

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE’DE KİTRE BEBEK

Naciye ÜRÜN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Melda ÖZDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANASANAT DALI

TEMMUZ 2023

TÜRKİYE’DE KİTRE BEBEK

Naciye ÜRÜN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANASANAT DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2023

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Naciye ÜRÜN

14/07/2023

TEZ ONAY SAYFASI

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
El Sanatları Anasanat Dalı

El Sanatları Anasanat Dalı Programı öğrencisi Naciye ÜRÜN tarafından hazırlanan Başlangıcından Günümüze Türkiye’de Kitre Bebek ve Sanatsal Bakış Başlıklı tez çalışması 14/07/2023 tarih ve 14:00 saatinde yapılan tez savunma sınavında aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak KABUL edilmiştir.

Kabul

Ret

Başkan (Unvan/Ad-Soyad/Kurum):

Doç. Dr. Feryal SÖYLEMEZOĞLU
Ankara Üniversitesi

X

Üye (Unvan/Ad-Soyad/Kurum):

Prof. Dr. Melda ÖZDEMİR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

X

Üye (Unvan/Ad-Soyad/Kurum):

Dr. Öğr. Ü. Emel ERKAPLAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

X

TÜRKİYE’DE KİTRE BEBEK

(Yüksek Lisans Tezi)

Naciye ÜRÜN

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Haziran 2023

ÖZET

Bu araştırma, yurtdışı kaynaklarda ‘artdoll’, ülkemizde ise koleksiyon bebek olarak ifade bulan kitre bebek sanatının tarihsel gelişimini ortaya koymak amacı ile hazırlanmıştır. Kitre bebekler, ilk defa 1900’ lü yılların ilk çeyreğinde Zehra Müfit Saner tarafından yapılmıştır. Kitre ve pamuk kullanarak tarihi karakterleri canlandırmaya dayanan kompozisyonlarla ifade bulmuştur. 1950’li yıllar için kitre bebeğin altın çağı denebilir. Hem Saner tarafından bireysel olarak hem de Milli Eğitim Bakanlığının müfredatı kanalıyla pek çok öğrenci yetişmiştir. Yine aynı yıllarda uluslararası yarışmalar düzenlenmesi bu sanatı görünür kılmıştır. Kitre bebek eğitimi örgün eğitim, halk eğitimi ve kitre bebek sanatçılarının öğrenci yetiştirmesi ile yaygınlaşsa da günümüzde pek az kişi bu sanatı icra etmektedir. Araştırmada, kitre bebeğin duayeni Zehra Müfit Saner ve öğrencisi Nimet Sanlıman, Lütfiye Batukan ve öğrencisi Selma Kadriye Yurtlu, Selma Kadriye Yurtlu’nun öğrencisi ve el sanatları öğretmeni Naciye Ürün ve öğrencisi İlknur Osmanoğlu örneklem olarak seçilmiştir. Araştırma başlangıcından bu güne kitre bebek yapımında yüz, el ve ayakların kitre pamuk tekniği ile yapıldığı fakat beden oluşturma da ufak farklılıklara gidildiği gözlemiştir. Genel olarak tarihi karakterlerin resmedildiği kompozisyon tekniğinin kullanımına devam edilmekle birlikte yeni tasarım arayışına da girildiği söylenebilir.

Bilim Kodu : 40614
Anahtar Kelimeler : El Sanatları, Kitre Bebek, Sanatsal Bebek
Sayfa Adedi : 223
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Melda ÖZDEMİR

TRAGACANTH DOLL IN TURKEY

(M.Sc. /Ph. D. Thesis)

Naciye ÜRÜN

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

July 2023

ABSTRACT

This research has been prepared with the aim of revealing the historical development of tragacanth doll art, which is expressed as 'artdoll' in foreign sources and as collection dolls in our country. Tragacanth dolls were first made by Zehra Müfit Saner in the first quarter of the 1900s. He found expression in compositions based on portraying historical characters using tragacanth and cotton. The 1950s can be called the golden age of the tragacanth baby. Many students were trained both individually by Saner and through the curriculum of the Ministry of National Education. The organization of international competitions in the same years made this art visible. Although tragacanth doll education has become widespread with formal education, public education and training of students by tragacanth doll artists, very few people practice this art today. In the research, the doyen of tragacanth baby Zehra Müfit Saner and her student Nimet Sanlıman, Lütfiye Batukan and her student Selma Kadriye Yurtlu, Selma Kadriye Yurtlu's student and handicraft teacher Naciye Product and her student İlknur Osmanoğlu were chosen as the sample. From the beginning of the research, it has been observed that the face, hands and feet are made with tragacanth cotton technique in the production of tragacanth dolls, but there are slight differences in body formation. In general, it can be said that the composition technique, in which historical characters are depicted, continues to be used, but a search for new designs is also started.

Science Code : 40614
Key Words : Craft, Tragacanth Doll, Art Doll
Number of Page : 223
Advisor : Prof. Dr. Melda ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
RESİMLER LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	xiv
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Yapma Bebeğin Tanımı.....	5
2.2. Yapma Bebeğin Tarihsel Gelişimi	5
2.3. Türkiye’de Yapma Bebekçiliğin Tarihçesi	9
2.4. Türkiye’de Kitre Bebeğin Tarihçesi.....	15
2.5. Türkiye’de Kitre Bebek Çalışmaları Yapan Sanatçılar	17
2.5.1. Zehra Müfit SANER.....	18
2.5.2. Nimet Demirbağ SANLIMAN	25
2.5.3. Lutfiye BATUKAN	31
2.5.4. Selma Kadriye YURTLU	37
2.5.5. Sadiye TÜRE	42
2.5.6. Naciye ÜRÜN.....	46
2.5.7. İlknur OSMANOĞLU	53
3. YÖNTEM.....	57
3.1. Araştırmanın Modeli	57
3.2. Evren ve Örneklem.....	57
3.3. Verilerin Toplanması.....	57
3.4. Verilerin Analizi.....	58

	Sayfa
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	59
4.1. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Araçlar	59
4.1.1. Bebek Yapımında Kullanılan Temel Araçlar	59
4.1.2. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Yardımcı El Araçları.....	60
4.2. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Gereçler	66
4.2.1. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Temel Gereçler	66
4.2.2. Kitre Bebek Giydirilmesinde ve Süslemede Kullanılan Gereçler ..	73
4.3. Kitre Bebek Yapım Aşamaları	78
4.4. Kitre Bebekte Eklemli Bebek Tasarım Örneği.....	101
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	109
5.1. Sonuç	109
5.2. Öneriler.....	110
KAYNAKÇA.....	113
EKLER.....	117
EK-1 KATALOG – Kitre Bebek Bilgi Formları.....	117
ÖZGEÇMİŞ	223

RESİMLER LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Venüs	6
Resim 2.2. Fidan Atmaca Fotoğraf: Sezen Sezgin.....	12
Resim 2.3. Damal bebekleri	13
Resim 2.4. Soğanlı Bebekleri.....	14
Resim 2.5. Keles Bebekleri.....	14
Resim 2.6. Nuran Bilgin'in Polonya folklorik kadın heykeli yarışmasında dünya birincilik ödülü alan "Ankara Tandır Başlık" kompozisyonu.....	17
Resim 2.7. Zehra Müfit Saner'in Gençlik Yılları	18
Resim 2.8. Zehra Müfit Saner bebeği, Oğlu Ahmet Ferit Saner Bey'in evinde bulunuyordu	21
Resim 2.9. Zehra Müfit Saner Ankara Akşam Kız Sanat Okulunda	22
Resim 2.10. Zehra Müfit Saner tarafından Koç Ailesi için yapılan geleneksel figürler, 1936, kil, tahta, alçı, kumaş, kâğıt hamuru, Ankara Rahmi M. Koç Müzesi Koleksiyonu	23
Resim 2.11. Yaşlı kadın ve köpek figürü Zehra Müfit Saner'den dersler alan Sayın Rahmi M. Koç ve ablası Semahat Arsel tarafından 1938 yılında yapılmıştır, Ankara Rahmi M. Koç Müzesi Koleksiyonu.....	24
Resim 2.12. Zehra Müfit Saner bebeği, Rıza Omayer Koleksiyonu.....	24
Resim 2.13. Nimet Demirbağ Sanlıman	25
Resim 2.14. Nimet Demirbağ Sanlıman Nurcihan Kesim ile röportajı	26
Resim 2.15. Semazenler kompozisyonu	27
Resim 2.16. Rençber Mehmet ve Ağa kızı Fatma (Türkiye 1.)	28
Resim 2.17. Çalgıcılar isimli kompozisyon	29
Resim 2.18. Balıkçı Kamil isimli kompozisyon	30
Resim 2.19. Lütfiye Batukan	31
Resim 2.20. Lütfiye Hanım İstanbul Sanatları Çarşısında	32

Resim	Sayfa
Resim 2.21. Türk-Japon Dostluk Sergisinde	32
Resim 2.22. Yün eğiren yaşlı kadın	33
Resim 2.23. Fatih Sultan Mehmet.....	34
Resim 2.24. Kerem ile Aslı	35
Resim 2.25. Yaşlı cadı	36
Resim 2.26. Selma Kadriye Yurtlu	37
Resim 2.27. Kâtibim kompozisyonu.....	38
Resim 2.28. Selma Kadriye Yurtlu İstanbul Sanatları Çarşısındaki Atölyesinde	38
Resim 2.29. Hamur açan kadın	39
Resim 2.30. Kağıt havlu kullanarak beden hazırlama.....	40
Resim 2.31. Tel üzerine hazırlanmış ve boyanmış eller	40
Resim 2.32. Baş yapım aşamasında ten rengi uygulaması.....	41
Resim 2.33. Kıyafetler dâhil bütün eserde kitre pamuk tekniği kullanılarak yapılmış bir kompozisyon.....	41
Resim 2.34. Sadiye Türe	42
Resim 2.35. Tel iskelet üzerine ince sünger uygulaması.....	43
Resim 2.36. Sünger kaplı bedene kitre baş uygulaması.....	43
Resim 2.37. Yaşlı kadın ve torunu	44
Resim 2.38. Dede	44
Resim 2.39. Şekerleme yapan adam	45
Resim 2.40. Kadın.....	45
Resim 2.41. Naciye Ürün	46
Resim 2.42. Nimet Sanlıman ile görüşme.....	47
Resim 2.43. Hanım Sultanlar projesinin basına yansımaları	48
Resim 2.44. Hanım Sultanlar Müzesi	48
Resim 2.45. Selma Kadriye Yurtlu ile kitre bebek dersleri	49

Resim	Sayfa
Resim 2.46. Gümölcine Türk Birliği kitre bebek eğitimi sonrası sergi	50
Resim 2.47. Gaziantep Oyuncak Müzesine bağışladığı Zeynep Kız (solda) ve Bileyci Emmi (ortada)	50
Resim 2.48. Mariya Kollegova ile havayla kuruyan kağıt hamuru, bebek kursu	51
Resim 2.49. TÜBİTAK kitre bebek yapım sürecini anlatan serginden	52
Resim 2.50. İlknur Osmanoğlu	53
Resim 2.51. İSMEK kursunda yaptığı Kızılderili Bebek.....	54
Resim 2.52. Çingene kız	55
Resim 2.53. Çömlekçi	55
Resim 4.1. Dikiş makinesi	59
Resim 4.2. Ütü	60
Resim 4.3. Dikiş makası	60
Resim 4.4. Nakış makası.....	61
Resim 4.5. Kâğıt makası	61
Resim 4.6. Seramik modelaj kalem seti	62
Resim 4.7. Kargaburnu	62
Resim 4.8. Cetvel	63
Resim 4.9. Mezura	63
Resim 4.10. Erkek tarağı.....	64
Resim 4.11. Çeşitli iğneler	64
Resim 4.12. Çeşitli fırçalar	65
Resim 4.13. şiş.....	65
Resim 4.14. Tığ.....	66
Resim 4.15. Amerikan bezi.....	67
Resim 4.16. Kuru kitre	67
Resim 4.17. Dikiş ipliği	68

Resim	Sayfa
Resim 4.18. Mukavva	68
Resim 4.19. Galvaniz tel ve elektrik teli	69
Resim 4.20. Hidrofil pamuk.....	69
Resim 4.21. Silikon elyaf	70
Resim 4.22. Yapıştırıcı.....	70
Resim 4.23. Uçan kalem	71
Resim 4.24. Mekanik kurşun kalem.....	71
Resim 4.25. Silgi	72
Resim 4.26. Sulu boya	72
Resim 4.27. Sprey vernik	73
Resim 4.28. Mini desenli poplin kumaşlar.....	74
Resim 4.29. Nakış ve oya yapımında kullanılan ipler	74
Resim 4.30. Kurdele ve harçlar	75
Resim 4.31. Boncuklar	76
Resim 4.31. Kürk	76
Resim 4.32. Kuzu derisi	77
Resim 4.33. Tiftik yünü	77
Resim 4.34. Beden kalıpları	78
Resim 4.35. Beden kalıplarının kumaşa yerleştirilmesi	79
Resim 4.36. Beden kalıplarının dikilmesi ve ters çevrilmesi	80
Resim 4.37. Beden Kalıplarına tel geçirmek için çıt yerlerinin işaretlenmesi.....	80
Resim 4.38. Beden telinin kesilmesi	81
Resim 4.39. Beden telinin beden içerisine yerleştirilmesi	82
Resim 4.40. Bedenin doldurulması	83
Resim 4.41. Kalçanın doldurulması	84
Resim 4.42. Kolların doldurulması	84

Resim	Sayfa
Resim 4.43. Kitrenin hazırlanması.....	85
Resim 4.44. Baş alt yapısının hazırlanması	86
Resim 4.45. Başın kitre pamuk ile çalışılması	87
Resim 4.46. Başın ütülenmesi ve makyaj provası yapılması	87
Resim 4.47. Parmakların sarılması ve elin oluşturulması	88
Resim 4.48. Elin kitre pamuk ile doldurulması	89
Resim 4.49. Kol boyunun ölçüsü alınması	89
Resim 4.50. Ellerin bileklere ip yardımıyla sabitlenmesi	90
Resim 4.51. Bileklerin kitre pamuk ile doldurulması	91
Resim 4.52. El ve kol bağlantısının tamamlanması	91
Resim 4.53. Baş ve gövde telinin 2,5 cm kesilmesi.....	92
Resim 4.54. Baş telinin sabitlenmesi	93
Resim 4.55. Boynun kitreli pamukla doldurulması	93
Resim 4.56. Boynun pozisyonu	94
Resim 4.57. Omuzların doldurulması	94
Resim 4.58. Göğüs yerinin tespit edilmesi.....	94
Resim 4.59. Göğsün kitreli pamukla doldurulması.....	94
Resim 4.60. Bebeğin boyunun tespit edilmesi	95
Resim 4.61. Ayak telinin kıvrılması	96
Resim 4.62. Ayak telinin kıvrılmış şekli.....	96
Resim 4.63. Ayakların kitreli pamuk	96
Resim 4.64. Ayakların bacakla bütünleştirilmesi	96
Resim 4.65. Kolların bedene birleştirilmesi.....	97
Resim 4.66. Ten boyasının sürülmesi	98
Resim 4.67. Makyajın yapılması.....	99
Resim 4.68. Saçların boyanması	99

Resim	Sayfa
Resim 4.69. Saçların yapıştırılması.....	100
Resim 4.70. Saçların önden görünüşü.....	100
Resim 4.71. Tel üzerine	101
Resim 4.72. Baş telinin çıkarılması	101
Resim 4.73. Baş üzerinde boyun boşluğu	101
Resim 4.74. Folyo ile gövde alt	102
Resim 4.75. Gövdenin kitle ile oluşturulması.....	102
Resim 4.76. Monte edilmiş kollar	103
Resim 4.77. Monte edilmiş bacaklar.....	103
Resim 4.78. Elyaf sarılmış üst kollar	103
Resim 4.79. Elyaf sarılmış üst bacaklar	103
Resim 4.80. Makyajı yapılmış bebek.....	104
Resim 4.81. Başa saçın monte edilmesi	104
Resim 4.82. Giysi kalıpları.....	105
Resim 4.83. Uygun renklerde seçilen pamuklu kumaşlar.....	105
Resim 4.84. Kumaşlarla uyumlu danteller	105
Resim 4.85. Çift katlı beden kalıbı uygulaması	106
Resim 4.86. Çoraplar.....	106
Resim 4.87. Ayakkabı çalışması	107
Resim 4.88. Genel görünüm	108

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılan kısaltmalar açıklamaları ile beraber verilmiştir.

Kısaltmalar	Açıklamalar
GES	Geleneksel El Sanatları ve Mağazalar Müdürlüğü
İSMEK	İstanbul Büyükşehir belediyesi Meslek Edindirme Kursları
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

1. GİRİŞ

El sanatları; kişilerin bilgileri ve becerilerine dayanan doğal hammaddelerin kullanıldığı elle ve basit el aletleri ile yapılan ve toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini taşıyan ayrıca yapan kişilerin duygu, düşünce ve becerilerini yansıtan gelir getirici, üretime yönelik etkinlikleridir (Onuk, 1945: 3).

El sanatları bir milletin kültürünü simgeleyen ve tanıtan en önemli unsurlardır. El sanatlarını temsil eden ürünler o ülkeni kültürel kimliğinin en canlı belgeleridir. Bir ülkenin gelenek ve göreneklerinin, yaşam biçiminin kuşaktan kuşağa aktarılmasında, bununla birlikte geliştirilerek devam ettirilmesinde en büyük rolü el sanatları oynar (Tezel ve Yazıcıoğlu, 1997: 1).

El sanatlarının bir kolu olan Folklorik yapma bebekler de yapıldığı ülkenin folklor zenginliklerini gelecek kuşaklara aktarmada, tabir yerinde ise bugünü yarına bağlamada vazgeçilmez bir alandır.

Çeşitli hammadde, malzeme ve artık parçalarla, yapıldığı bölgenin giyim kuşam kültürünü ana hatlarına sadık kalınarak, sağlamlık, kalite ve güzellikleri ile koleksiyoncuları kendine hayran bıraktıran bebekler üzerine giydirilmesi olarak tarif bulan folklorik yapma bebekler, dünyada pul koleksiyonculuğundan peşi sıra gelen yaygın ve vazgeçilmez bir sanat koludur (Bilgin, 1990: 1).

Turizmin hareketlenmesiyle birlikte yapma bebek alanında da önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Gezi amaçlı bir ülkeyi veya yöreyi ziyaret eden insanlar, bu yerlerin kültürünü yansıtan, özgün özellikler taşıyan, pratik, sağlam ve kolay taşınabilen, genellikle süs amaçlı ürünler satın almak istemektedirler. Tüm bu özelliklerin hemen hepsini bünyesinde taşıyan yapma bebekler, her zaman yerli ve yabancı turistler tarafından tercih edilen hediyelik ve turistik eşyalar arasında yer almaktadır (Özdemir, Yetim ve Kasaplı, 2011: 3).

Ülkemizde el yapımı bebekler arasında kitre bebeğin önemli bir yeri vardır. Ne var ki kitre bebek yapımı hakkında oldukça sınırlı sayıda kaynak bulunmaktadır. Geleneksel özellikte ki ve her geçen gün daha az sayıda kişi tarafından yapılmaya devam ediyor olması sebebiyle kitre bebek sanatı problem olarak ele alınmıştır.

Bu araştırmanın amacı, ülkemizin önemli bir kültür değeri olan kitre bebek sanatının tarihçesini sunmak ve kitre bebeği sanatsal ve tasarımsal bakış açısıyla incelemek ve belgelemektir.

Bu genel amaç doğrultusunda kitre bebek sanatının tarihi gelişimi, ilk dönem kitre bebekleri ile günümüz kitre bebekleri arasında yapım malzemesi, boyut, yapım tekniği, kompozisyon gibi konularda gelişimin ve değişimin incelenmesi ve bir tasarım bebek örneği ortaya koymak hedeflenmiştir.

Araştırmanın Önemi, Bebek yapımı esasında tarih öncesi döneme dayanmaktadır. İlk bebeklerin doğadaki bazı nesnelerin insana benzer formundan yararlanılarak yapıldığı tahmin edilmektedir. İlerleyen zamanlarda bebekler bir takım mistik ve sihirli manalarıyla geçmiş ile gelecek arasında bir bileşken olarak görülmüştür.

Bebegin oyuncak haline gelmesi 1800 lü yılları bulur. Bebek koleksiyonculuğu ise 1900 lü yıllarda başlar. Bebeğe olan bakışın değişmesi ve sanayinin de etkisiyle bebek yapımcılığı son yüzyılda gerçekten ileri seviyeye çıkmıştır.

Ülkelerin folklorik özelliklerini yansıtan ve uluslararası kültür kaynaşmasına katkı sağlayan yapma bebekler, kolay üretilmesi, kolay taşınması, otantik özellikleri ile turistik eşya alanında da en çok rağbet gören ürünler arasındandır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın müfredatında bir asıra yakın bir süre ders olarak okutulan yapma bebek (Folklorik Kitre Bebek) ne yazık ki yeterli yaygınlıkta devam etmemektedir. Ülkemizde bebek yapımını profesyonel olarak icra eden kişi sayısının az olduğunu hem kaynak taraması hem de sosyal medya araştırmaları sonucunda görmek mümkündür. Kültürel ve ekonomik olarak katkısı tartışılmaz olan yapma bebek sanatının ülke ekonomisindeki yerini arttırmak ve gelecek kuşaklara bu sanatı tanıtmak adına yazılı kaynak oluşturmak kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.

Bu araştırmanın, kitre bebek yapımı konusunda ayrıntılı bilgi sunarak, bu konuya merak duyan, yeterince kaliteli bebek üretimi gerçekleştiremeyen, meraklılarına daha kolay ve kalıcı eğitim vermek isteyen, bu alanda yeni çalışmalar yapmak isteyen kişilere kaynaklık etmesi beklenmektedir. Ayrıca günümüzden bir kesit sunmak nedeniyle ileriki tarihlerde arşiv belgesi olarak önem taşıması umut edilmektedir.

Varsayımlar, Araştırmanın varsayımları aşağıda sıralanmıştır:

Araştırmada yapılacak görüşmeler ve gözlem yardımı ile ortaya konan incelemeler, teknik ve özellikleri belirlemede yeterli olacaktır.

Araştırmada kullanılacak kaynaklar yeterlidir.

Veri toplama araçları araştırmayı sonuca ulaştıracak niteliktedir.

Belirlenen  rneklem evreni temsil eder niteliktedir.

Kapsam ve Sınırlılıklar, Bu araştırma:

Kitre bebeği ilk defa icra eden Sayın Zehra Müfit Saner,  ğrencisi Nimet Demirbağ Sanlıman, Lütfiye Batukan ve  ğrencisi Sema Kadriye Yurtlu, Sadiye T re, Selma Hanımın  ğrencisi Naciye  r n ve  ğrencisi İlknur Osmanog lu'nun bebekleri ile sınırlıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde yapma bebeğin tanımı ve tarihi gelişimi alt başlıklar ile açıklanmıştır.

2.1. Yapma Bebeğin Tanımı

Yapma bebekler, cam, plastik, tahta, alçı, seramik, maden, bez, toprak, deri vb. madde ya da malzemeden yapılan insana benzer biçimindeki oyuncaklardır (Özdemir, Yetim ve Kasaplı, 2003: 1).

Yapma bebek sanatı, annelerin kız çocuklarına gelecekteki sorumluluğunu doğal olarak oyun içinde fark ettirmek için, eldeki artık malzemeleri değerlendirerek ortaya çıkmış, dünyanın oldukça eski sanatlarından (Bilgin, 1990: VII).

2.2. Yapma Bebeğin Tarihsel Gelişimi

Elle yapılmış bebekler ya da insan figürlerinin geçmişinin, neredeyse insanlık tarihi kadar eski olduğunu ifade etmek mümkündür. Bebekler, çocukların eline oyuncak olarak verilmeden binlerce yıl öncesin de dahi mevcuttu. Yetişkin insanlarda bebek, taşıdığı sihirli ve mistik manalarıyla geçmişi, bugünü, dünyanın bilinmeyen yanlarını, anlaşılması mümkün olmayan şekilde bir araya toplayan tılsımlı bir unsurdu (Bilgin, 1990: 4).

Kuşkusuz, insanın kendi imajıyla uğraşmasından çok önceleri dahi insanın imgesi çocuğun oyun ve oyuncakını etkiledi. İlk farkındalıklı insan imgeleri doğadan kopya edilen bebek-gibi figürlerdi. Sanatsal heykellerle karşılaştırıldığında bunların özel bir konumu vardır. Çocukların oyun aracı olmadan önce bunlar, kuvvetle muhtemel tapınma nesneleri olarak hizmet görüyordu (Neuman, 2015: 56).

Bebek yapımı, Orta Çağda veya Rönesans devrinde yapılmış olan şekliyle Paleolitik ve Neolitik Çağlara kadar uzanmaktadır. Milattan öncesine belgelenen bebekler; önce tümüyle çıplak, daha sonra başlık veya taç ve daha sonraları, giyimli bir şekle dönüşmüştür (Bilgin, 1990: 6).

Bebek-gibi formların ilk örneklerini paleolitik Taş Devrinde kil heykellerde görüyoruz. Bunlar fazlaca abartılmış tarzda, kadın (dişi) bedeninin özelliklerini gösterirler. Bu abartma eyleminin heykelciklere mistik-majik simgeler kazandırmak için ve hatta kadınların doğurganlığını temsil etmekte vurgu amaçlı kullanıldığı sonucu çıkarılabilir (Neuman, 2015: 56).

Paleolitik dönemdeki Venüsler, Avrupa’da oldukça yaygın bir şekilde bulunan kadın figürleridir. Sanat eserleri niteliği taşıyan bu Venüslerin sayısı bugün 200’ü aşmıştır. Venüsler, genellikle kemikten, fildişinden veya taştan yapılırlar (Erman, E. (27/11/2015)).

Resim 2.1. Venüs (<https://arkeofili.com/paleolitik-donemden-en-etkileyici-10-venus/>. 25.04.2020)

Boyutundaki 1.1 cm olan Willendorf Venüs’ü, 1908 tarihinde bir işçi eliyle Avusturya’da bulundu. Günümüzden 28.000 ila 25.000 yıl öncesine tarihlenen bu Venüslerin, oolittik kireçtaşından yapıldığı düşünülüyor.

En eski bebek örnekleri mezarlıklarda bulunmuştur. M.Ö. 3000 yılına ait İndüs Nehrinin kenarında (Batı Pakistan’da) bulunan bebekler pişmiş çamurdan yapılmıştır. Günümüze kadar dayanarak gelenler genellikle kil, kemik, tahta, taş, fildişinden ve bitki tohumundan yapılmış olanlardır. Muhtemelen, bazı bebeklerin yapılışında dayanıksız malzeme kullanıldığı için günümüze kadar gelememiştir (Bilgin, 1990: 7).

Oyuncak olarak kullanılan bebek yapımı, M.Ö. 2. Yüzyılda Mısır’da başladı. Heinrich Schilimann, Truva’nın en alt tabakalarının birindeki bir çukurun içinde küçük toparlarla birlikte adına ‘çingirak bebek’ denilen kilden yapılmış bir bebek buldu. Bu bilinen en eski Yunan bebeğiydi. 6. Yüzyılda Yunanistan’da bebek yapan ustalar vardı. Bu bebekler kilden yapılıyor, pişiriliyor, boyanıyor ve giydiriliyordu. Hareketli kol ve bacakları vardı. Mısır’da özenli, zarif, süslü, çocuklara uygun dokuma motifleri olan giysiler yapılıyordu. Roma İmparatorluğunda bebekler erkenden ortaya çıkmıştır; bu bebekler daha sonraları Japonya ve Çin’de olduğu gibi tatil armağanı olarak kullanılmıştır (Neuman, 2015: 56).

Eski Roma ve Yunanlılarda evlenme yaşına gelip evlenme tarihine çok az kalana kadar kız çocukları bebeklerle oynarlardı. Sonrasında oynadıkları bu bebekleri Romalı kızlar Diana Mabedine; Yunanlılar ise Artemis Tapınağı'na bırakırlar ve bugünden sonra çocuksu şeylere ilgi duymayacaklarını topluma göstermiş olurlardı. Roma ve Mısır bebeklerinin içleri M.Ö. 300 papirüs kâğıtları ile doldurulurdu. M.S. 500 yılında, Mısır'da malzemesi yün olan kroşe tekniği ile örülmüş, başı yünden yapılmış, renkli elbiseli bebekler bulunmuştur (Bilgin, 1990: 7).

Geçmiş yıllarda bebekler, öteki dünyada da mevcut varlıklar olarak düşünülmüş ve öteki aleme ait semboller olarak da kullanılmışlardır. Eskimo ve kırmızı derililer, fildişi ve mamut dişlerinden yapılmış bebeklerini kürkten elbiseler giydirerek, nazardan korunmak için kullanmışlardır. Bu küçük (ilah) bebeklerin doğaüstü güçlere sahip olduklarına inanılmıştır.

Zaman zaman toplumların kendi atalarını temsil eden figürler, bebeğin bilinen en eski formları olarak kabul edilmiştir. Bundan başka dini manası olan, tılsım taşıyan, uğur getiren yada kötü ruhlardan koruyan bebeklere geçilir (Bilgin, 1990: 11).

Önceleri kurban edilecek insanla beraber onun değer verdiği canlılarda onunla birlikte kurban edilirken zamanla, canlı bir kurban yerine bir sembolün bulunmasının yeterli görülmeye başlanmasıyla birlikte 'mezar bebekleri' doğdu. Mezar bebeklerin özellikleri, tasvir edilen insanının fiziki yapılarını ve giyim kuşamlarını yansıtmasıydı.

Çokta uzak olmayan tarihlerde Avrupa'da ölümle ilgili bebekler öylesine çok yaygınlaşmıştır ki, bu bebekler gösteri mahiyetinde kişileri tanıtmakta, olayları yansıtmakta kullanılır olmuş, zaman içinde de balmumu bebek sanatı ve manken kavramı doğmuştur (Bilgin, 1990: 12).

Balmumundan yapılan bebeklerin üzerlerine üyesi oldukları ailelerin mali imkânları doğrultusunda olabilen en pahalı cinsten, zamanın örf ve adetlerine uygun giyim kuşam sergilenmekteydi. Folklorik yapma bebeğinde ilk defa bu şekilde ortaya çıktığı sanılmaktadır (Bilgin, 1990: 13).

Toplumların medeniyet düzeyleri ilerledikçe çocuklarına verdikleri oyuncak bebekler daha kaliteli ve giysi yönünden de daha tatmin edici olmuştur (Bilgin, 1990: 22).

15. yüzyılda, sanayinin ve zanaatkarların vazgeçilmez ürünü olan tahtadan ve artık kumaş parçalarından yapılmış bebekler ortaya çıkmıştır; aynı yüzyılın sonlarında ise

Fransız modasının yabancı ülkelere tanıtımını sağlamak amacıyla manken bebekler üretilmiştir. Giyim Modasını yansıtan bu manken bebekler, camia tarafından kabul görmüş ve ekseriyetle Fransa'dan pek çok farklı ülkeye gönderilmiştir (Bilgin, 1990: 22).

Toplumların giyim kuşamlarını yansıtan bu el yapımı bebek modelleri, farklı kültürlerin birbirlerini tamamlamalarına da zemin olmuştur. Ayrıca bu bebek modelleri günlük hayatı yansıtan minyatür evlerde barındırılmıştır. Bu minyatür evler, insanların günlük yaşayışları üzerine araştırma yapanlara fikir vermekteydi. Pek çok ayrıntı düşünülecek yapılan ve haliyle oldukça pahalıya mal olan bu tip bebek evlerine ancak zenginler sahip olabiliyordu. Ne var ki sanayinin gelişimiyle birlikte üretim maliyetlerinin düşmesi pek çok şeyin üretimini arttırıp maliyeti düşürdüğünden bebek evlerinin de sayısı artmış ve daha orta düzey mali duruma sahip aileler tarafından alınabilir olmuştur. Bu durum bebek evlerinin yaygınlaşmasını ve daha fazla ayrıntıya sahip olmasını sağlamıştır. Artık bugün dünyanın pek çok yerinde bebek evleri, bebek koleksiyonları ile beraber müzelerde sergilenmektedir. Bu koleksiyonların en zenginlerinden biri Newyork Metropolitan Müzesi'ndedir (Özdemir, 2003: 4).

16. yüzyılda Almanya'nın Nuremberg bölgesi tahta bebekleri ile büyük ün kazanmıştır. Hammadde ile eser, ürün bağına güzel bir örnektir Nuremberg bebekleri. Bilindiği üzere bu bölge sık ormanlara sahiptir. Bebek tarihinde yapı malzemesi ağaç bebeklere ve ağaç bebek mobilyalarına ilk kez bu bölgede rastlanmıştır.

17. Yüzyılda bebekçilik sanayi ile tanışmıştır. Önemli bir sanayi ülkesi olan Almanya'nın Soneberg kenti, bebek sanayisinin en önemli yeri haline gelmiştir. Önceden tahtadan yapılan bu bebekler, 18. yüzyıl başlarına gelindiğinde ilk defa kalıp döküm, tahta eklemli olarak yapılmışlardır. 1806-1810 yılları arasında tarihlenen bebeklerin yapımında tutkallı kâğıt hamuru keşfedilmiş ve kilin yerini almıştır.

17. ve 18. yüzyıllarda bebek yapımında malzeme çeşitliliğinin artmış, gözleri camdan, kol ve bacak gibi uzuvlar deriden, boyalı saçlara sahip ince işçiliği olan bebekler üretilmiştir. 18. yüzyıl başlarında zengin aile çocukların kullanımı için sayılabilecek mevcutlarından daha lüks, kırılabilir, balmumu bebekler yapılmış tır. 18. yüzyılın ortalarında kol ve bacakları eklemli, başı dönebilen porselen ve emayelenmiş porselen (bisquit) bebekler; tahta, balmumu ve kâğıt hamurundan bebeklerin yerine geçmiştir.

Fransız bebek sanayi, Bru; Jumeau, Gesland, Steiner gibi markalarla parlak dönemini yaşamaya başlamıştır (Onur, 2002: 47).

18.yüzyıl bebek yapımı için yeni üretim tekniklerinin geliştirildiği altın çağ sayılmaktadır. Bu dönemde bebekler giysi modası için kullanılan kadına benzer figürler değil daha çok çocuk oyuncacı olma amacına hizmet eden çocuğa benzer şekilde üretilmiş, ağlayan, beslenen ve gözleri hareket edebilen ilk bebeklerin patenti alınmıştır. Ayrıca sırlanmış porselenden bebek yapımına da bu dönemlerde başlanmıştır.

Bebek yapımı ve satımı konusunda Avrupa ve Hollanda iki önemli merkezdir. Bununla beraber diğer Avrupa ülkelerinde de bebek müzeleri ve bebek sergileri bulunmaktadır (Özdemir, 2003: 5).

2.3. Türkiye’de Yapma Bebekçiliğin Tarihçesi

Ülkemizde yapma bebeklerin tarihi oldukça eski dönemlere dayanmaktadır. Orta Asya’da göçebe halde yaşayan Türk kabilelerinde bebeğin dinsel ve büyüsel amaçlı kullanıldığı bilinmektedir.

Sosyal, kültürel az da olsa ekonomik ama en çok dini anlam taşıyan yapma bebeklerin Türk halk kültürü ile sıkı ilişkisi yadsınamaz. Türk halk kültüründe yapma bebeklerle ilgili zengin bir birikim vardır ve kökeni eski Türk dini Şamanizm’e dayanmaktadır (Özdemir, 2003: 6).

Ülkemizde yapma bebekler oyuncak olarak, kukla olarak ve çeşitli ritüellerin içerisinde varlığını hala sürdürmektedir. Şehirlerde ve kasabalarda bebek adıyla bilinse de farklı kültürlerde farklı isimler alabilmektedir. Marmara, ege ve iç Anadolu’nun bazı yerlerinde (Çanakkale, Denizli, Aydın, Konya Niğde) *Gücce*, Doğu Anadolu dolaylarında (Erzurum, Gümüşhane) *Korçak*, Manisa ve Akşehir civarlarında *kurçak* adıyla bilinmektedir (Bilgin, 1990: 41).

Türklerin Orta Asya’daki oyuncak bebek yapma geleneğini Anadolu’ya göç ettikten sonra İslamiyet’in de etkisiyle bıraktıkları, ancak küçük bir zanaat ustasının bu geleneği Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğu zamanında da devam ettirdiği bilinmektedir (Önder, 1986: 14).

Kuklacılık, Orta Asya’da Türkler ve Moğollar arasında *korçak*, *kugurcak*, *ongon*, *emeget* gibi isimlerle anılar ve atalarının ruhlarını öteki alemde rahatlatmak için, hastaları iyi etmek için, atalarının ruhlarını rahatlatmak için ve bir takım büyüsel işler için kullanılıyordu (And, 1996: 5).

Orta Asya’daki kuklanın Anadolu’ya Selçuklular ile geldiği kabul edilmektedir. El kuklası, ip kuklası, araba kuklası gibi farklı çeşitleri olan kuklalar Osmanlı İmparatorluğunda da kabul görmüştür.

Osmanlı İmparatorluğu’nda kukla oynatanlara *kuklabaz* ya da *kuklai* denilmekteydi. Karagöz oyununa benzer konuların anlatıldığı gülgürücü nitelikteki bu seyir sanatının baş tiplmesi İbiş’tir. Yine karagöz oyununda olduğu gibi kuklacılıkta da kadın ve erkek tiplmeler bulunmaktadır

Kuklacılık her ne kadar İstanbul’da sarayda doğsa da zaman içinde Anadolu’nun pek çok şehrinde rağbet görmüş ve yaygınlaşmıştır (<https://tarihdergi.com/osmanli-arsivinde-kukla-karagoz-meddah-ve-ortaoyunu/#:~:text=Osmanl%C4%B1%20toplumunda%20kukla%20oyununu%20oy%20natana,kad%C4%B1n%20tiplmeler%20kuklada%20da%20mevcuttu>. 28.07.2023).

Yapma bebeklerin en çok kullanıldığı ritüeller evlilik, doğum, kar ve yağmur yağışları ile ilgilidir. Ülkemizde uzun dönem boyunca yağmur yağmayan bölgelerde tekrar yağmurun yağmasını sağlamak için yapılan törenlerde bu amaç için özel olarak yapılan bebeklerin yaygın bir şekilde kullanıldıkları görülmektedir. Bazı yörede yağmur duaları törenleri esnasında çocukların ellerinde taşıdıkları ve “gelin gok”, “çomça” veya “çömçe gelin”, “kepçe gelin”, “çullu gelin”, “kepçe kadın” adlarını verdikleri bebekler bu konudaki folklorik birikimimizin zenginliğini gösteren tipik örneklerdir (Toygar, 1987: 98).

Günlük hayatımızın içinde diğer ilginç bir yapma bebek figürünü ülkemizin kar yağışlı bölgelerinde özellikle çocukların evlerin bahçelerine diktikleri ‘kardan adam’ şeklinde görmekteyiz. Çocukların ortaklaşa yaptırdıkları bu figürler başına bere takmak, boynuna atkı takmak şeklinde giydirilirken, kömürden kaş ve gözler, havuştan burunlar yapılarak tamamlanır ve güneş eriyinceye kadar bir çeşit oyun ve oyuncak olma özelliğiyle çocukların gözdesi olmuşlardır (Özdemir, 2003: 8).

Doğumla ilgili ritüellerde yapma bebek, çeşitli uygulamalarla karşımıza çıkmaktadır. Anadolu'da bazı yörelerde bu bebek, çocuğu olmayan kısır kadınların çocuk sahibi olması ritüelinde kullanılır. Çocuk doğurması istenilen kadın, ekseriyetle kumaştan yapılmış bir bebeği sargı bezi yardımıyla göbeğinin üzerine bağlar. Bu uygulama ile bez bebeğin vücuda temasından kaynaklanan enerjiyle kısır kadının çocuk doğurabilme kapasitesinin artacağına olan inançtan kaynaklanmaktadır. (Özdemir, 2003: 6). Yakın tarihten bir örnek vermek gerekirse Ankara Çankaya Üregil Köyü'nde hamile kadının doğuracağı bebeğin güzel olması için kucaklarına güzel görünümlü yapma bebek almaları uzun yıllar uygulanmış bir inançtır.

Evlilik ve düğün temasında görülen yapma bebeklerin kullanımı, gelin ve damadı taşıyacak gelin arabasının ön kısmına çiçek ve kurdelelerle oluşturulan süslemeler içine yapma bebek konulması şeklindedir (Bilgin, 1990: 44). Gelin arabası bebekleri çarşıdan alınan plastik bebeklerdir. Gelin kıyafeti giydirilmiş, bu bebeklerin yeni evlenen çiftin sağlıklı çocuklara olması dileğini taşımaktadır (Özdemir, 2003: 6).

Yapma Bebekçiliğin hala en yaygın kullanım alanı oyuncak bebekçiliktir. Bilindiği gibi kız çocukları ergenlik çağına gelinceye dek bebeklerle oynarlar. Ergenlik yaşı olarak kabul edilmiş 10-12 yaşlarına gelen kız çocuklarının bu yaştan sonra bebekle oynamalarına ülkemizin bazı bölgelerinde bir törenle son verilir. Konya ilinde bu törene 'Güççe düğünü' denir. Güççe töreninde kız çocuğunun bütün arkadaşları, konu komşu, kız ve kadınlar bu düğüne davet edilir. 'Bizim kızın güççe düğünü var, buyurunuz' denir. Düğün günü çocuğun oynadığı bebek tellenir, pullanır; tıpkı bir gelin gibi duvaklanıp süslenir, odanın köşelerinden yüksekçe bir köşeye oturtulur. Bu düğünömsü davete ayrıca çalgı çalıp, türkü söylenecek kadınlar da çağrılır. Davete gelen aynı yaş grubu kızlar adeta bir düğün gibi eğlenilir. Eğlenceden sonra bebekle oynayan çocuk, bebeği gelin olduğundan dolayı artık genç kızlar sırasına girer, bir daha bebek oynamaya veda ederek ev işleriyle ilgilenmeye başlar (Özdemir, 2003: 8).

Anadolu'nun pek çok yerinde annelerin çocukları oynasın diye evlerindeki artık malzemelerden bebek yapma geleneği nesilden nesile aktarılarak günümüze kadar ulaşmıştır. Süs kabağı, kabak lifi, artık kumaşlar, boncuklar, tahtalar, dal parçaları, teller, mısır kapçığı, ceviz, haşhaş kapsülü bu malzemelerden sadece birkaçıdır. Bu malzemeler yaşanan yörenin iklim ve bitki örtüsüyle şekillenmiş bu durum ise bebeklerin karakteristik özellikleri üzerinde etkili olmuştur (Begiç, 2016: 7)

Folklorik özellik taşıyan yapma bebekler yapıldığı yörenin giyim kuşam ve geleneklerini yansıtır şekilde üretilmektedir. Ülkemizde en meşhur yöresel bebekler Ardahan *Damal Bebekleri*, Kapadokya *Soğanlı Bebekleri*, Bursa *Keles Bebekleri*'dir (Sakin, 2016: 198).

Damal Bebekleri, adını yapıldığı ilçe olan Ardahan'ın Damal ilçesinden almaktadır. Bu bebekleri ilk defa Damal'da doğup büyüyen Fidan Ataca üretmiştir. Fidan Hanım, çocukluğunda tahta parçalarını giydirip kendi oyuncaklarını kendi hazırlamış. Yöresel giysilere olan merakından ötürü gelin olacak kızların çeyizlerini hazırlamak da kendisine düşmüştür. Zamanla da çevrede tanınır bir kişi haline gelmiştir.

Yöresel giysilere olan bu ilgi Fidan hanıma ilham olmuş ve bu şekilde bebek yapmaya başlamıştır. Tesadüfen bir beyin kendisinden bebek almayı teklif etmesiyle bebekçilik hayatı başlamıştır. Sonraları fabrikasyon bebeklere kıyafetler dikerek çeşitli fuarlara katılım sağlamıştır (Demiriz, 2003: 108).

Bebekleri, yörede halen giyilmekte olan üçetek, önlük, gömlek, şalvar, yelek, cepken, göğüslük, tor, fes, takke ve kolçak ile giydirilmektedir. Damal bebekleri, 1996 yılında Japonya'da düzenlenen 'Yöresel Folklorik Bebekler Yarışması'nda 'el emeği' kategorisinde dünya birincisi seçilmiştir (<https://www.kulturgazetesi.com/koc-muzesinde-bebekler-dunyasi/>, 30.07.2023)

Resim 2.2. Fidan Atmaca Fotoğraf: Sezen Sezgin

Resim 2.3. Damal bebekleri (<https://gazete.firat.edu.tr/yerel-tasarimda-dunya-birincisi-olan-damal-bebegine-ilgi-artiyor.html>, 30.07.2023)

Soğanlı Bebekleri, Kayseri'nin Yeşilhisar ilçesine bağlı Soğanlı köyünde 1960 yılından bu yana yapılmaktadır. Aşağı soğanlı köyünden Fevzi Abalak ilk bebeğin, bez sarılmış ağaç dalının üzerine elbise dikilerek insan şekli verildiğini belirtmektedir.

Zamanla Soğanlı bebeklerinin turistik eşya olarak rağbet görmesi sonucu köy halkının evlerde kadın erkek ayırımı yapmadan bütün aile fertleri tarafından üretim yaptığı bilinmektedir. Hatta yaşı gelip evlenen ve evden ayrılan kızların gittikleri yerde de üretim yapmaya devam ettikleri gözlenmiştir.

Bölgede çeşitli bebekler yapılmasına rağmen en çok tüllü bebek, aşvarlı bebek, üç güllü beyaz bebek, üç güllü renkli bebek ve kadife cepkenli bebek en çok dikkat çekenleri olmuştur

Bebeklerin yapımında kavak ya da söğüt ağacı dalları kullanılmaktadır. Çatal dalın tepesine bir gazoz kapağı çivilenerek gövde oluşturup üzerine genellikle yöreye ait pamuklu kumaşlarla bebekler giydirilmektedir. Bebeklerin boyları 20 cm'den başlayıp 60'cm ye kadar değişiklik göstermektedir (Bilgin, 1990: 46).

Resim 2.4. Soğanlı Bebekleri

Keles Bebeklerinin mucidi Bursa'nın Keles ilçesine bağlı Sorgun köyünde oturan Ayşe Durak, ilk Keles Bebeğini 1993 yılında sünnet olan oğlunu eğlendirmek için yapmıştır. Yaptığı bebeğin bu kadar ilgi göreceğini o zamanlar hiç tahmin etmemiştir. Sorgun köyüne gelen yerli ve yabancı turistlere bebek sattığını ifade eden Durak, yaptığı Keles Bebeklerinin üzerine 11 ayrı yöresel giysi dikmektedir (<https://www.haberturk.com/ekonomi/makro-ekonomi/haber/211519-bir-bebek-yapti-dunyaya-acildi>. 30.07.2023).

Yörede zengin bir geleneksel giyim kuşam kültürü mevcuttur. Geleneksel kadın kıyafetleri paça, telli, kapaklı, üç etek, kuşak, güdük, peşkir, çizge, fes, çorap, çember, ikisi bir yerde çember adı verilen parçalardan oluşmaktadır (Begiç, 2015: 113).

Resim 2.5. Keles Bebekleri (<https://www.trthaber.com/haber/yasam/bursanin-keles-bebekleri-bolge-kadininin-gelir-kaynagi-oldu-390226.html>. 30.07.2023)

Ülkemizde yapma bebek üretimi, folklorik geleneğe dayalı zengin bir birikimimiz olmasına rağmen yeterince gelişmemiştir. Yapma bebeğe turistik eşya yapımı olarak bakan ilk çalışmalar 1937-1938 yılları arasında Kız Teknik Öğretim Okulu'nda başlamıştır. Akşam Kız Sanat ve Olgunlaşma Enstitülerine bebekçilik dersleri müfredata alınmıştır. Ayrıca 1948 yılında Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda başlayan yapma bebek çalışmaları 1982 yılında ilk kez bir yükseköğretim kurumunda ders olarak işlenmiştir. Bebek öğretimi, Kız Meslek Liseleri programlarında da yer almaktadır.

1936 yılında İstanbul'da Taksim Belediye Bahçesi'nde açılmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı 1986 yılında Folklorik Kıyafetli Bebek yapımlarını teşvik etmek amacıyla folklorik kıyafetli bebekler konusunda yurt çapında bir yarışma düzenlemiştir (Özdemir, 2003: 9).

Kitre Bebek, yukarıda bahsi geçen folklorik yapma bebek üretim çalışmalarının ana konusu olmuştur. Folklorik yapıda turistik eşya fikri ile başlanan bu çalışmalar, zamanla kitre bebeğin daha sanatsal özelliklerle üretilerek, koleksiyon bebek nitelikleri kazanmasıyla değişime uğramıştır.

Günümüzde kitre bebek, özel atölyelerde ve okullarda yapılmaya devam etmektedir. Ortaöğretim bazında kitre bebek yapımı olgunlaşma enstitüleri tarafından, yükseköğretim bazında ise fakülteler tarafından yürütülmektedir.

Kitre bebek üretimine devam eden başlıca olgunlaşma enstitüleri; İstanbul Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü, Bursa Olgunlaşma Enstitüsü, Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü ve Gaziantep Olgunlaşma Enstitüsüdür.

Günümüzde yükseköğretim kurumları içerisinde müfredatında kitre bebek derslerine yer veren üniversiteler; Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Bölümü (Daha önceki yıllarda Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Bölümünde eğitim verilmekteydi) ve Konya Selçuk Mimarlık ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Bölümüdür.

2.4. Türkiye'de Kitre Bebeğin Tarihçesi

Ülkemizde kitre bebeğin yaratıcısı ve ustası olarak tarihe geçen isim Sayın Zehra Müfit Saner'dir.

Zehra Müfit Hanımla başlayan kitre bebek sanatı günümüzde de icra edilmeye devam etmektedir.

İnsanlık tarihi kadar eskiye uzanan bebek sanatı bugün Türkiye'de unutulmaya yüz tutmuş olsa da, dünyadaki ilk bebek sergisi 1936 yılında yurdumuzda açılmıştır. 8 Ağustos 1936'da Taksim Belediye Bahçesi'nde açılan "Uluslararası Bebek Sergisi'nde 20 ülkeden 340 bebek sergilenmiştir. Yarışmada Zehra Müfit Saner'in üç parçadan oluşan "Arzuhalci" kompozisyonu birinci olmuştur. Bu sergiden sonra Türkiye'de ve dünyada pek çok kez bebek sergileri düzenlenmiştir.

Aynı yıl Akşam Kız Sanat ve Olgunlaşma Enstitülerine bebekçilik dersleri konulmuş, ayrıca Kızılay Derneği rehabilitasyon çalışmaları programına sakat kimselerle evlerinde çalışmak zorunda olanlar için sürekli bebekçilik kursları açılmıştır.

İlk serginin gördüğü büyük ilgi Kızılay'a zaman zaman sergi açma cesaretini vermiştir. 1950, 1954 ve 1963 yıllarında yine Türkiye Kızılay Derneği Eminönü Şubesi tarafından uluslararası üç sergi daha gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de bebekçilik sanatının doğmasında bu sergilerin önemli rolü olmuştur (http://lutfiyebatukan.com/#!/page_Home, 08.05.2022).

Kitre bebek sanatına, özellikle eğitim konusunda büyük katkısı olan diğer bir isimde Prof. Nuran Bilgin'dir. İlk baskısı 1990 yılında yapılan Kültür Bakanlığı yayınları tarafından basılan *Folklorik Yapma Bebekçilik* kitabı hem Milli Eğitim Bakanlığı Meslek Liselerinde hem de üniversitelerin ilgili bölümlerinde yıllarca kaynak kitap olarak kullanılmıştır. Bugün hala Bilgin'in kitabı kadar kitre bebek sanatını açıklayan bir kaynak bulunmamaktadır.

Nuran Bilgin, Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesinden mezun olmuş, 1969-1971 yılları arasında İngiltere'de master yapmış, 1982'de sanatta yeterlilik kazanmış, 1983 yılında Gazi Üniversitesinde yardımcı doçent olarak çalışmaya başlamış, 1986 yılında doçent, 1992 yılında ise profesör olmuştur. Emekli olduğu 2000 yılına kadar Gazi Üniversitesinde hizmet vermiştir.

“Soğanlı – Yeşilhisar Kapadokya Bebekleri” 1990 yılında hazırladığı proje ile daha tanınır ve görünür olmuştur. Bu bebeklerin pazarlarda, hava alanlarında, turizm bakanlığının açmış olduğu hediyelik eşya mağazalarında satılıyor olması bu projenin sonucudur.

Nuran Bilgin, 11 tanesi katılımlı 12 si kişisel olmak üzere 23 sergisi açmıştır. Ankara Fransız Kültür Derneğinde açtığı, “Toprak Kaplar Sergisi” istek üzerine Finlandiya, İsveç, Norveç, Danimarka ve Almanya da sergilenmiş. Krakow Sanat Bienalinde 71 ülke arasında Türkiye ye Dünya ikinciliği kazandırmıştır. Folklorik Yapma Bebeği turizme kazandırdığı için Ankara Sanat Platformu tarafından “Sanatta Yetkin Kadınlar” konusunda tasarım ödülü kazanmış (<http://samataplus.com/guzellik-bir-zevktir-guzelligi-yaratmak-ise-bir-sanat/>, 08.08.2023).

Bilgin, Polonya Folklorik Kadın Heykeli yarışmasında “Ankara Tandır Baş” isimli 35 cm’lik kitre bebek kompozisyonu ile dünya birincilik ödülü kazanmıştır.

Resim 2.6. Nuran Bilgin’in Polonya folklorik kadın heykeli yarışmasında dünya birincilik ödülü alan “Ankara Tandır Başlık” kompozisyonu. Fotoğraf: Nuran Bilgin

2.5. Türkiye’de Kitre Bebek Çalışmaları Yapan Sanatçılar

Türkiye’de geçmişten günümüze kitre bebek çalışmaları yapan başlıca sanatçılar Zehra Müfit Saner, Nimet Demirbağ Sanlıman, Lutfiye Batukan, Selma Kadriye Yurtlu, Sadiye Türe, Naciye Ürün ve İlknur Osmanoğlu’dur.

2.5.1. Zehra Müfit SANER

Resim 2.7. Zehra Müfit Saner'in Gençlik Yılları (<http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 04.05.2022)

1876 yılında Ankara'da dünyaya gelen Zehra Müfit Hanımın Hacı Bayram Veli soyundan geldiği bilinmektedir. Çocukluğu Ankara'da geçen Zehra Hanım küçük yaşlardan itibaren sanatla ilgilenmiştir.

Aktüalite Dergisi'nde yayınlanan Melih Başar ile söyleşisinde sanata olan ilgisini şu sözlerle anlatır: “Ankara'da doğdum. Hacı Bayram sülalesindenim. Daha küçük yaştan itibaren resim ve el işlerine büyük bir ilgi ile bağlıydım. Ankara o zaman bir köy denecek kadar küçüktü. Okumayı kendi kendime öğrendim. Bu arada Fransızca ve Rumca ile de meşgul oldum. Size biraz garip gelecek amma evleninceye kadar Ankara'dan dışarıya bir adım bile atmadım. İstanbul'u daima hayalimde yaşattırdım. Dokuz yaşında iken hayalen mücessem (somut) bir İstanbul yapmak için çalışmaya başladım. On iki yaşında bitirdiğim bu eser denizi, kayıkları, ağaçları, insanları ile

bütün tenasup (oran) kaidelerine o kadar uygundu ki pek kısa bir zaman içinde sanat muhitinde yankılar uyandırdı. Sonraları Vakaluplu ile Mihri Selami'den resim sanatı üzerine ders görürken bu eserimde birçok kaidelere bilmeden riayet ettiğimi hayretle gördüm. Heykeltıraşlıkla pek uğraşmadım desem yeridir. Portre üzerinde ise epeyi çalıştım.”

Ankara'ya Maarif Müdürü olarak gelen Beyoğlu Mutasarrıfı'nın oğlu Müfit Bey ile evlenir. Evliliklerinin ilk yıllarını Ankara'da geçiren Zehra Müfit'in bu zaman zarfında kızı Mübeccel Hanım (1897) dünyaya gelir. Oğlu Ferit Bey ise (1906) Yanya'da doğar.

Müfit Bey 1910 yılında İzmit/Kandıra mebusu olur ve Meşrutiyet Meclisi Mebusanı'na girer. İttihat ve Terakkiye mensuptur. 1920'de Milli Kurtuluşa katılmak üzere Ankara'ya gider. Bu süreçte Zehra Hanımda eşinin destekçisi olur.

Zehra Müfit Hanım, Halide Edip Hanım'ın yakın arkadaşıdır. Lütfi Kaleli'nin 4 Kasım 2005 Tarihinde Cumhuriyet Gazetesinde kaleme aldığı “Bu Cumhuriyet Kolay Kurulmadı” isimli makalesinde Zehra Müfit ve Halide Edip Adıvar'dan şu sözlerle bahsetmektedir: “...düşmana karşı direnen başı dik, yüreği pek askere destek veren kadın ana Halide Edip Adıvar, Kızılay Kadınlar Kolu Başkanı Zehra Müfit Hanım'la, gencecik yaştaki Afet İnan, kilerindeki zahiresini askerle paylaşan isimsiz kadınlarımızla kızlarımız...”

Zehra Müfit Hanım, kocası Ankara'ya gidince, kendi geçimlerini temin etmek durumunda kalır. Halide Edip Hanım'ın tavsiyesi ile Aksaray'da bir ortaokulda resim öğretmenliği için imtihana girer ve kazanır. Öğretmenliğe başlar ve geçimi bu yolla temin eder. Ne var ki bu şartlar altında yaşamak oldukça zordur.

Zehra Müfit Saner, yaşadığı dönemin önemli girişimcilerinden biridir. Melih Başar ile söyleşisinde bu dönemi ilgili de önemli bilgiler veriyor: “On üç yıl ticaretle uğraştım. Öğünmek gibi olmasın, Türkiye'de bir Türk kadını tarafından açılan il atelye benimdir. Atelyemde fantezi el işleri, dekorasyon, dikiş üzerine, Londra'dan Amerika'dan dahi siparişler kabul ediyordum. Atatürk ilk İstanbul'a geldiği zaman bütün eşyasını hazırladım. Ertuğrul Yatını döşedim, hatta O'na millet tarafından armağan edilen otomobilin bayrağını kendi elimle işledim. Hayatta öğünebileceğim bir şey varsa o da budur. Sekiz yıldır da Ankara'dayım ve öğretmenlik ile meşgulüm.”

(<http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 04.05.2022).

Zehra Müfit Hanım, çalışma hayatına bakış açısını şöyle anlatıyor:

Bu his bana çocukluğumda gelmiştir ve hiçbir ihtiyaç mukabili olmaksızın. Erkeklerin çalıştığını gördüğüm vakit bu his başımda daha ziyade tebarüz ederdi. Daha sonra çalışmak ve memleket çocuklarına müfit olmak hararetli bir gayem oldu. Eski zihniyetin tuhaflığına rağmen kız idadisine müsabaka ile girdim. Orasını bitirdikten sonra el işleri dersi vermeye başladım. Vatan çocuklarına bir şeyler öğretebildiğimi gördükçe derin haz duyuyor, çalışmanın zevkini anlatmaya çalışıyordum. (<https://www.gastearsivi.com/gazete/vakit/1929-04-04/1>, 06.05.2023)

Hayatı boyunca hiç boş durmadığını ifade eden Zehra Hanım, ‘Kite Bebek’ fikrinin ilginç bir tesadüf sonucu doğunu söyler. Melih Başar ile söyleşisinden temalı bebeklerin nasıl ortaya çıktığını ise şöyle anlatıyor: “Kızılay’ın Kermesi dolayısıyla beynelmilel bir bebek sergisi açılıyordu. Filipin adalarından dahi bu sergiye gelen eden sanatçılar vardı. Konuyla ilgili bana da teklif geldi. Böyle büyük bir müsabakaya girmek için cesaret sahibi olmak lazımdı. Her ne ise, ben de kendi milli adetlerimize, ananelerimize uygun, 19. asra ait bir arzuhalci kompozisyonu ile sergiye iştirak ettim. Konkur neticesinde birinciliği kazandığım bildirildiği zaman duyduğum hayret bugün gibi hatırımdadır. İşte o günden sonra bebekçiliğe başladım ve zamanla sanatımı tekâmül ettirdim.” der.

Resim 2.8. Zehra Müfit Saner bebeği, Oğlu Ahmet Ferit Saner Bey'in evinde bulunuyordu. (Fotoğraf: Nimet SANLIMAN arşivi).

Bu olaydan sonra “Bebek Yapımı” önemli bir kimlik kazanır. Olgunlaşma Enstitüsü Akşam Sanat Okullarında “Bebek” kursu açılır. Zehra Müfit Hanım, Beyoğlu Olgunlaşma Enstitüsü'ne Honorer öğretim üyesi olarak bir müddet görev yapar. 1932 yılına kadar İstanbul'da 13 yıl ticaret ile uğraştıktan sonra 1932 yılında Ankara'ya gider. Ankara'da bulunduğu dönem içinde Ankara Olgunlaşma Enstitüsü Akşam Sanat Okullarında yıllarca öğretmenlik yapar.

Resim 2.9. Zehra Müfit Saner Ankara Akşam Kız Sanat Okulunda
(<http://kitrebebekyaticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 06.05.2022)

Zehra Müfit Saner bebeklerin nasıl yapıldığını şöyle anlatıyor: “Vücudu insan ölçüsüne göre telleri kıvrarak ve pamukla bir heykel üzerinde çalışıyormuş gibi uğraşarak meydana getiriliyor. Her ne kadar kolay gibi görünse de zor bir iştir. Düşünün ki bir ayağı yapabilmek için onun çıplak, çizmeli, ayakkabılı şekillerini bilmek lazım. Yine bir baş üzerinde çalışırken türlü şapkayı, fesi, kavuğu bilmek gerekir. İşte bütün bunları öğrendikten sonra yapılanları birbirine eklemek ve meydana getirilene hareket vermek kalıyor. Bu da yapıldı mı, işimiz tamam.

Ben bu çalışmalarımı iki gaye takip ediyorum: bunlardan biri; tarihi ve ananevi adetlerimizi, tarihi şahsiyetlerimizi birer kompozisyonla tespit edip, onların kaybolmasına, unutulmasına mani olmaktır. İşte goygoycular, Mevleviler, yeniçeriler, asırlara göre giyiniş tarzlarımız tespit edilmiş vaziyette duruyor. Öyle zannediyorum ki bütün bunlar bir kıyafet müzesinin ilk materyalini de teşkil etmektedirler. Diğer ve asıl gayem; vatan çocuklarına enerji verip onları ticaret hayatına sevk etmektir. Hiç umulmayan orijinal bir şeyin büyük bir rağbetle karşılanabileceği hatırdan çıkarmamalıdır.”

Resim 2.10. Zehra Müfit Saner tarafından Koç Ailesi için yapılan geleneksel figürler, 1936, kil, tahta, alçı, kumaş, kâğıt hamuru, Ankara Rahmi M. Koç Müzesi Koleksiyonu (<http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 06.05.2023)

Kitre bebek yapımı çok masraflı bir iş olmamakla beraber fazla emek gerektirir. Zehra Müfit bu konuda şunları söylemektedir: “Masraf söylenmeyecek kadar az bir şey tutar, fakat emeği çoktur bu işin. Çünkü terzilik, kuyumculuk, erkek elbiseciliği, ayakkabıcılık vs. gibi her sanattan bir şeyler bilmek icap eder.” (<http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 06.05.2023)

Zehra Müfit Hanımın öğrencisi Nimet Sanlıman’la yapılan görüşmede kendilerinin 1950 yılında tanıştıklarını, beraber sergi yaptıklarını, konferanslara katıldıklarını ve hatta uluslararası bir bebek sergisine katıldığını öğreniyoruz. Zehra Müfit Hanım, öğrencisi Nimet Sanlıman’a ‘Nimet, artık gözüm arkamda kalmayacak. Elimi sana veriyorum, benden sonra bu sanatı sen yaşatacağsın’ dedikten kısa bir süre sonra vefat eder (<http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 06.05.2023).

Resim 2.11. Yaşlı kadın ve köpek figürü Zehra Müfit Saner'den dersler alan Sayın Rahmi M. Koç ve ablası Semahat Arsel tarafından 1938 yılında yapılmıştır, Ankara Rahmi M. Koç Müzesi Koleksiyonu (<http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 07.05.2023)

Resim 2.12. Zehra Müfit Saner bebeği, Rıza Omayer Koleksiyonu (<http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 07.05.2023)

2.5.2. Nimet Demirbağ SANLIMAN

Resim 2.13. Nimet Demirbağ Sanlıman (<https://www.mihrace.net/nimetdolls/>, 04.06.2023)

1927’de Malatya’da dünyaya gelen Nimet Demirbağ Sanlıman, Arnavutköy Amerikan Kız Koleji (Robert Kolej) mezunudur. İngilizce ve Fransızca (orta seviyede) bilmektedir. Eğitim ve sanat hayatı İstanbul’da geçmiştir (<http://www.istanbulunustalari.com/tr/usta/143/nimet-demirbag-sanliman>, 12.02.2022).

Nimet Sanlıman, kitre bebekle tanışmasını şöyle anlatır; ‘1950 yılında bir tanıdığımızın evinde O’nun bebeklerini gördüğümde içimde ne olduğunu bilemediğim ama hep aradığım şeyi bulmuş olmanın sevincini yaşadım. Hiç vakit kaybetmeden randevu alıp Kadıköy Kantarcı Semtindeki evine gittim. Bahçe içinde, iki katlı güzel bir evde eşiyle yaşıyorlardı. O gün yaşadığım heyecanı hiç unutmuyorum.

Daha sonraki haftalarda olduğu gibi, onu kanepesine gömülmüş, ince çerçeveli gözlüğü gözünde, ak saçlı başı yaptığı işin üstüne eğilmiş, çalışırken buldum. Önündeki masanın üzerinde içinde aletlerinin, malzemelerinin, yeni başladığı bebeğin kolları, bacakları ve daha bir sürü teferruatın bulunduğu tezgah dikkatimi çekti. Orada olduğumdan memnuniyet duyduğumu ifade eden sözler söyledikten sonra ‘yanıma otur, dikkatlice seyret, eğer hoşuna giderse haftaya malzemelerini alır, derse başlarsın,

inşallah devamlı bir talebe olursun’ dedi (<http://kitrebebekyaratıcisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 08.04.2023).

Bu karşılaşmadan sonra Nimet Hanım, hocası Zehra Hanımla vefatına kadar görüşmeye devam etmiştir. Nimet hanım, sanatına ve şahsiyetine hayran olduğu hocası ile çeşitli sergi ve konferanslara katılır. Hatta 1955 yılında Spor Sergi Sarayında açılan Uluslararası Bebek Sergisine de beraber katılırlar. Zehra Hanım, öğrencisi Nimet Hanıma birlikte atölye açmayı teklif eder fakat kendisini iş camiası için yeterli görmeyen Nimet Hanım bu teklifi kabul edecek cesareti kendisinde bulamadığını söyleyerek kabul etmediğini ifade eder (<http://kitrebebekyaratıcisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, 20.02.2023).

Nimet Hanım, azimle çalışarak kısa zamanda Hocası tarafından takdir görür ve sonraki yıllar içinde kendisi de bu sanatın ustalarından biri haline gelir. Öyle ki, Zehra Müfit Hanım vefat etmeden önce öğrencisine “Nimet, elimi sana veriyorum, bu işi benden sonra sen götüreceksin” der (<https://www.biyografya.com/biyografi/18985>, 05.06.2023).

Resim 2.14. Nimet Demirbağ Sanlıman’ın Nurcihan Kesim ile röportajı Fotoğraf: Ara Güler. Resimli Hayat – 1955

İlk sergisini 1955 yılında Beyoğlu Amerikan Haberler Bürosu’nda açar Nimet Hanım, Büro tarafından yılın en başarılı sergisi olarak nitelendirilen bu serginin Ankara ve İzmir bürolarında da yinelenmesi önerilir.

Ankara sergisinde sergilenen kompozisyonlar içinden Dervişler ile Sema kompozisyonu Konya Mevlana Müzesi tarafından satın alınır ve yıllarca müzede sergilenir. Bu kompozisyonun bir benzeri ise Türkolog Anne Marie Schimmel’in isteği üzerine Margburg Dinler Tarihi Müzesi’ne gönderilir (<https://www.mihrace.net/nimetdolls/>, 08.05.2023).

Resim 2.15. Semazenler kompozisyonu (<https://www.mihrace.net/nimetdolls/>, 04.06.2023)

Kendisini her zaman geliştirmeye özen gösterdiğini ve bu sebeple her daim öğrencilik yaptığına dikkat çeker. Kitre bebek sanatını daha iyi icra etmek niyetiyle 1950–1958 yılları arasında Topkapı Sarayı’nda Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver’in tezhip-minyatür derslerine ve 1957–1960 yılları arasında ise Güzel Sanatlar Akademisi Heykel Atölyesi’ne misafir öğrenci olarak devam etmiştir. Bir süre sonra 1989 yılında ise Salzburg Yaz Akademisi’nde heykel üzerine eğitim almıştır (<http://www.istanbulunustalari.com/tr/usta/143/nimet-demirbag-sanliman>, 25.04.2023).

Hocası hayatta iken bulamadığı cesaretini toplayıp 1960 yılında Beyoğlu'nda “Elif Bebek “ atölyesini açan sanatçı, yurt içi ve yurtdışındaki pek çok müze ve koleksiyoner için bebekler yapmıştır.

Resim 2.16. Rençber Mehmet ve Ağa kızı Fatma (Türkiye 1.)
(<https://www.mihrace.net/nimetdolls/>. 04.06.2023)

Bir yandan bebek dersi vererek öğrenci yetiştiren sanatçı bir yandan da kitre bebeğin görünürlüğünü arttırmak için Amerika, Saraybosna ve Türkiye'nin çeşitli şehirlerde, galeri, dernek, okul ve halk eğitim merkezlerinde tanıtım sergileri açmıştır.

Nimet Hanım, kitre bebek sanatı için, genellikle hobi olarak başlanıp iş haline getirilen çok kapsamlı bir uğraştır. Gelenekleri, tarihi kişileri ve günlük hayatı aksettirdiği için yaşamdan kesitler olarak tanımlanabilir ifadesini kullanır. Nimet Hanıma göre: İyi bir bebek yapmak için anatomi ve orantı bilgisi, yetenek, el mahareti, tarih, gelenek, kıyafet bilgisi, terzilik, gerektiğinde kuyumculuk, ayakkabıcılık gibi detay bilgiler gerekir ve bütün bu bilgilerin doğru kullanılması şarttır.

Resim 2.17. Çalgıcılar isimli kompozisyon (<https://www.mihrace.net/nimetdolls/>, 04.06.2023)

Kendi sanat tarzı için, klasik Zehra Müfit Saner Hanım'ın üslubunu kullanıyorum. Her türlü detayı yüzde yüz elle hazırlıyor, özellikle yüz, vücut ve poz ifadesine çok önem veriyorum. Bebeklerin boylarını hocam Zehra Müfit Hanım gibi 18 ile 22 cm aralığında kullanıyorum. Geleneksel konuları önceden ayrıntılı biçimde araştırıp; aslına uygun olarak ve orantılara dikkat ederek şekillendiriliyorum. Kıyafet için uygun kumaşı ve deseni seçip uyguluyorum. Yaptığım birçok bebek ve kompozisyonların konularını kendim tasarlayıp gerçekleştiriyorum der (<http://www.istanbulunustalari.com/tr/usta/143/nimet-demirbag-sanliman>, 23.03.2023).

Nimet Hanıma yaptığı bir bebeğin yaratım sürecini anlatmasını istediğimde, bebek yaparken yapacağı karakteri hayalinde canlandırdığını hatta onun hakkında hikâye yazdığını söyledi. Böylece yapmaya başladığı bebeğin yapım aşaması dahi bir hikâye oluyormuş onun için. Bir gün bir balıkçı adam yapmaya karar verir, balıkçının adı Kamil'dir. Bebeğin yapımını epeyce tamamlar fakat balık ağı yapacağı malzemeyi bir türlü bulamaz. Bu ağı bulana kadar bekler zira O'nun için oran orantı son derece kıymetlidir. Bir gün Bozcaada'da sahil kenarında yürürken bir balıkçıya rastlar, bir

parça ađ ister ve sohbet eder. İsmiini sorduğunda Kamil cevabını alır. Halbuki kendisi bebeğe bu ismi verdiğinde balıkçıyı tanıımıyordur.

Resim 2.18. Balıkçı Kamil isimli kompozisyon
(<https://www.mhrace.net/nimetdolls/>. 04.06.2023)

2.5.3. Lutfiye BATUKAN

Resim 2.19. Lutfiye Batukan (http://lutfiyebatukan.com/#!/page_About, 09.06.2022)

Lutfiye Batukan, 1942 yılında Kayseri'nin Erkinet Köyünde dünyaya gelmiştir. Tahsil hayatına devam etme şansı bulamayan sanatçının ailesi, 10-11 yaşlarında Ankara'ya taşınır. 10 Kasım 1953'te Atatürk'ün naaşının nakledildiği gün tesadüf eseri Ankara Olgunlaşma Enstitüsü vitrininde kitre bebekler görür. O manzara sanatçının bebek yapma macerasının başladığı gün olmuştur (Belge, 2015: 103).

12 yaşında dikiş kursuna başlamış ve başarı ile bitirmiştir. Devamında Akşam Kız Sanat Okulu'nda tekniğini öğrendiği bebek çalışmaları, 1960 yılında olgunlaşmaya başlamıştır.

Batukan, kompozisyonlarında geleneksel kıyafetli karakterler çalışmıştır. Bebeklerin boyları genellikle 25 ile 30 cm arasındadır. 1980 yılında İstanbul'a taşınmış ve çalışmalarını 1986 yılından beri İstanbul Sanatları Çarşısı'nda icra etmektedir.

Resim 2.20. Lutfiye Hanım İstanbul Sanatları Çarşısında
(http://lutfiyebatukan.com/#!/page_More. 09.06.2022)

Batukan, Türkiye kitre bebek sanatının en yetkin isimlerinden biridir. Hayatının 50 yılından fazlasında bu sanata emek vermiştir. Elinde bin bebeklik bir koleksiyon bulunduğu bilinmektedir.

Sanatçı, ilk kişisel sergisini 1977 yılında Ankara'daki Fransız Kültür Merkezinde açmıştır. Aynı yıl Osmanlı Bankasının Ankara Sanat galerisinde, ertesi yıl ise İstanbul Hilton ve İntercontinantel Otel ile Yapı Kredi Kazım Taşkent Sanat Galerisinde açmıştır (http://lutfiyebatukan.com/#!/page_More. 09.06.2022).

Resim 2.21. Türk-Japon Dostluk Sergisinde
(<https://www.milliyet.com.tr/gundem/turk-bebekleri-japonya-da-207275>, 08.05.023)

12.06.2015 Tarihinde, Türk-Japon dostluk ilişkilerinin 125. Yıldönümünde bebek sanatçısı Lütfiye Batukan, Türkiye'ye özgü pamuk-kitre tekniğini kullanarak yaptığı bebekler, bu sanata çok değer veren Japonların beğenisini toplamıştır. Japonya'da açtığı bu benzersiz sergiyle zengin halk kültürümüzü okyanus ötesine taşımıştır (<https://www.milliyet.com.tr/gundem/turk-bebekleri-japonya-da-2072751>, 08.03.2023).

Resim 2.22. Yün eğiren yaşlı kadın

Kitre bebeğin yurtdışında tanıtımına büyük katkılar sunan Batukan, 1986'da Polonya'da Uluslararası Milli Kıyafetli Bebek Yarışmasına, 2000 yılında Amerika'da NIADA (The National İnstitute of American Doll Artist) konferansa katılmıştır (Belge, 2015, s.112-113).

Batukan, sanatını icra ederken öğrenci de yetiştiriyordu. Kendisi pek çok öğrenciye eğitim verdiğini ama pek azının yetenekli olduğundan yakınıyor. Sadece Selma

Yurtlu'nun kitre bebeğe emek verdiğini ifade eden sanatçı, öğrencisinin gerçekten çalışkan ve yetenekli olduğunu gururla ifade ediyor. Batukan halen İstanbul Sanatları Çarşısında öğrencisi Selma Yurtlu ile atölye çalışmaları yürütmektedir.

Bebek yapım süreçlerini anlatırken; ‘ Bir bebek yapmaya başladığımda uzunca bir süre onun ruhuyla temas etmeye çalışıyorum. Hakkında veri topluyor ve içimde işliyorum. Bazen bir karakter çalışıyor uzun yıllar sonra aynı karakteri tekrar çalışma isteği duyuyorum. Çünkü çalıştığım karakterin ruhunu em iyi şekilde vermem gerektiğine inanıyorum’ der.

Resim 2.23. Fatih Sultan Mehmet (Belge, 2015: 31)

Resim 2.24. Kerem ile Aslı (Belge, 2015: 62)

Batukan, Türkiye’de sanatsal ya da koleksiyon bebek olarak adlandırabileceğimiz bebek sanatının hakkı olan değeri görmediğini söyler. Bu sebeple Türkiye’de sergi yapmama kararı aldığını dile getirir. Sanatçının en büyük emeli sahip olduğu bebek koleksiyonunu bir müzeye dönüştürebilmek.

Japonya’da kurulan Türk Kültür Kasabası Kashiwazaki’de kendisine bir müze açılması teklif edilse de, bebeklerinin vatanında kalması gerektiğine inandığı için bu teklifi kabul etmemiştir.

Batukan, geleneksel motifleri yansıtan kompozisyonların dışında daha modern ya da güncel temalar üzerine de bebek çalışmaları yapmıştır. Oyun oynayan çocuklar, cadı figürü gibi.

Resim 2.25. Yaşlı cadı

2.5.4. Selma Kadriye YURLU

Resim 2.26. Selma Kadriye Yurtlu (<https://istanbulsanatlaricarsisi.com.tr/sanat-dallari/kitre-bebek/>, 04.08.2023)

Selma Kadriye Yurtlu, 1961’de Edirne’de dünyaya gelmiştir. İlk ve orta öğrenimini burada tamamlamıştır. Bir süre Edirne’de kendi ifadesi ile işçilik hayatında bulunmuş ve evlenmek suretiyle İstanbul’a taşınmıştır.

Yurtlu, içinde taşıdığı sanat aşkını İstanbul’da yaşama imkânı bulmuştur. Pek çok merkezde pek çok kursa katılarak hem değişik konularda bilgi sahibi olmuş, hem de kendini keşfetme yolculuğuna devam etmiştir. Özü tekrara dayanan hiçbir disiplinde uzun süre kalamadığını ifade eden sanatçı, kitre bebeklerle tanıştığında bu arayışının durduğunu ifade ediyor.

‘Kitre bebek sanatı, çalışma konusu insan olması ve insanın zor bir model olması hasebiyle çok zor ve heyecan verici bir serüvendir. Her ne kadar içinde yaşamaya alışmış olsak ve kanıksamış olsak da bedenimizi, bunu bir malzeme ile oluşturmak istediğimizde ne kadar karmaşık olduğunu anlarız. Kaslarından mimiklerine, duygularından kıyafetlerine bir insanı bebek olarak mevcuda getirmek bir hayli zor bir iştir’ der. O’nu bu sanata çekende zaten bu zorluklardır.

Resim 2.27. K t bim kompozisyonu

Yurtlu, 1991 yılında kitre bebek  ğrencisi olarak başladığı bu serüvene, kitre bebek sanatkârı olarak Hocas  Lütüfiye Batukan'la halen İstanbul Sanatları  arşısı'nda devam etmektedir.

Resim 2.28. Selma Kadriye Yurtlu İstanbul Sanatları  arşısındaki Atölyesinde (<https://www.arkofcrafts.com/tr/selma-kadriye-yurtlu/>, 23.07.2023)

1997 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği Milli Bebek Yarışması'nda ikincilik ödülü alan sanatçı, 2005 yılında AB tarafından finanse edilen, 'Geleneksel Türk Süsleme ve El Sanatları Alanlarında Çalışacak Girişimci Sanatçılar Yetiştirilmesi' projesinde 10 ay süresince folklorik bebek yapımı sanatı eğitmeni olarak görev yapmıştır.

1990'lı yılların başında tanıştığı kitre bebek sanatını icra etmeye devam ederken, bir yanda da 1994-2000 yılları arasında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi Deontoloji Kürsüsünde tezhip ve minyatür dersleri almıştır. Minyatür ve tezhip dersleri ile yetinmeyen sanatçı, halen Ebulfaz Ferecoğlu'ndan resim dersleri almaktadır.

Sanatı hakkında: *"Emek veren kadın figürleri yapmayı tercih ediyorum. Yüzü, ifadesi keyif alma duygusu içeren kadın bebekleri çalışıyorum. Yüz ifadeleri yumuşak ve hafif alaycı olan figürler ağırlıktadır."* ifadesini kullanır (<http://www.istanbulunustalari.com/tr/usta/214/selma-kadriye-yurtlu>, 22.05.2023).

Resim 2.29. Hamur açan kadın

Yurtlu, hocası Batukan'ın usulü ile bebek yapmaktadır. Bu usulde iskelet için elektrik teli kullanılır. Elektrik telinin kaplamasında kullanımı kolay olduğu için kağıt havlu dolgu malzemesi olarak tercih edilmiştir.

Resim 2.30. Kağıt havlu kullanarak beden hazırlama

Yurtlu, bebeği hazırlarken baş, eller ve ayakları ayrı teller üzerine hazırlar. Kitreyi az miktarda kullanarak oluşturduğu baş için yapım aşamasında makyaj provaları yapar. Bu yöntemle hataların daha görünür olduğunu, bunun da şekillendirme işlemine katkı sağladığını söyler.

Resim 2.31. Tel üzerine hazırlanmış ve boyanmış eller

Resim 2.32. Baş yapım aşamasında ten rengi uygulaması

Yurtlu, baş, el ve ayaklar dışında bazen ayakkabı, başlık ya da aksesuar yaparken de kitre pamuk tekniğini kullanır. Hatta başka malzeme kullanmaksızın yaptığı bebekler de bulunmaktadır. Yurtlu'nun bebeklerinin boyları ortalama 25-30 cm'dir.

Resim 2.33. Kıyafetler dâhil bütün eserde kitre pamuk tekniği kullanılarak yapılmış bir kompozisyon

2.5.5. Sadiye TÜRE

Resim 2.34. Sadiye Tre

1959 yılında Kastamonu İnebolu’da dünyaya gelen Sadiye Tre, 3 yaşında ailesi ile beraber Ankara’ya taşınmıştır. Öğretimini Ankara Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi, el sanatları bölümünde tamamlamıştır.

Tre, soğuk seramik ve bez bebek yaparken 1990 yılında Kültür Bakanlığı aracılığıyla kitre bebek sanatını tanımıştır. Bu dönemde Atatürk Kültür Merkezinde açılan kitre bebek kursuna katılmıştır. Hocası Huriye hanıma hala minnettar olduğunu söylemektedir. Lütfiye Batukan, Nimet Sanlıman ve Selma Yurtlu bebeklerini yakından takip ederek kendini geliştirmeye devam ettiğini dile getirmektedir.

Sadiye Tre, bir süre Altındağ Halk Eğitimi Merkezinde usta öğreticilik görevinde bulunmuştur. Öğreticilik görevi, 1998 yılında dekoratif çiçek ve nakış üzerine kendi iş yerini açana kadar devam etmiştir.

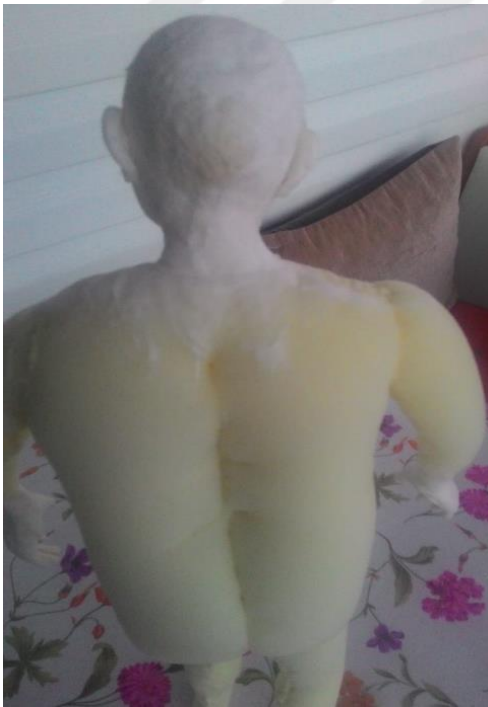
Tre, ilk kişisel sergisini şu an yaşamını sürdürdüğü Kütahya’da 2016 yılında açmıştır. Aynı salonda 2019 yılında ikinci sergisini de açmıştır.

Uzun süredir ev hanımlığı yapmasının ve torun bakmasının bebek sevdasının önüne geçemediğini ifade eden Tre, çok yoğun olmamakla beraber hala bebek yapmaya devam ettiğini ifade etmektedir.

Türe, bebeğin el, ayak ve yüzünü kitre pamuk ile çalışmaktadır, fakat bedeni oluştururken alışılmışın dışında olarak tel iskeletin üzerine ince sünger giydirmektedir.

Resim 2.35. Tel iskelet üzerine ince sünger uygulaması

Resim 2.36. Sünger kaplı bedene kitre baş uygulaması

Türe, kitre bebeklerin makyajını yaparken Milli Eğitim Bakanlığı müfredatındaki bilgileri kullanır. Ten boyası için akrilik ve diğer ince ayrıntılar için sulu boya kullanır. Bebeklerinde genellikle geleneksel temalı kompozisyonlara yer verir ve bebek boyları genellikle 35- 40 cm arasındadır.

Resim 2.37. Yaşlı kadın ve torunu

Resim 2.38. Dede

Son yaptığı bebeklerde geleneksel temalardan ziyade duygu aktarımına yoğunlaşan Sadiye Hanım, insanı bu şekilde resmedebilmekten büyük mutluluk ve tatmin duyduğunu söyler.

Resim 2.39. Şekerleme yapan adam

Resim 2.40. Kadın

2.5.6. Naciye ÜRÜN

Resim 2.41. Naciye Ürün

Naciye Ürün, 1981 yılında Tekirdağ'ın Aydınlar Köyünde dünyaya gelmiştir. İlkokulu doğduğu köyde, ortaokul ve liseyi köyünün bağlı olduğu Hayrabolu İlçesi İhsan Korkmaz Kız Meslek Lisesinde tamamlamıştır. 1998 yılında kazandığı Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dekoratif Ürünler Öğretmenliğinden 2002 yılında mezun olmuş ve 2003 yılında öğretmenlik görevine başlamıştır (Kuveyttürk Yayınları, 2021: 390).

Öğretmenlik görevi esnasında farklı zamanlarda İlköğretim, Özel Eğitim, Halk Eğitimi ve Anadolu Meslek Lisesi gibi pek çok farklı kurumda görev yaptı. Halen İstanbul Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsünde çalışmaktadır (<http://www.hayatimizdakiinovasyon.net/naciye-aksakaloglu/>, 28.05.2023).

Ürün, kitre bebek sanatıyla 1995 yılında başladığı Meslek Lisesinde tanışır. Lisans eğitimini tamamladıktan sonra yıllarca kitre bebek ile ilgili bir çalışma yapma imkânı olmaz. Öğretmenlik yaparken bir yandan kendini bildiği alanlarda ustalaştırmaya çalışırken diğer yandan yeni bilgiler edinmeye devam eder. Bir alanda uzmanlaşma arayışı içerisindeyken çalıştığı kuruma Üsküdar Belediyesi tarafından gelen Kâtibim temalı bebek siparişi ile arayışı son bulur. Kitre bebek tekniği ile oluşturulan bu karakter çok ilgi görmüş ve yeni bir projeye vesile olmuştur.

Kâtibim bebek üretimi devam ederken (Şubat 2016) ülkemizin kitre bebek sanatkârı ‘Bebeklerin Annesi’ unvanına layık görülen Sayın Nimet Sanlıman ile bir görüşme yapılmıştır. Bu görüşme esnasında Sanlıman ‘Çok geç kaldınız evladım der. Pek çok öğrenci yetiştirdim ama hiç birine el veremedim. Keşke sizi daha evvel tanıyabilseydim. Bu ıslıl ıslıl bakan gözler bana iyi bir öğrenci olacağınızı söyler amma ben artık öğretmenlik için çok yaşlıyım’.

Ürün ise bu görüşmede unutamadığı bir anıyı şöyle anlatır ‘Bazı kelimelerin anlamını biliriz ama onları hissetmek, yaşamak var ya, işte hocamızın elini öpünce ben de feyz kelimesinin ne olduğunu o zaman anladım, manasını yaşadım’ der. Bu görüşmeden sonra adeta eline bir tılsım değmiş gibi çok daha güzel bebekler yaptığını söyler.

Resim 2.42. Nimet Sanlıman ile görüşme

2016 yılında Üsküdar Belediyesi ‘Hanım Sultanlar’ temalı başka bir projeyi hayata geçirmek ister. Aynı yıl lansmanı yapılan proje kısa bir süre içerisinde tamamlanır.

'Osmanlı Saray Sultanları Bebek Koleksiyonu' projesi

Proje, **Üsküdar**'da yaşamış veya **Üsküdar** için yaptırılan eserlerle önemli hizmetler vermiş valide sultanların ve padişah kızlarının yaşadıkları döneme ait kıyafetlerini, geleneksel kitle yöntemi ile gün yüzüne çıkarıyor

Üsküdar Bebek Koleksiyonu ve İstanbul Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü'nün ortak çalışmasıyla Mihrişah Sultan'dan Kösem Sultan'a, Rabia Gülşim Emetullah Valide Sultan'dan Azize Sultan'a 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar yaşamış Osmanlı saray sultanlarının kıyafetleri, dönemsel özellikleri göz önüne alınarak titizlikle hazırlanmıştır. Proje'nin tanıtım toplantısında konuşan **Üsküdar Bebek Koleksiyonu** Başkanı Hilmi Türkmen, projenin temel amacının, çocukların

ve gençlerin tarihi bilgisini ve bilimsel zenginleşmelerini, parçası oldukları toplumun değerlerini onlara aktarmak olduğunu söyledi.

"MÜZE HAZIRLANACAK"

Türkmen, proje için **Üsküdar**'da bir müzenin hazırlanacağını belirterek, "İyi ki **Üsküdar** Var markasıyla bu koleksiyonda tanıtımı yapılan bu bebeklerin satışları yapılmaması da dışlanıyor. Batı dünyası, kültürel anlamda bir medeniyeti yok etme

adına eğitimden yola çıkmış. Bunun en önemli sebebi çocuklardır. Bugün baktığımızda günümüzde Barbie bebekler yaygın ve buna özenli var. Bu projeden en önemli mesajımız, bu kültürel değerlerimizle bu kültürel erayorumu önüne geçmek. Bu proje, Türkiye'de bir ilk." ifadelerini kullandı.

Beslerin yapıldığı İstanbul Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü Müdürü Yusuf Gültekin de "Okulda, geleneksel kültürü gelecek nesillere aktarmak konularında projeler gerçekleştiriyor.

Bu tür projeler noktasında tecrübeniz var." dedi. Yaklaşık bir yıl boyunca komuyla ilgili arşiv çalışmaları yapıldığını anlatan Gültekin, bebeklerin yapımında Türk kültüründe bulunan "kitle bebek" yöntemini kullandıklarını aktardı.

Proje'nin danışmanlığını üstlenen Marmara Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Selman Can ise sahip olunan değerleri öne çıkaran bu tür projelerin desteklenmesini **Üsküdar**'a yönelik bir davranış olduğunu söyledi.

Resim 2.43. Hanım Sultanlar projesinin basına yansımaları

Ürün, Hanım Sultanlar, Padişah Bebek Koleksiyonu ve yurt dışında sergilenmek üzere ikinci bir Hanım Sultanlar koleksiyonu olmak üzere üç büyük koleksiyonun bebeklerinin yapımında önemli bir yer tutar. Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü bünyesinde hazırlanan bu koleksiyonlar geniş bir ekip tarafından çalışılmıştır. Hanım Sultanlar ve Padişahlar Koleksiyonu, Hanım Sultanlar Müzesi olarak 2019 yılında açılarak halkın beğenisine sunulmuştur.

Resim 2.44. Hanım Sultanlar Müzesi

Ürün, lisede öğrendiği usulde bebek yapmanın yeterince pratik ve kaliteli sonuçlar doğurmadığını gördüğünden, sürekli teknik bir arayış içine girer. Yurt dışında ‘Artdoll’ olarak ifade bulan sanatsal bebek olarak çeviri yapabileceğimiz alanda araştırmalar yapar. Her ne kadar başka her hangi bir ülkede kitre ve pamukla bebek yapım tekniğine rastlamasa da diğer malzeme ve tekniklerle üretilmiş bebeklerin temel üretim prensiplerinden yeni bir teknik oluşturmaya gayret eder.

Öncelikle (Milli Eğitim müfredatında) klasik yöntemde baş alt yapısı olarak kullanılan pamuk ve ince çorap kullanımını alüminyum folyo olarak değiştirir. Bu şekilde daha net hatlara sahip bebek yüzleri oluştuğunu görür. Bebeklerin bedenlerinde kullanılan içi tel iskeletli dolgu kumaş beden kullanımına devam eder ve fakat kollarını düğme ile birleştirerek daha hareketli bir hale getirir.

2018 yılında ‘Bi Dünya Bebek Sergi’ sinde tanıştığı Selma Kadriye Yurtlu ile tekniğini geliştirmek adına dersler alır. Yurtlu, ‘Çocuğum sen bebek yapmayı biliyorsun ama senin ritme ihtiyacın var ’der.

Ürün, tanıştığı, sohbet etme imkânı bulduğu hocalarından sonra kitre bebek yolculuğu hakkında ‘Saygıdeğer Hocamız Nimet Sanlıman ile tanışınca kitre bebeğe âşık oldum, Sevgili Selma Kadriye Yurtlu hocamızı tanıyınca ritmimi buldum’ der.

Resim 2.45. Selma Kadriye Yurtlu ile kitre bebek dersleri

Ürün, Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsünde çalışırken gerek kurumsal, gerekse bireysel olarak pek çok karma sergi ve çalışmaya katılmıştır. Enstitü ile Gümülcine Türk Birliğinde verilen eğitim bunların ilklerindendir. Bir hafta süren eğitim sonrası öğrenciler kitre bebek sergisi açmıştır.

Resim 2.46. Gümülcine Türk Birliği kitre bebek eğitimi sonrası sergi

İlki 4-7 Nisanda yapılan Türkiye'nin ilk Bebek Çalıştayına art arda üç yıl katıldı. Ülkemizin en büyük bebek müzelerinden Gaziantep Oyuncak Müzesine katkıda bulundu.

Resim 2.47. Gaziantep Oyuncak Müzesine bağışladığı Zeynep Kız (solda) ve Bileyci Emmi (ortada)

Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsünün 2020 yılında Türk el sanatlarının araştırılması, tasarımı, üretimi, tanıtımı ve yaygınlaştırılması amacı ile ilk kez düzenlediği ‘El Sanatları Bebek Tasarım Yarışması’nda Jüride yer almıştır (https://sabanciologunlasma.meb.k12.tr/icerikler/el-sanatlari-bebek-tasarim-yarismasi-odul-toreni-ve-sergi-acilisi_9269656.html, 20.05.2023).

Pandemi döneminde Rusya’da online olarak düzenlenen bebek yarışmalarına katılmıştır. ‘Alice Harikalar Diyarında’ ve ‘Melek’ temalı bu yarışmalarda kullandığı teknikten ötürü özel tebrik almıştır.

Ürün, kitre bebek tekniğini daha ileri taşımak maksadıyla katıldığı kurslar ve kendi başına yaptığı denemeler ile pek çok malzeme ve teknikle bebek üretmeye devam etmektedir. Rusya, sanatsal bebek yada diğer deyişle koleksiyon bebekçiliğinde dünyada özel bir yerdedir. Türkiye’de son yıllarda gelişen tasarım bebek alanında kendine yer arayan Rus sanatçılar hem etkinliklere katılmak hem de eğitim vermek amacıyla ülkemizi daha sık ziyaret etmektedir. Rus bebek sanatçılarından eğitim alan Ürün, kâğıt hamuru, havayla kuruyan kil hamuru, polimer kil hamuru ve bez bebek gibi malzemelere bebek yapmaktadır.

Resim 2.48. Mariya Kollegova ile havayla kuruyan kâğıt hamuru, bebek kursu

Ürün, kitre bebeğin yurt içi ve yurt dışında daha tanınır olması için pek çok platformda yer almaktadır. 2021 yılında TÜBİTAK için hazırladığı kitre bebek yapım sürecini anlatan sergi bunlardan bir tanesidir. Öğrencisi İlknur hanımla hazırladığı bu sergi, kitre bebek yapım sürecini aşamalı olarak gösteren ve anlatan bir sergidir. Ayrıca sergi duvarında kitre ağacı, kitrenin nerelerde kullanıldığı ve kitre bebek yapımı ve tarihçesi hakkında bilgiler verilmektedir (<http://www.hayatimizdakiinovasyon.net/portfolio-item/kurutulmus-kitre-ornekleri/>, 20.05.2023).

Resim 2.49. TÜBİTAK kitre bebek yapım sürecini anlatan serginden

Ürün, kendi imkânları doğrultusunda evinde özel ders vermektedir. Bunun dışında çağımızın imkânı olan sosyal medya aracılığı ile de internet üzerinden kitre bebek sanatı hakkında bilgilerini paylaşmaktadır. Sosyal medyada şahsi kanalı ile kitre bebek yapım videolarını ücretsiz şekilde meraklılarına sunmaktadır.

Ürün, kendisinden önceki ustalardan ayıran bir fark kitre bebeği daha büyük ebatlarda çalışmasıdır. Zehra Müfit Hanımın 20 cm ile başlayan bebek boyları Batukan ile 25-30 cm olmuş fakat Ürün bebek boylarını 40 cm den başlayacak 50 cm nin üzerine taşımıştır.

2.5.7. İlknur OSMANOĞLU

Resim 2.50. İlknur Osmanoğlu (<http://www.hayatimizdakiinovasyon.net/ilknur-osmanoglu/>, 20.02.2023)

İlknur Osmanoğlu 1972 yılında İstanbul’da dünyaya gelmiştir. İlköğrenimini Kavacık İlköğretim Okulu’nda, Orta Öğrenimini Mithat Paşa Kız Meslek Lisesi’nde tamamlamıştır.

Evli ve üç çocuk annesi İlknur Hanım, uzun yıllar ev hanımlığı yaparken meslek edindirme kursları ile mesleki eğitimini attırmaya gayret etmiştir. Modelistlik, desen tasarımı, kat-1, ebru, tezhip, yapma çiçek gittiği kurslardan bazılarıdır (<http://www.hayatimizdakiinovasyon.net/ilknur-osmanoglu/>, 20.02.2023).

2010’lu yılların başında İSMEK kursuna giderken, az da olsa kitre bebek yapımını hakkında eğitim görmüştür. Kendisi, ‘Bu güne kadar icra etmekte en zorlandığım sanat bu oldu’ der.

Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü 2017 yılında yetişmiş kitre bebekçi ilanı verir. Bu arayışında müspet bir sonuç elde edememesi üzerine yetiştirmek üzere öğrenci arayışında iken Osmanoğlu, liste başında yer alır. Yapılan ön görüşmelerde kendisiyle çalışılmaya karar verilir. Esasen İlknur Hanımın gerçek kitre bebek hayatı bundan sonra başlar.

Resim 2.51. İSMEK kursunda yaptığı Kızılderili Bebek

Osmanoğlu, Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü el sanatları atölyesinde çalışmaya başladığında el sanatları öğretmeni Naciye Ürün'den kitre bebek eğitimi almaya başlar. Projelerin kısa sürede tamamlanma mecburiyeti sebebiyle bir yandan öğrenmeye devam ederken bir yandan proje için bebek üretmeye başlar.

Osmanoğlu, 2017-2020 tarihleri arasında Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü El Sanatları Bölümü'nde, Üsküdar Belediyesi'nin Hanım Sultanlar Müzesi Projesi için kitre bebek yapımında görev almıştır. Halen Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak görev yapmaktadır.

İSMEK'teki eğitimi sırasında hocalarından Milli Eğitim Bakanlığı müfredatı doğrultusunda hazırlanan modüller kanalıyla eğitim alan Osmanoğlu, Enstitüde çalışırken hocası Naciye Hanımın usulüne intibak etmiştir.

Hanım Sultanlar, Padişah Bebek Koleksiyonu ve yurt dışında sergilenmek üzere ikinci Hanım Sultanlar koleksiyonu olmak üzere üç büyük koleksiyonun bebeklerinin yapımında yer almıştır. Zaman zaman Enstitüye gelen kitre bebek siparişlerine de cevap vermeye devam etmektedir.

Resim 2.52. Çingene kız

Resim 2.53. Çömlekçi

Osmanoğlu, genellikle geleneksel kompozisyon bebekler yapmaktadır ve bebeklerinin boylarını 40 cm civarında tutmaktadır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve analizleri hakkında bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Kitre bebek yapımı hakkında mevcut durumun ortaya konulması amaçlanan bu araştırmada tarama modelinde betimleyici araştırma yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Kitre bebek, 1940'lı yıllardan bu yana eğitim sistemimizdeki müfredat aracılığıyla uzun yıllar ülkemizin pek çok şehrinde öğretilmiştir. Meslek Lisesi El Sanatları Bölümünden ya da Olgunlaşma Enstitülerinden mezun binlerce kişinin bu sanat hakkında bilgi sahibi olduğu aşikârdır.

Araştırmanın evrenini, ülkemizde kitre bebek çalışmaları yapan sanatçılar oluşturmaktadır.

Ne var ki sanatsal değerlere sahip kitre bebeği icra eden pek az sanatçı bulunmaktadır. Araştırma da örneklem olarak ilk kitre bebek yaratıcısı Zehra Müfit Saner hanımla başlayıp günümüzde kadar devam eden süreçte birbirine bağlı bir şekilde geldiği gözlemlenen sanatçılar; Nimet Demirbağ Sanlıman, Lütfiye Batukan, Sema Kadriye Yurtlu, Sadiye Türe, Naciye Ürün ve İlknur Osmanoğlu'nun çalışmaları seçilmiştir.

Araştırmanın örneklemine yer alan Selma Kadriye Yurtlu'nun eski ile yeni kuşak arasında adeta bir köprü olması, çalışma ortamında araştırmacıya koşulsuz destek vermesi, şeffaf ve ulaşılabilir olması araştırmanın etkisini arttırmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasına 2020 yılında başlanmıştır. 2020 yılında başlanan süreçte kaynak taraması çalışmaları, kütüphaneler, internet ve ulusal tez merkezinden yararlanarak kaynaklar taranmıştır.

2019 yılında İstanbul ilinde bulunan Selma Kadriye Yurtlu atölyesinde gözlem ve görüşme yapılmıştır. Görüşme tez amaçları doğrultusunda gerçekleşmiş olup, kitre bebek yapımında kullanılan araçlar, kitre bebek yapımında kullanılan temel ve yardımcı gereçler ve kitre bebek üretim tekniği hakkında veriler toplanmıştır.

Zehra Müfit Saner, Nimet Sanlıman ve Lütfiye Batukan ile ilgili bilgiler literatür taraması, Selma Kadriye Yurtlu, Sadiye Türe ve İlknur Osmanoğlu ile ilgili bilgiler gözlem ve görüşme, formları aracılığı ile elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler araştırmanın amaçları ve alt amaçları başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Kitre bebek yapımında kullanılan araçlar, temel ve yardımcı gereçler, üretim tekniği hakkında, araştırmanın amaçlarına hizmet edecek veriler derlenmiştir. Amaçlar sonucunda toplanan veriler ışığında kitre bebek yapımında kullanılan araçlar, temel ve yardımcı gereçler ile kitre bebek yapım aşamaları baştan sona fotoğraflanarak işlem basamakları sıralanmıştır.

Kitre bebek sanatına farklı bir bakış açısı getirmek amacıyla bebeğin ölçüsü ve üretim tekniklerinde farklılıklara gidilerek yeni bir tasarım oluşturmak adına bir örnek uygulamalı olarak sunulmuştur.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Araçlar

4.1.1. Bebek Yapımında Kullanılan Temel Araçlar

Dikiş Makinesi: Düz dikiş makineleri temel bir dikiş olan düz dikişi gerçekleştiren makinedir. Bu makinelerde dikiş oluşumu iğnenin aşağı-yukarı hareketi ve kavrayıcının iğne ipliğini yakalayarak ipliklerin birbirine bağlanması ile meydana gelir. Bebek yapımında beden kalıplarının ve elbiselerinin dikimi için kullanılır.

Resim 4.1. Dikiş makinesi

Ütü: Dökme demir ya da çelikten yapılmış, genellikle elektrikle ısıtılarak giysilerin, buruşuk kumaşların buruşukluklarını ortadan kaldırmak, düz duruma getirmek için bunların üzerinden geçirilen araçtır.

Resim 4.2. Ütü

4.1.2. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Yardımcı El Araçları

Dikiş Makası: Bıçakları 20 – 30 cm ya da daha uzun olan ağır makaslardır. Genellikle paslanmaz metal bir maddeden yapılır. Kumaş kesmek için kullanılır.

Resim 4.3. Dikiş makası

Nakış Makası: 8-9 cm boyunda her iki ucu da sivri ve keskin olan bir makastır. Küçük ve dar alanları kesmek için kullanılır.

Resim 4.4. Nakış makası

Kâğıt Makası: Bıçakları kâğıt kesmeye uygun özellik ve boyutta olan makaslardır. Bebek yapımında beden kalıplarının kesilmesi için kullanılır.

Resim 4.5. Kâğıt makası

Seramik modelaj Kalem Seti: Serbest seramik şekillendirme alanında yapılan objeye şekil vermek üzere kullanılan genellikle ahşaptan yapılmış küçük el aletleridir. Bebek yapımında yüzün ve ellerin şekillendirilmesinde yardımcı alet olarak kullanılmaktadır.

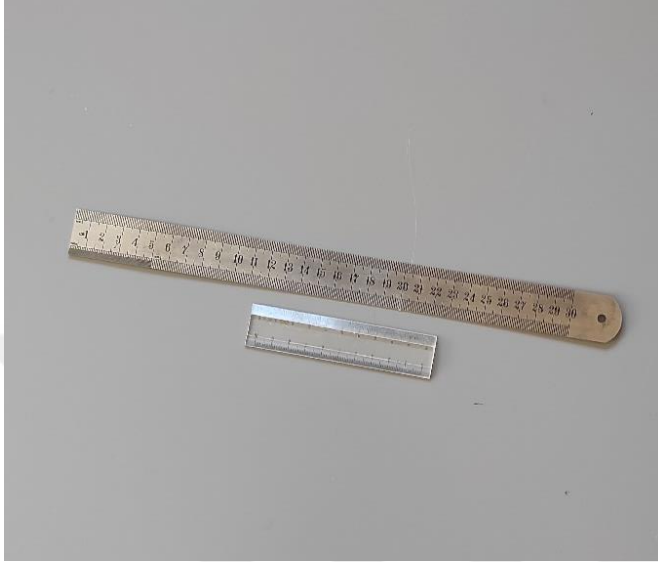
Resim 4.6. Seramik modelaj kalem seti

Kargaburnu: Kargaburnu, tel bükme vb. işlerde kullanılan ve uçları sivri, bazen de koni biçiminde bir çeşit ince uçlu pensesdir. Bebek yapımında tel kesmek ve tellere şekil vermek amaçlı kullanılır.

Resim 4.7. Kargaburnu

Cetvel: Doğru çizgiler çizmeye yarayan, genellikle üzerinde derece, santimetre işaretleri bulunan, tahtadan, plastikten ya da metalden yapılmış çizim aracıdır. Bebek yapımında boy ölçüsü almak için 50 cm lik çelik cetvel, yüz yaparken oran orantıyı kontrol etmek amacıyla 10 cm lik plastik şeffaf cetvel kullanılmaktadır.

Resim 4.8. Cetvel

Mezura: Plastikten veya kumaştan üretilen esnek yapıdaki metreler için bu tabir kullanılır. Mezuranın her iki ucunda da metal parça vardır.

Resim 4.9. Mezura

Tarak: Sa taramak için kullanılan dişli bir alettir. Kadın, erkek, plastik, boynuz vb. birçok çeşidi vardır. Bebek yapımında sa olarak kullanılacak tiftik yönünü taramak için erkek tarağı kullanılır.

Resim 4.10. Erkek tarağı

Çeşitli İğneler: Makine ve elde dikiş dikmek için paslanmaz elik gibi dayanıklı metallerden yapılmış ucu sivri ve iplik geçecek deliğı bulunan küçük aletlerdir. Ayrıca bir ucu sivri diğerk ucu cam ya da plastikten top şeklinde bir malzeme ile kaplanmış toplu iğnelerde kullanılmaktadır.

Resim 4.11. Çeşitli iğneler

Çeşitli Fırçalar: Bir araya getirilerek bir sapa tutturulmuş kıllardan ya da kıla benzer başka tellerden oluşturulmuş, bir şeyin tozunu, kirini gidermek ya da bir şeyi boyamakta, bir şeye cila sürmekte kullanılan araç. Bebek yapımında ekseriyetle yumuşak samur suluboya ve tezhip fırçası gibi kaliteli ve ince uçlu fırçalar kullanılmaktadır.

Resim 4.12. Çeşitli fırçalar

Şiş: Şiş örücülüğünde kullanılan genellikle metal, plastik ve bambudan yapılan araçlardır. Kendine has bir numaralandırma sistemi vardır. Sadece bir ucu sivri ve her iki ucu sivri olanları vardır.

Resim 4.13. Şiş

Tığ: Bir ucu çengelli, diğer ucu düz, 15-20 cm uzunluğa sahip çelik, alüminyum kaplama, plastik, şimsir, fildişi ve kemikten yapılmış bir örgü aletidir. Tığlar yapılacak iş ve ip kalınlığına göre çeşitli kalınlıklarda olurlar (Atay, 1987, s.330). Bebek giysilerini süslemek için kullanılır.

Resim 4.14. Tığ

4.2. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Gereçler

4.2.1. Kitre Bebek Yapımında Kullanılan Temel Gereçler

Amerikan Bezi: %100 pamuk ipliğinden imal edilen, yaygın bir kullanım alanı olan, beyaz renkte temel kumaş türlerinden biridir. Bu kumaş, bazı yerlerde kaput bezi olarak da isimlendirilir (Gezer, E. (23.10.2017). Mukavemeti yüksek, dayanıklı bir kumaş çeşididir.

Resim 4.15. Amerikan bezi

Kitre: Anadolu'da yetişen muhtelif geven çeşitlerinin gövdelerinden sızıp havada katılaştıran, beyaz yahut krem renkli plaka veya şeritler halinde bulunan yapışma kabiliyeti az bir zamlık cinsidir. Kozmetik ve eczacılık alanında kullanılmaktadır.

Kitre suda erimez, suyun içinde yavaş yavaş şişerek pelte haline alır. Pelte haline geldiğinde su ile inceltilebilir. Kitre Bebek ismini bu maddeden alır.

Resim 4.16. Kuru kitle

Dikiş ipliği: Dikiş iplikleri, dikiş makine hızlarında çalışabilmek üzere tasarlanıp üretilmiş ipliklerdir. Dikiş iplikleri bir ürünün kullanım ömrü boyunca kopmamalı, dikişler sökülmemelidir. Dikiş boyunca performans ve estetik görünüm, bir dikiş ipliğinden beklenen en temel fonksiyonlardır. Bebek yapımında beden kalıplarının dikimi ve parmak tellerinin birbirine sabitlenmesinde kullanılır.

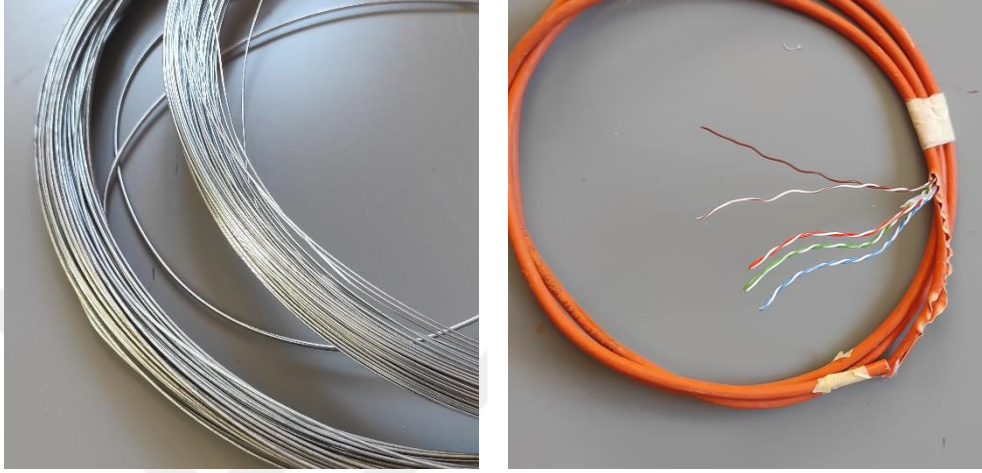
Resim 4.17. Dikiş ipliği

Mukavva: Kâğıt tahta kalın kâğıt bazlı bir malzemedir. Kâğıt ile mukavva arasında katı bir ayrım olmamasına rağmen, mukavva genellikle kâğıttan daha kalındır ve katlanabilirlik ve sertlik gibi bazı üstün özelliklere sahiptir. Bebek yapımında beden kalıplarının hazırlanmasında kullanılır.

Resim 4.18. Mukavva

Çeşitli Teller: Tel, genellikle ince, uzun ve eğilebilen, kesit dairesel olarak hazırlanmış metal veya sentetik malzemedir. Bebek yapımında beden oluşturulurken ve parmakların alt yapısı için kullanılır. Beden için galvaniz tel tercih edilirken, parmak için ince elektrik teli kullanılmaktadır.

Resim 4.19. Galvaniz tel ve elektrik teli

Hidrofil Pamuk: Pamuk bitkisinden elde edilen doğal liflerdir. Doğal rengi beyaz olan pamuğun su tutma kapasitesi oldukça yüksektir. Bebek yapımında eczanelerde satılan hidrofil pamuklar kullanılmaktadır.

Resim 4.20. Hidrofil pamuk

Silikon Elyaf: Silikonlu elyaf, yumuşak bir dokuya ve ısıyı tutan bir yapıya sahiptir. Bu yüzden mont ve yorgan üretiminde sıklıkla kullanılır. Farklı yumuşaklık derecelerinde üretimi mevcuttur. Bebek yapımında beden kalıplarının içini doldurmak amacıyla kullanılır.

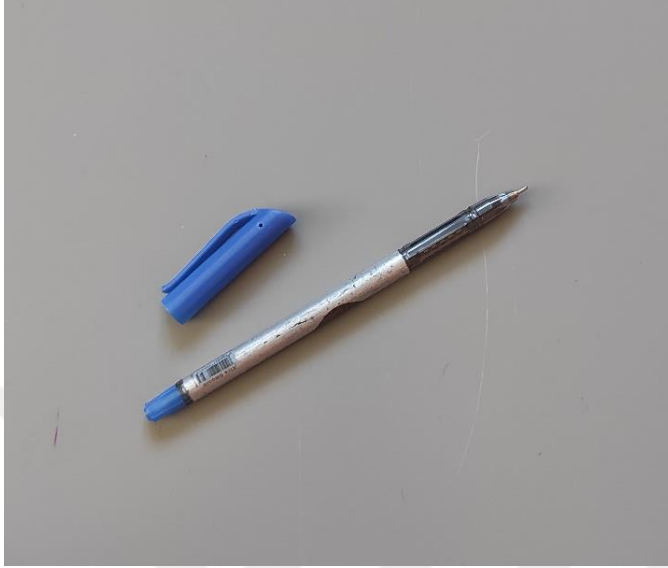
Resim 4.21. Silikon elyaf

Yapıştırıcı: Yapışkanlık veya kohezyon ile mekanik, kimyasal, yapışkan bir bütün oluşturmak üzere diğerk malzemeleri tutan veya çeken herhangi bir malzeme veya maddedir. Bebek yapımında saç yapıştırmada kullanılır.

Resim 4.22. Yapıştırıcı

Uçan Kalem: Dikiş ne nakış alanında kullanılır. Çizilen çizgi ütü sürüldüğünde kaybolduğu için bu ismi alır (Bkz. Resim 4.23). Beden kalıplarının kumaşa transferinde kullanılır.

Resim 4.23. Uçan kalem

Kurşun Kalem: Kâğıt üzerine yazı veya çizim için kullanılan, yazıcı kısmı çoğunlukla kil ve grafitten üretilen kalem. Tipik bir kurşun kalemde grafitin etrafı ahşap kaplıdır. Bunun yanı sıra metal veya plastik muhafazaya sahip kurşun kalemler de mevcuttur. Halk arasında basmalı diye bilinen mekanik kurşun kalemler kullanılır bebek yapımında kullanılır.

Resim 4.24. Mekanik kurşun kalem

Silgi: Kalem, tebeşir veya daktiloyla yazılıp çizilmiş işaretlerin silinmesinde kullanılan kauçuk, vinil, plastik veya bezden yapılmış gereçtir.

Resim 4.25. Silgi

Boyalar: herhangi bir nesneye renk vermek için veya koruma amaçlı olarak uygulanan kaplamaya denir. Boya hemen hemen tüm malzemelere uygulanabilir. En çok kullanıldığı alanlar sanat, tasarım, endüstriyel kaplamalar, ulaşım (şerit çizgileri) ve korumadır (su veya hava temasını kesme amacıyla) bebek yapımında su bazlı boyalar kullanılmaktadır.

Resim 4.26. Sulu boya

Vernik: Tahta başta olmak üzere korunması istenen eşya veya yüzeye sürülen şeffaf, sert, koruyucu katman. Verniğin geleneksel bileşimi kuru yağ, reçine ve tiner ya da solventtir. Vernik, boyayı kir ve tozdan korur ve boyananın görünümünü eşitler, boyanmış yüzeye parlak veya mat görünüm kazandırarak her yerinin eşit derecede olmasını sağlar. Bebek yapımında su bazlı sprey vernik tercih edilmektedir.

Resim 4.27. Sprey vernik

4.2.2. Kitre Bebek Giydirilmesinde ve Süslemede Kullanılan Gereçler

Çeşitli kumaşlar: İpliklerin, çeşitli yöntemlerle bir araya getirilerek oluşturduğu kaplayıcı yüzeylerdir. Pamuk, yün, ipek, keten vb maddelerden elde edilir. Birbirlerine dik ve paralel konumda bulunan ipliklerin birbirlerinin altından üstünden geçirilmesi ile kumaş oluşturulur.

Bebek yapımında genellikle doğal kumaşlar kullanılır. Ayrıca modelin özelliğine göre renk ve desen seçimine özen gösterilir. Bebekler genelde $\frac{1}{4}$ oranında küçültülerek çalışıldığından bu oranı gözeterek desen ve kalınlık seçimi yapılır. En çok kullanılan kumaş çeşidi poplinlerdir.

Resim 4.28. Mini desenli poplin kumaşlar

Çeşitli ipler: Dokuma maddelerinin uzun ince lifleri her birinden bükülmüş ve çekilmiş durumu olup, tekstil, dikiş, kroşe, örgü, dokuma, nakış ve halat üretimi için uygun hale getirilmesi işlemidir. İplik, lifin elde veya makinede dikiş için uygun hale getirilmiş tipidir.

Bebek yapımında dikiş için kullanıldığı gibi giysi unsuru olarak örgü yapımında ve çeşitli oyların yapımında kullanılmaktadır.

Resim 4.29. Nakış ve oya yapımında kullanılan ipler

Kurdele ve harçlar: Giyecekleri süslemek, bir şey bağlamak vb. için kullanılan, ipekten ya da herhangi bir kumaştan yapılmış enlice şeritlerdir. Doğal malzemelerle yapılanlarının yanında sentetik malzemeden üretilmiş olanları da mevcuttur.

Resim 4.30. Kurdele ve harçlar

Çeşitli boncuklar: Cam, taş, sedef, inci, fildişi, boynuz, kemik, tahta, metal, plastik gibi maddelerden yapılan, genelde ip ya da tel geçmesi için ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli süs tanesi. Boncuk işinde kullanıldığı gibi, gerdanlık, bilezik, nazar boncuğu, tespih yapımında da kullanılır.

Bebek yapımında boncuk genellikle giysi süslemesinde kullanılır. Ayrıca ayakkabı ve başlık gibi aksesuarların yapımında da kullanılmaktadır.

Resim 4.31. Boncuklar

Kürk: İşlenerek lüks giysi ya da giysi tamamlayıcısı olarak kullanılan sık ve ince tüylü hayvan postu. Kürkler elde edildikleri hayvanın ismiyle anılır. Piyasada doğal kürklerin yanı sıra gerçekliliği yüksek imitasyon ürünlerde bulunmaktadır.

Resim 4.31. Kürk

Deri: İnsanlar ve hayvanların vücutlarını kaplayan en üst katman olup, altında barındırdığı kas ve organları koruyan ve doku tabakalarından oluşan bir örtü sistemi organıdır. Hayvan derileri çeşitli işlemlere tabi tutularak günlük hayatta kullanılır hale getirilmektedir. Genellikle sığır, keçi, koyun ve kuzu derileri kullanılır. Bebek

yapımında ayakkabı ve aksesuar olarak ince özelliği sebebiyle kuzu derisi tercih edilmektedir.

Resim 4.32. Kuzu derisi

Tiftik Yünü: Tiftik veya moher; Ankara keçisinin uzun, parlak ve yumuşak kıllarından elde edilen doğal elyaf türü. Hafiftir, kumaş ve örgü yünü olarak kullanılır. Bebek yapımında boyanıp tarandıktan sonra saç olarak kullanılır.

Resim 4.33. Tiftik yünü

4.3. Kitre Bebek Yapım Aşamaları

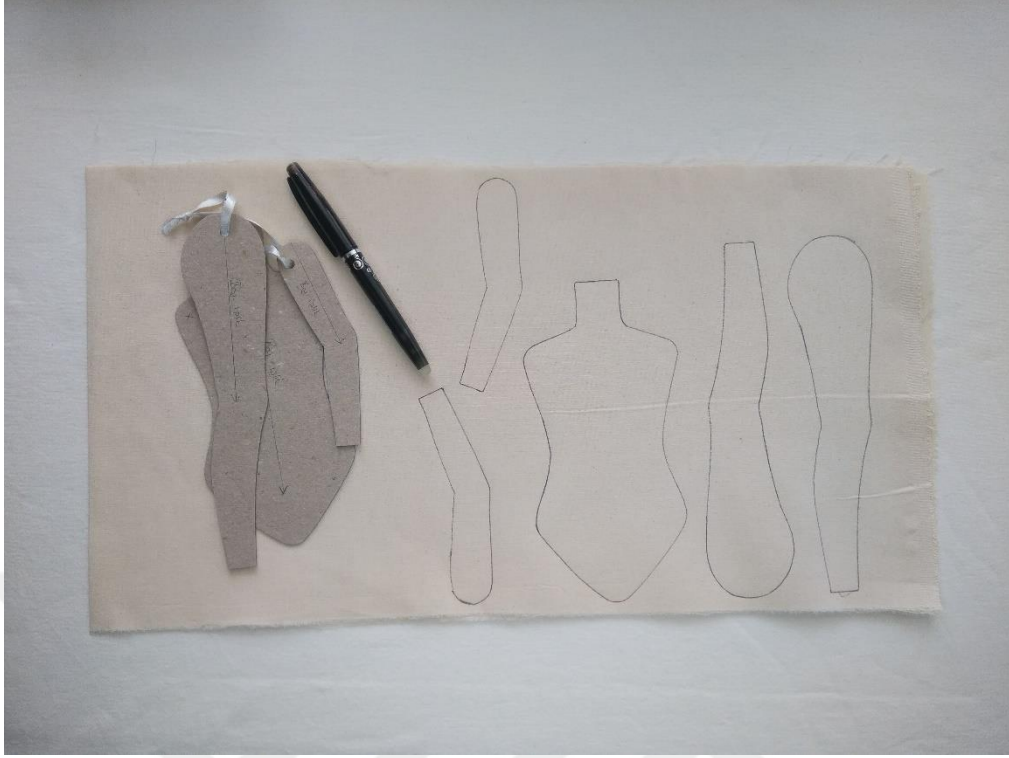
Kitre bebeğin gövdesi dolgu tekniği ile yapılır. Bunun için standart bebek kalıpları beze uygulanır ve beden elyaf ile doldurulur.

Beden Kalıplarının Hazırlanması: Kâğıt üzerine çizili bulunan beden kalıpları bir mukavva üzerine yapıştırılır. Mukavva kâğıt makası yardımıyla çizgilerin içinden muntazam olarak kesilir. Her bir parça delgeç ile denilip bir kurdele ile bağlanır. Bu şekilde kalıpların bir arada tutulması sağlanır.

Resim 4.34. Beden kalıpları

Mukavva beden kalıpları Amerikan bezi üzerine uçan kalem yardımıyla çizilir. Gövde kalıbından çift kat kumaşa bir adet, kol ve bacak kalıplarından iki adet çizilir. Kalıpları kumaşa yerleştirirken düz boy ipliğine dikkat edilmelidir.

Resim 4.35. Beden kalıplarının kumaşa yerleştirilmesi

Kumaşa çizilen kalıplar makinanın 2,5 ayarında dikilir. Bu dikiş sıklığı, bedenın dolgusu yapılırken sağlamlığını sağlar. Makinada dikilen kalıplar yarın cm dikiş payı verilerek kesilir. Kol, bacak ve bedendeki yuvarlak kısımlar çekme yapmaması için çıtlatılır. Çıtlatma işleminden sonra kalıpların yüzü çevrilir. Yüzü çevrilen kalıplar düz bir yüzeye yatırılır. Mukavva kalıpların tel geçirme yerlerindeki işaretler bez kalıplar üzerine aktarılır. Bu işaretli yerden çıt atılır.

Resim 4.36. Beden kalıplarının dikilmesi ve ters çevrilmesi

Resim 4.37. Beden Kalıplarına tel geçirmek için çıt yerlerinin işaretlenmesi

Kitre bebeğimizin bitmiş boyu 40 cm olacaktır. Bunun için beden teli iki adet 55 cm olarak kesilir. Teller yan yana getirilip kâğıt bant yardımıyla 15 cm lik kısmı sıkıca sarılır. Bant bitiminde teller yaklaşık 2 cm kadar iki yana doğru bükülür. Ucu açık teller beden kalıbının boğaz kısmından içeriye sokulur ve bacak çitlarından dışarıya çıkarılır. Bu işlemde çifti birlikte sarılmış kısmının beden kalıbın tam ortasında duruyor olmasından emin olunur. Telin sağ ya da sola kayması dolgu işleminden sonra beden eğri durmasına sebep olur.

Resim 4.38. Beden telinin kesilmesi

Resim 4.39. Beden telinin beden içerisine yerleştirilmesi

Beden Dolgu İşleminin Yapılması: Beden teli geçirildikten sonra dolgu işlemi yapılır. Önce gövde doldurulur. Dolgu belirli bir sıkılıkta yapılır aşırı gevşek dolgu bedenin bükülmesine sebep olabilir. Gövde dolgusu bittikten sonra boyun kısmındaki açıklık ip ile sıkıca bağlanır. Sonra bacaklar tel ıtı atılan yerden tele geçirilerek kalça kısmından ip ile dikilerek tutturulur bu şekilde bacak sabitlenmiş olduğundan dolgu işlemi daha kolay gerçekleşir. Her iki bacak dolgusu bittiğinde bileklerdeki açıklıkta iple bağlanır. Sonra üçgen bir kumaş parçası ile kalça oluşturulur ve elle dikilir.

Resim 4.40. Bedenin doldurulması

Kalça olarak kullanılacak parça elyaf ile doldurulur. Bu şekilde hem göbek hem de popo kısmı oluşturulmuş olur. Bebek giydirildiğinde bu işlem kıyafetin daha düzgün görünmesini sağlar.

Resim 4.41. Kalçanın doldurulması

Kol için 25 cm boyunda iki tel kesilir. Tellerin bir ucu karga burun yardımıyla su damlası oluşturacak şekilde bükülerek şekil verilir. Bükülü kısım omuza gelecek şekilde kol kalıbının içine yerleştirilir. Kol elyaf ile doldurulur ve bilek kısmı ip ile bağlanarak işlem bitirilir.

Resim 4.42. Kolların doldurulması

Kitrenin Hazırlanması: Doğal bir reçine olan kitre suda erimediği için sıcak suyla ıslatılır. Kitre ıslatırken unutulmaması gereken husus kitrenin bozulma özelliğinin olduğudur.

Şeffaf cam bir kavanoz (tercihen 300 ml) içerisine yaklaşık bir yemek kaşığı kitre konulur. Sıcak su ile doldurulur. Kavanozun kapağı kapatılıp zaman zaman çalkalayarak çözülme işlemi hızlandırılabilir. Kitre bir ila iki gün içerisinde kullanıma hazır hale gelir. Kullanıma hazır hale gelen kitre bozulmaması için buzdolabında muhafaza edilir. Kullanılacak kadar kısmı temiz bir kaba alınarak iş bitiminde ağzı kapatılarak saklanır. Islak kitre oda ısısında ortalama üç gün dayanabilir. Sonrasında mayalanma sonucunda kitre sıvılaşarak kokuşmaya başlar.

Kitre ile çalışırken hem iyi sonuç almak hem de bozulmayı yavaşlatmak için oldukça koyu kıvamda hazırlamalıdır.

Resim 4.43. Kitrenin hazırlanması

Kitre Bebeğin Başının Hazırlanması: Kitre bebeğin en önemli unsuru başıdır. Bu sebeple en başta başın ölçüsüne dikkat edilmelidir. Beden ölçüsü 40 cm lik bebek için hazırlandığı için bebek baş ölçücü bitmiş olarak 5,5 cm olarak tasarlanmalıdır.

Baş yaparken öncelikle bir alt yapı hazırlanır. Baş alt yapısı için 50 cm tel kesilir. Bu tel ikiye katlanır. Telin orta kısmında su damlası şeklinde bir miktar boşluk bırakılarak

tel iki kat olarak şekillendirilir. İki katlı kısım 3 cm lik bir mesafe ile geriye ve bir daha geriye bükülerek bir çenge elde edilir. Bu çengele enlemesine ve boylamasına katlanmış peçete sarılır. Bu peçete üzerine alüminyum folyo ile baş şekli verilerek şekillendirilir.

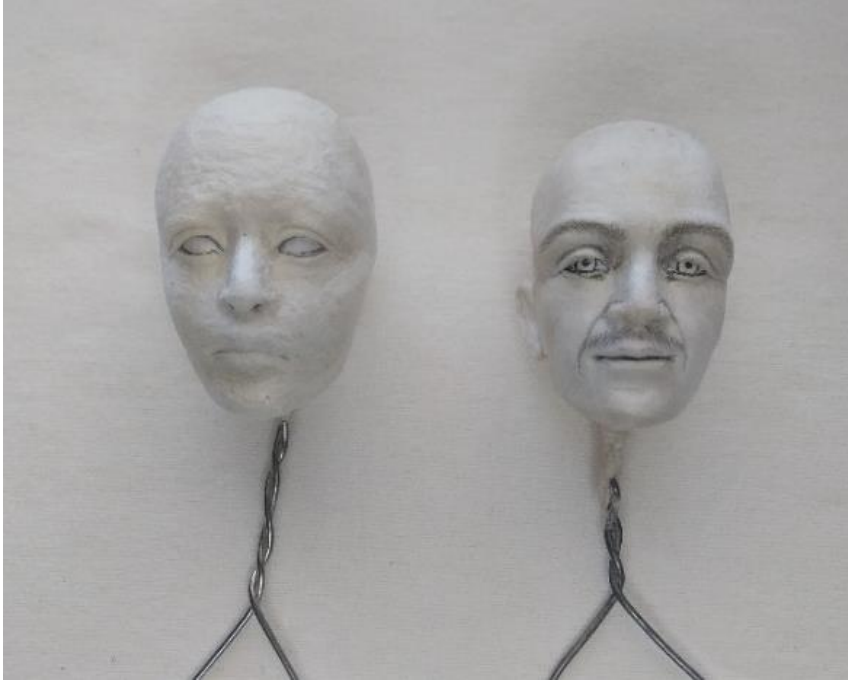
Resim 4.44. Baş alt yapısının hazırlanması

Folyonun üzeri kitle ile ıslatılmış ince pamuklar ile kaplanır. Baş oran ve orantısı göz önünde bulundurularak önce yüzün orta yerine burun, burunun çene bitimi ile arasına dudaklar çalışılır. Alın oluşturulduktan sonra göz çukurlarına yuvarlak pamuklar konularak kurumaya bırakılır. Göz yuvarlaklarının üzerine göz çevresi çizgileri çizilir ve bu çizgilerin üzerine alt ve üst göz kapakları çalışılır. Yüzde eksik yerler varsa tamamlanır ve kurumaya bırakılır.

Bir iki gün iyice kuruduktan sonra seramik şekillendirme aletleri yardımıyla pürüzlü yüzeyler ütülenir. Bu ütüleme işlemi ucu ovalimsi bir aletin kitle yüzey üzerinde sürterek düzeltme işlemidir. Düzeltme işleminden sonra varsa eksikler tamamlanır ve ütüleme işlemi tekrarlanır. Eğer bebeğin yüzünün bittiğine kanaat edilirse ince uçlu bir kalemle göz, dudak ve kaşların çizimi yapılarak bir çeşit makyaj öncesi prova yapılır.

Resim 4.45. Başın kitre pamuk ile çalışılması

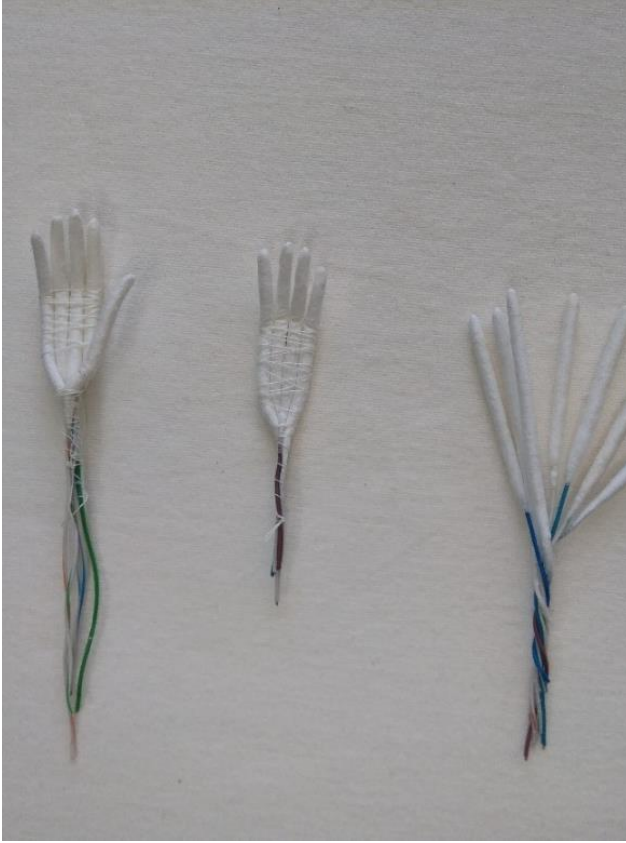

Resim 4.46. Başın ütülenmesi ve makyaj provası yapılması

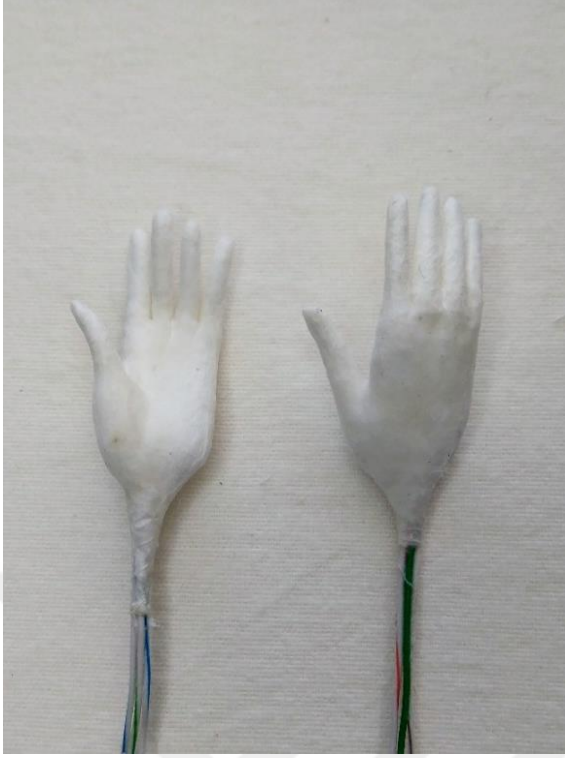
Kitre Bebeğinin Ellerinin Yapımı: El yapımına parmak sararak başlanır. Yaklaşık 8 cm lik elektrik telleri pamuk ile sarılır. Parmaklar on adet olarak hazırlanır ve kurumaya bırakılır. Kuruyan parmaklar eldeki parmakların oranına göre baş, işaret, orta ve serçe

parmaklar ya yana getirilerek bir ip yardımıyla sabitlenir. Parmak ve aya kısmı işaretlendikten sonra başparmağın pozisyonu belirlenir ve ele ipe tutturularak sabitlenir.

İple bir araya getirilip el şeklini alan parmaklar Kitleli pamukla dolgulanır. Dolgu işlemine başparmaktan başlanır. Başparmağın etli kısmı oluşturulduktan sonra el ayasındaki şişkin kısımlar çalışılır. Devamında elin üzeri oluşturulur ve kurumaya bırakılır. Kuruyan ele baştaki gibi ütüleme işlemi yapılır. Ütüleme işlemi bittiğinde oluşan çukur yerler Kitleli pamuk ile tamamlanır ve yine kurumaya bırakılır. Ekleme işlemi yapıp kuruyan eller son bir defa ütüleme işlemi ile düzgünleştirilir.

Resim 4.47. Parmakların sarılması ve elin oluşturulması

Resim 4.48. Elin kitre pamuk ile doldurulması

Omuzdan parmak ucuna kolun boyu 16,5 cm olmalıdır.

Resim 4.49. Kol boyunun ölçüsü alınması

Kol boyundan emin olunduktan sonra eller bileklerden kol teline ip yardımı ile sabitlenir. Fazla kol teli geriye kıvrılarak sıkıştırılır. Üzeri tekrar ip ile sarılarak sağlamlığı güçlendirilir.

Resim 4.50. Ellerin bileklere ip yardımıyla sabitlenmesi

İple sabitlenen bilekler ince pamuk parçaları ile dolgulanır. Sağ ve sol bileğin eşit kalınlıkta olmasına dikkat edilir. Bileklerin dolgulama işlemi yapıldıktan sonra kurumaya bırakılır. Kuruyan bileklere ütüleme işlemi yapılır. İşlemden sonra varsa eksik yerler tekrar dolgulanır ve kuruyunca tekrar ütülenerek düzeltme yapılır.

Resim 4.51. Bileklerin kitre pamuk ile doldurulması

Resim 4.52. El ve kol bağlantısının tamamlanması

Başın Gövdeye Birleştirilmesi: Gövde ve baş telleri 2,5 cm den kesilir. Gövde teli hafif öne bükülür.

Resim 4.53. Baş ve gövde telinin 2,5 cm kesilmesi

Gövde ve baş telleri birbirine önce ip sonrasında kâğıt bant ile sabitlenir.

Boyun kısmına bir miktar kâğıt peçete sarılıp kalınlaştırılır. Kitre ile ıslatılmış ince pamuk katmanları ile boyun kısmı oluşturulur. Pamuklar boyun boyunca uzunlamasına kitleler halinde yapıştırılır. Yeterli kalınlığına eriştiğinden emin olunur.

Boyuna pamuk sarılırken öne doğru verilen pozisyonun korunmasına dikkat edilir.

Resim 4.54. Baş teline sabitlenmesi

Resim 4.55. Boynun kitreli pamukla doldurulması

Boyun yapımı bittikten sonra omuzlar oluşturulur. Bez kalıptaki keskin boyun bağlantısı Kitreli pamukla yumuşak bir geçiş sağlayacak şekilde omuz dolgusu yapılır. Bu işlemler bitince kurumaya bırakılır. Kuruma gerçekleştikten sonra ütüleme işlemi yapılır.

Göğüslerin Yapımı: Göğüs yerleri küçük pamuk parçaları ile tespit edilir. Doğru yerlerin tespit edildiğine emin olunduktan sonra ince kitreli pamukla dolgu yapılmaya devam edilir (Bkz. Resim 4.58 ve 4.59). Her iki memenin aynı boyutta olduğundan emin olunca kurumaya bırakılır.

Resim 4.56. Boynun pozisyonu

Resim 4.57. Omuzların doldurulması

Resim 4.58. Göğüs yerinin tespit edilmesi

Resim 4.59. Göğsün kitreli pamukla doldurulması

Boyun, omuz ve göğüsler kurduğunda bebeğin ayaklarının yapımına geçilir. Bebeğin tepesinden itibaren 40 cm ölçülür ve tel kıvrılır.

Resim 4.60. Bebeğin boyunun tespit edilmesi

Ayak telinin eşit boyda kıvrıldığından emin olunmak için bebek düz bir zemin üzerine test edilir. Aynı boyda olduğundan emin olunduktan sonra ayak teli yaklaşık 4 cm den geriye doğru kıvrılır. Ayak şeklinin burunu bu şekilde ortaya çıkmış olur. Topukta fazlalık olarak bulunan tel ayak topuğunu oluşturacak şekilde öne doğru kıvrılır. Bu işlemler bittikten sonra bebek tekrar düz bir zemin üzerinde tekrar test edilir. Sağ ve sol ayağın eşit boyda olduğu olduğunda dolgu işlemine geçilir.

Kıvrılmış ayak telinin üzeri kitreli pamuk ile doldurulur. Dolgu işlemi sırasında ayağın şekli korunur. Birinci ayağın şekli bitince aynı şekli koruyarak ikinci ayak doldurulur. Ayakların dolgu işlemi bitince ayakta duruşu kontrol edilir.

Resim 4.61. Ayak telinin kıvrılması

Resim 4.62. Ayak telinin kıvrılmış şekli

Resim 4.63. Ayakların kitreli pamuk ile doldurulması

Resim 4.64. Ayakların bacakla bütünleştirilmesi

Kolların Bedenle Birleştirilmesi: Ayaklar kuruduktan sonra son kontrol yapılır. Varsa eksikler giderilir ve son ütüleme işlemi gerçekleştirilir. Daha önce yapılmış olan kollar iğne iplik yardımıyla bedene birleştirilir. Bunun için önce iğnenin geçeceği yerler kalemle işaretlenir. Omuz ve yan dikişlerden sağa ve sola doğru yarım cm den işaret

alınır. Yan dikişin arkasında kalan işaretten yorgan ipliği geçirilmiş iğne diğer taraftan çıkartılır. Omuzdan yaklaşık bir cm aşağıdan önce ortalı bir işaret alınır. Orta işaretin sağ ve solundan yarım cm lik tekrar bir işaret alınır. İğne ile bu işaretin ilkinden iğne ile çıkılır diğer yanından tekrar gövdeye doğru batılır. Yan dikişin ön tarafına denk gelen işaretten diğer yana doğru çıkılır ve aynı şekilde koldan geçirilir. Bir araya gelen iki ip sıkıca bağlanır ve fazlası kesilir.

Resim 4.65. Kolların bedene birleştirilmesi

Ten Boyasının Yapılması: Bebeğin baş, boyun, meme, eller ve ayakları hazır akrilik ten boyası ile boyanır. Yaklaşık bir saat kurumaya bırakılır. İyice kuruduktan sonra ikinci kat boya sürülür ve yine kurumaya bırakılır. Boya işleminden ötürü kabaran yerler seramik şekillendirme aleti ile ütülenir.

Resim 4.66. Ten boyasının sürülmesi

Makyajın Yapılması: Ten rengi ile boyanmış yüze ince kurşun kalemle prova çizgileri çizilir. Sağ ve sol simetrisi sağlandığından emin olduğunda taş sulu boya ile önce gözler boyanır. Ardından bol sulandırılmış pembe tonları ile dudaklar boyanır. İnce tezhip fırçası ile kaşlar boyanır. Burun, göz çukuru, yanaklar gibi bölgeler allık ile tonlanır. Makyaj kuruyunca su bazlı mat vernikle sabitleme işlemi yapılır.

Resim 4.67. Makyajın yapılması

Saçların Boyanması: Mümkünse post halinde alınan tiftikten bir miktar kesilir. Ölçülere uygun olarak hazırlanan saç boyası ile tutam tutam boyanır. Yaklaşık bir saat sonra önce şampuanla yıkanır, ardından krem uygulaması ile yumuşaklık sağlanır. Boyanmış ve yıkanmış post parçası tarandıktan sonra kurumaya bırakılır.

Resim 4.68. Saçların boyanması

Saçların Başa Yapıştırılması: Başa saç takılacak kısımlar kurşun kalemle işaretlenir. Enseden başlayarak yarımşar cm aralıklar ile yapıştırma sırası işaretlenir. Taranmış tiftikten bir tutam kesilir, yapıştırıcı sürülmüş enseden başlayarak yapıştırma işlemi yapılır. Önden tutkal görünmemesi için alına denk gelen saçlar ters işlemle yapıştırılır. Böylece alın temizliği sağlanır.

Resim 4.69. Saçların yapıştırılması

Resim 4.70. Saçların önden görünüşü

4.4. Kitre Bebekte Eklemlı Bebek Tasarım Örneği

Kitre bebek baş alt yapısı üzerine başlanır. Bebeğin başı klasik yöntemle çalışılır. Baş çalışması bittiğinde baş alt yapısı içinde bulunan tel bir karga burun yardımıyla çıkartılır.

Resim 4.71. Tel üzerine bebek kafası çalışması

Resim 4.72. Baş telinin çıkarılması

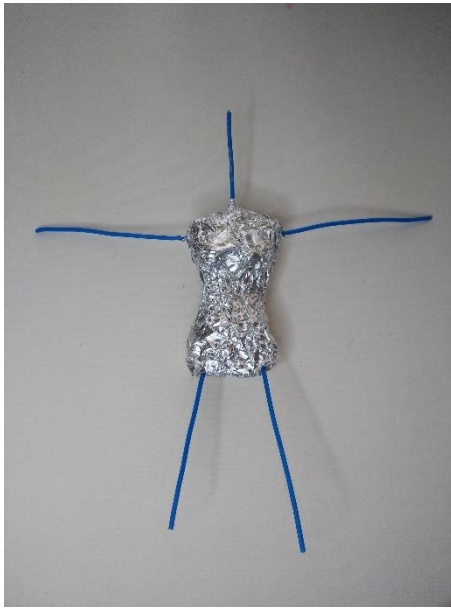
Tel çıkarıldığında boyuna denk gelen kısımda boşluk oluşturulmuş olur. Bu boşluk daha sonra boyunda yapılacak halkadan geçecek ve başın oynar olmasını sağlayacaktır.

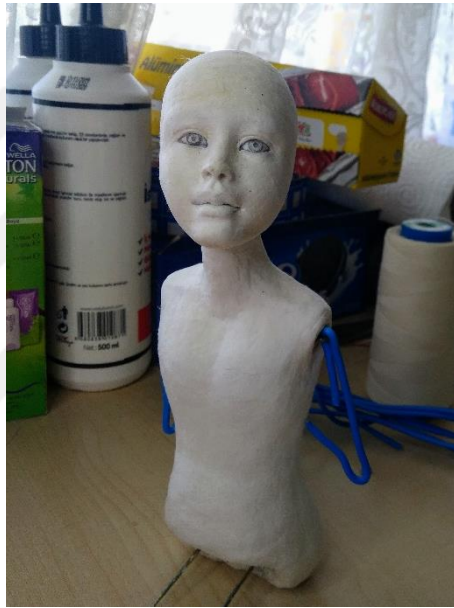
Resim 4.73. Baş üzerinde boyun boşluğu

Gövde yapımı için 30 cm lik iki tel kesilir. Klasik yöntemle bantla birbirine sabitlenir. Üzeri alüminyum folyo ile kaplanarak kabaca gövde şekli verilir. Kollar için ayrılan teller gövde yapımı bittikten sonra kesilerek halka şekli verilir. Aynı işlem bacak telleri içinde yapılır. Bu halkalar bir nevi eklem vazifesi görecektir kol ve bacaklar bu kısımlardan hareket edebilecektir.

Kollara ve bacaklara bu eklem yerlerinden elektrik teli eklenir. Omuzdan dirseğe ve kalçadan dize kadar olan kısım bu şekilde oluşturulur. Alt bacak ve alt kol parçaları bu tele eklenir. Bu şekilde dirsek ve dizinde hareket kabiliyeti kazanması sağlanır.

Resim 4.74. Folyo ile gövde alt yapısı oluşturma

Resim 4.75. Gövdenin kitre ile oluşturulması

Ayaklar ve eller klasik kitre pamuk tekniği ile yapılır. Kuruyup ütülendikten sonra uygun alana monte edilir.

Resim 4.76. Monte edilmiş kollar

Resim 4.77. Monte edilmiş bacaklar

Üst kol ve bacak telleri önce elyaf sonra kumaş ile kaplanır. Böylece bebeğin bedeni tamamlanmış olur.

Resim 4.78. Elyaf sarılmış üst kollar

Resim 4.79. Elyaf sarılmış üst bacaklar

Bedeni tamalanan bebek ten boyası ile renklendirilir. Daha sonra makyajı yapıp vernikle sabitleme işlemi gerçekleştirilir.

Resim 4.80. Makyajı yapılmış bebek

Makyajı biten bebeğe kıyafeti ile uyumlu tiftik saç monte edilir.

Resim 4.81. Başa saçın monte edilmesi

Bebeğin giydirilmesi için öncelikle yapılacak kıyafete karar verilir. Provalı giyim usulüne göre mukavvadan giysi kalıpları çıkarılır.

Resim 4.82. Giysi kalıpları

Giysi yapımında kullanmak üzere renk ve özelliği dikkate alınarak kumaş seçimi yapılır (Bkz. Resim 4.83). Seçilen kumaşlara uygun dantel ve diğer gereçler tespit edilir.

Resim 4.83. Uygun renklerde seçilen pamuklu kumaşlar

Resim 4.84. Kumaşlarla uyumlu danteller

Kalıp kumaşa uygulanır. Bebek yapımında beden kalıpları dahil bütün makine dikişleri 2,5 ayarında yapılır. Bu ayar, dikişin uygun sağlamlıkta olmasını sağlar. Elbise yaparken temizliği sağlamak adına beden astarlı çalışılır. Bu astar ince farklı bir kumaştan olabileceği gibi elbise kumaşından da olabilir. Çift katlı çalışma temizliği sağlamanın yanında elbisenin bebeğin üzerinde daha tok ve gerçekçi görünmesine de olanak sunar. Tercihen esnek bir penye veya tül ile bebeğe çorap dikilir. Çoraplar kıyafetin daha zengin görünmesi için gereklidir.

Resim 4.85. Çift katlı beden kalıbı uygulaması

Resim 4.86. Çoraplar

Bebeğin kıyafeti dikilip çorap giydirildikten sonra son aşama olarak ayakkabılar yapılır. Ayakkabı yapımında kumaş kullanılacağı gibi ince kuzu derileride oldukça şık bir seçenektir. Elbisenin modeline uygun renk ve modelde ayakkabı tasarlanır.

Resim 4.87. Ayakkabı çalışması

Eklemlı kltre bebeğin genel g r n    

Resim 4.88. Genel g r n  m

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Kitre bebek sanatı, 1940'lı yıllarda onu ilk defa mevcuda getiren Zehra Müfit Saner ile başlayıp, öğrencisi Nimet Demirbağ Sanlıman, Lütfiye Batukan ve öğrencisi Selma Kadriye Yurtlu, Sadiye Türe, Naciye Ürün ve öğrencisi İlknur Osmanoğlu ile adeta bir birini takip eden bir zincir olarak günümüze gelmiş ve fakat her geçen yıl görünürlüğü azalmıştır.

Uzun yıllar boyunca Milli Eğitim Bakanlığının Meslek Lisesi El Sanatları bölümüyle varlığını sürdüren kitre bebek sanatı, Meslek Liselerinin her geçen gün azalması ve kitre bebek yapımının zorluğundan kaynaklanan sebeplerle daha az kişi tarafından talep edilir hale gelmiştir. Az sayıda Halk Eğitimi Merkezlerinde zaman zaman kurslar verilse de bu hem sayıca az hem de kalite bakımından yeterli derecede değildir.

Kitre bebekler başlangıcında gelenekselleşmiş meslek ustaları yada tarihi karakterleri yansıtan kompozisyonlar şeklinde tasarlanmıştır ki hala çoğunlukla bu kompozisyon tekniği kullanımı devam etmektedir. Bebeklerin bedenleri tel iskelet üzerine hazırlanması değişmemişken tel iskelet üzerine dolgu maddeleri kağıt, sünger yada bez dolgu şeklinde değişkenlik göstermektedir. İlk bebek boyları 20 cm civarında iken son dönemlerde yapılan bebeklerin 40 cm'ye kadar, hatta daha da büyüdüğü görülmektedir.

Yapımında kullanılan malzemelerin oldukça ucuz olmasına rağmen emek yoğun bir iş olan kitre bebeğin öğrenilmesi konusunda yeterli ilginin bulunmaması üzüntüyle gözlenmiştir. Tamamen elle şekillendirilerek yapılan kitre bebek için sadece heykel bilgisi yeterli olmamaktadır. Bunun yanında dikiş, nakış, sayacılık, saraciye, örgü, dokuma ve marangozluk gibi pek çok konuda bilgi sahibi olmak gereklidir. Kitre bebek sanatına ilginin az olmasında bu kadar kompleks bilgi gerekliliği sebep gösterilebilir.

Hammaddesi ucuz olan bebeğin yapım süresi uzun olduğu için satış maliyeti yüksektir. Maliyetin yüksek olmasının satış konusunda olumsuz sonuçlara sebep olduğu gözlenmiştir. Bu yüksek maliyetli bebekler genellikle koleksiyoncuların ilgi alanına girmektedir.

5.2. Öneriler

Kitre bebek sanatının yaşatılması için tanıtım ve pazarlama olarak temelde iki alanda iyileştirilme yapılması elzemdir. Bu konularda bireysel ve devlet eliyle yapılması gereken girişimler söz konusudur.

Öncelikle sadece ülkemizde yapıldığını düşündüğümüz kitre bebek sanatı uluslararası arenada coğrafi işaretme ile Türkiye'ye patentlenebilir. Bu şekilde dünya listesinde yer almış olunur.

Örneğin Kültür Bakanlığının Dösim Müdürlüğüne bağlı GES merkezlerinde daha fazla kitre bebek ürünlerine yer verilebilir. Bu yolla hem daha fazla tanıtım yapılmış olur hem de bebek yapan sanatkarın ekonomisine katkı sağlanmış olur.

Bireysel olarak yapılması gerekenlerin başında internet ortamının kullanımı birinci sırada sayılabilir. Maalesef gerçek ve doyurucu bir web adresi bulunmamaktadır kitre bebek konusunda. Bazı sitelerde az da olsa yer bulmakla beraber müstakil bir web sayfası kadar etkili olamayacağı ortadır.

Uluslararası platformda satış yapan bazı siteler kitre bebek satışı için bir imkan olarak değerlendirilebilir. Sanal ortamda tanıtım yapmak ve görünür olmak kolay değildir. Dünya çapında tanınırlığı olan satış sitelerini kullanmak bu sorunun çözümünde işe yarar görülmektedir.

Birçok ilgili, bulunduğu yerde kurs programları bulunmadığı için kitre bebek yapamadığını dile getirmektedir. Kitre bebek yapımı hakkında fotoğraflarla desteklenmiş kitapların daha yaygın olması erişim açısından kolaylık sağlayabilir. Bu kitaplarla istekli kişilerin kitre bebek yapma imkanı bulabilmeleri söz konusu olabilir.

Uluslararası yarışmalar düzenlenmesi yeniden bir ilgi yaratabilir. Bebek yapanların yarışma ile motivasyonu yükselirken yeni meraklı kitlesi oluşturulabilir.

Uluslararası boyutta yurtdışında hali hazırda düzenlenen bebek yarışmalarına katılınabilir. Bireysel olarak oldukça masraflı olan bu girişim devlet eliyle desteklenebilirse başarı elde edilebilir.

Özellikle üniversitelerin sanat alanlarında kitre bebek sanatçıları ile özel proje ve koleksiyonlar hazırlanabilir. Bu yolla üniversitelerin üretme imkan kısıtlamaları ile

sanatçıların etkileşim sıkıntıları çözümlenip yeni bir güç oluşturulabilir. Ulusal ve uluslararası arenada dikkat çeken çalışmalara imza atılabilir.

Tüm bunların ötesinde kitle beğeni geleneksel sanatlardan dışarı çıkarabilecek yeni tasarım örnekleri ile modern sanatların arasına entegre edilebilir. Diğer bütün unutulmaya yüz tutmuş sanatlarda da aynı sorun söz konusudur. Yeni tasarımlara gidilememesi birçok sanatın bugün yapılamıyor olmasına sebep olmuştur.

KAYNAKÇA

- Arseven, C.E. (1984). *Türk Sanatı*. İstanbul: Cem
- Atay, A. (1987). *Örücülük*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi
- And, M. (1996). Kukla Koleksiyonculuğu. *Tombak*. Sayı: 9 s. 4-14
- Barışta, Ö. (1998). *Türk El Sanatları*. Ankara: Kültür Bakanlığı
- Bayraktar, N. (20/02/2017). Sanat Nedir? Dalları ve Çeşitleri Nelerdir? Kısaca Hakkında Bilgiler. <https://paratic.com/sanat-nedir/>, adresinden 21.12.2019 tarihinde alınmıştır
- Begic, N. (2016). Türk Kültüründe Geleneksel Bez Bebekler. *Halkbilim Dergisi*. Cilt: 9 Sayı: 18 s. 217-228
- Begic, N. (2015). Kadın Girişimciliğinde Alternatif Bir Üretim: Geleneksel Giysili Keles Yöresi Yapma Bebekleri. *İdil*. Cilt: 4 Sayı: 16 s. 107-124
- Belge, F.B. (2015). *Pamuktan Bir Dünya*. İstanbul: Kozmos Yayınları
- Bilgin, N. (1990). *Folklorik Yapma Bebek*. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları
- Demiriz, Y. (2003) Motif Motif Giysileriyle Damal Bebekleri. *Skylife*. Ay: 06. s. 108-116
- Erman, E. (27/11/2015). Paleolitik Dönem' den En Etkileyici 10 Venüs. <https://arkeofili.com/paleolitik-donemden-en-etkileyici-10-venus/>, adresinden 25.04.2020 tarihinde alınmıştır
- Gezer, F. (23/10/2017). Amerikan Bezi Nedir?. <http://www.ustanindukkani.com/amerikan-bezi-nedir/#:~:text=Amerikan%20bezi%2C%20%100%20pamuk%20ipli%C4%9Finden,y%C3%BCksek%2C%20dayan%C4%B1kl%C4%B1%20bir%20kuma%C5%9F%20%C3%A7e%C5%9Fididir>, adresinden 07.06.2020 tarihinde alınmıştır
- Gürçayır Teke, S. (2019). Folklorik Bebeklerin Temsil Gücü: Elif Bebek Projesi Örneği. *Milli Folklor*, 134-149
- İnternet: <https://www.biyografya.com/biyografi/18985>, adresinden 06.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://www.hayatimizdakiinovasyon.net/ilknur-osmanoglu/>, adresinden 20.02.2023 tarihinde alınmıştır.

- İnternet: <http://www.hayatimizdakiinovasyon.net/naciye-aksakaloglu/>, adresinden 28.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://www.hayatimizdakiinovasyon.net/portfolio-item/kurutulmus-kitre-ornekleri/>, adresinden 20.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://www.gastearsivi.com/gazete/vakit/1929-04-04/1>, adresinden 06.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://www.istanbulunustalari.com/tr/usta/143/nimet-demirbag-sanliman>, adresinden 12.02.2022 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://www.istanbulunustalari.com/tr/usta/214/selma-kadriye-yurtlu>, adresinden 22.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://kitrebebekyaraticisi-zehramufitsaner.blogspot.com/2016/03/zehra-mufit-saner-1876-1956.html>, adresinden 04.05.2022 alınmıştır.
- İnternet: <https://www.kulturgazetesi.com/koc-muzesinde-bebekler-dunyasi/>, adresinden 30.07.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: http://lutfiyebatukan.com/#!/page_More, adresinden 09.06.2022 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://www.mihrace.net/nimetdolls/>, adresinden 08.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://www.milliyet.com.tr/gundem/turk-bebekleri-japonya-da-2072751>, adresinden 08.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: https://sabanciogunlasma.meb.k12.tr/icerikler/el-sanatları-bebek-tasarım-yarışması-odul-toreni-ve-sergi-acılığı_9269656.html, adresinden 20.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://samataplus.com/guzellik-bir-zevktir-guzelligi-yaratmak-ise-bir-sanat/>, adresinden 08.08.2023 tarihinde alınmıştır.

Kınay, C. (1993). *Sanat Tarihi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Kuveyt Türk Katılım Bankası Kültür Sanat Yayınları. (2021). *Sanatın ve Sanatkarın İziminde*. İstanbul

Nemann, H, Onur, B. (2019). *Oyuncağın Gelişim Tarihi*. Ankara üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt: 24 Sayı: 1 s. 55-61

Onuk, T. Ve Akpınarlı, F. (1998). *Tarsus El Sanatları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Okan Akın, (2017). Çomak Dağ ve Soğanlı Bebeklerin Estetik Değerlendirilmesi. *Journal Of Social and Humanities Sciences Research*, Cilt: 4 Sayı: 15 s. 2077-2084

Ögel, B. (1978). *Türk Kültür Tarihine Giriş*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları

Önder, N. (1986). Türkiye’de Oyuncakçılık. *Folklor Halkbilim Dergisi*, Cilt: 4 Sayı: 35 s. 14-18

Özdemir, M. Yetim, F. Ve Kasaplı, H. (2011). *Bolu İli Yöresel Kıyafetleri ve Folklorik Yapma Bebek Üretiminde Değerlendirilmesi*. Bolu: Bolu Belediyesi Bolu Araştırmaları Merkezi Yayınları

Özdemir, M. (2003) *Yapma Bebek Teknikleri*. İstanbul: Ya-Pa

Sakin, N. (2016) Türkiye’de Geleneksel Kıyafetlerin Yaşatılmasında Folklorik Yapma Bebekler. *Turkish Studies*. Sayı: 11 s. 177-202

Temel Britannica. (1993). Cilt 5. İstanbul

Toygar, Kamil. *Türk Folkloru Araştırmaları*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları

EKLER

EK-1 KATALOG – Kitre Bebek Bilgi Formları

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 01
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lutfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 21 cm.
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı Kadını (Çömlekçi kadın)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça

Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha
Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Üç etek, yelek, şalvar, kuşak, kolye, başlık, önlük
Süsleme Tekniği	: Zürafa, el nakışı, iğne oyası
Kullanılan Renkler	: Sarı, yeşil, bordo, kırmızı, beyaz, eflatun
Kullanılan Gereçler	: Pamuklu kumaş, yünlü kumaş, tül bent bezi, boncuk, iğne oyası
Kompozisyon	: Osmanlı kadın günlük giysisinin aslına sadık kalınarak giydirilen bebeğin başı tül bent ile baş bağlama yapılmış ve üzeri iğne oyalı çiçeklerle süslenmiştir. Üç etek üzenine, el nakışı işli yelek giydirilmiştir. Üç etek altında kırmızı renkli şalvar giydirilmiştir. Beline ipekli kumaştan kuşak ve önlük bağlanmıştır. Çömlek yaparken tasvir edilen kadının ayakları çıplaktır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 02
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lutfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 35 cm.
Ait olduğu Yöre	: Tasarım (gül kız)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, şiş, tığ
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha
Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Elbise, şapka

Süsleme Tekniği	: -
Kullanılan Renkler	: Sarı, su yeşili, kırmızı, siyah, beyaz, sarı, bordo, pembe, lacivert, gülkurusu rengi
Kullanılan Gereçler	: Kurdele, harç, tül kumaş
Kompozisyon	: Tel iskeletle oluşturulan gövde gerçekçi olarak kullanılmak yerine tel efekti fark edilecek şekilde kurdele ile sarılarak oluşturulmuştur. Elbisenin üst kısmı kurdele sarılarak yapılırken etek kısmı çeşitli tül kumaş ve harçlarla oluşturulmuştur. Adını veren gül, ağaç şeklinde çalışılmış ve kız bu ağacın önünde oturur biçimde konumlandırılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 03
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2003
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lütfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 28 cm.
Ait olduğu Yöre	: Mevlana
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha
Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Cübbe, şalvar, gömlek, kavuk, kuşak

Süsleme Tekniği	: -
Kullanılan Renkler	: Yeşil, krem rengi, kahverengi, pembe, beyaz
Kullanılan Gereçler	: Pamuklu ve yünlü kumaş, tül bent bezi, boncuk, tiftik
Kompozisyon	: İç astarı pembe olan yeşil bir cübbe giydirilen bebeğin şalvar ve gömleği aynı kumaş kullanılarak yapılmıştır. Belindeki kuşakta ipek kumaş kullanılmıştır. Başındaki sikkesi kitre pamuk tekniği ile yapılmış, üzerine antika kumaşla sarık sarılmıştır. Kilimle kaplı zemin üzerine serilmiş bir postta oturur vaziyette konumlandırılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 04
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lütfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 24 cm.
Ait olduğu Yöre	: Tapduk Emre
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, şiş, tığ
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha
Giyisiyi Oluşturan Parçalar	: Şalvar, gömlek, başlık, kuşak, çizme

Süsleme Tekniği	: -
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, lacivert, siyah, yeşil, kahverengi, beyaz
Kullanılan Gereçler	: Pamuklu kumaş, ince kuzu derisi, tiftik, boncuk
Kompozisyon	: Kırmızı renk şalvarın üzerine kahverengi gömlek giydirilen bebeğin belinde ince deriden bir kuşak vardır. Siyah ve lacivert renk ile oluşturulan çizimleri dizine yakın boydadır. Elinde cam boncuklardan oluşturulan bir tespih tutan bebeğin başına antika pamuklu kumaştan bir sarık sarılmış ve kumaşla kaplı zemin üzerinde bir mindere oturur halde pozlandırılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 05
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lütfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 38 cm.
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı erkek
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Kaftan, iç gömlek, şalvar, kuşak, çarık, mendil, başlık

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Pembe, fıstık yeşil, bordo, hardal rengi, kiremit rengi, yağ yeşili, kırmızı, mavi, gülkurusu rengi

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, ipek kumaş, tülbent bezi, boncuk

Kompozisyon : İçi fıstık yeşili dışı gülkurusu rengi kaftan içine bordo renkli bir şalvar ve çizgili ipek kumaştan yakasız gömlek giyen bebeğin belinde pamuklu kumaştan bir kuşak bulunmaktadır. Başlığının alt yapısı kitre pamuk ile oluşturulmuş, koton ipten yapılmış bir püskül takılmış ve üzerine tülbent bezi bağlanmıştır. Ayakta tasvir edilen bebeğin mavi renkli çarıkları vardır ve elinde beyaz mavi ipek bir mendil bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu

Doğum Tarihi : 1961

Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 06
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lütfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 24 cm.
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı çocukları
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Şalvar, gömlek, kolsuz kaftan, başlık, çarık
Süsleme Tekniği	: -

- Kullanılan Renkler** : Sarı, kahverengi, kırmızı, siyah, turuncu, beyaz, yeşil, eflatun
- Kullanılan Gereçler** : İpek kumaş, pamuk kumaş, tiftik, ince kuzu derisi, boncuk, harç
- Kompozisyon** : Şalvar üzerine pamuklu el dokuma kumaştan gömlek, onun üzerine kısa kollu kaftan giydirilmiştir. Başlıkları şalvar ve kaftanla aynı olan kumaşlardan külah şeklinde başlık yapılmıştır. Bellerine deri ve harçtan oluşan kemerler takılmıştır. Ayaklarında ince kuzu derisinden çarık bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 07
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lütfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 14 cm.
Ait olduğu Yöre	: Karadeniz Kızı (Akçaabat)
Bebek Yapım Tekniği	: Stilize Osmanlı erkeği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya
Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Fes, şalvar
Süsleme Tekniği	: -

- Kullanılan Renkler** : Pembe, kırmızı, mavi, yeşil, beyaz, bordo, kahverengi
- Kullanılan Gereçler** : Kurdele, ip
- Kompozisyon** : Tel isketen üzerine dolgu yapılmaksızın kurdele sararak beden oluşturulmuştur. Şalvarı geniş enli kurdele ile yapılmıştır. Fes ve sarıkta yine aynı şekilde kurdeleler ile hazırlanmıştır. Bir yere asılmasını sağlamak için başına halka şeklinde ip takılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 08
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Lutfiye Batukan
Ürünün Boyu	: 20 cm.
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı yaşlı adam
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha
Giyisiyi Oluşturan Parçalar	: Başlık, şalvar

Süsleme Tekniğı	: -
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, vizon, kahverengi, beyaz, yeşil
Kullanılan Gereçler	: Kurdele, ipek kumaş, koton iplik
Kompozisyon	: Tel iskelet üzeri kurdele sarılarak beden oluşturulmuştur. İpek kumaştan şalvar yapılmıştır. Yeşil kumaşla kaplı zemin üzerine oturur şekilde pozlandırılmış bebeğin başında kurdele ile fes ve sarık görünümlü başlık yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

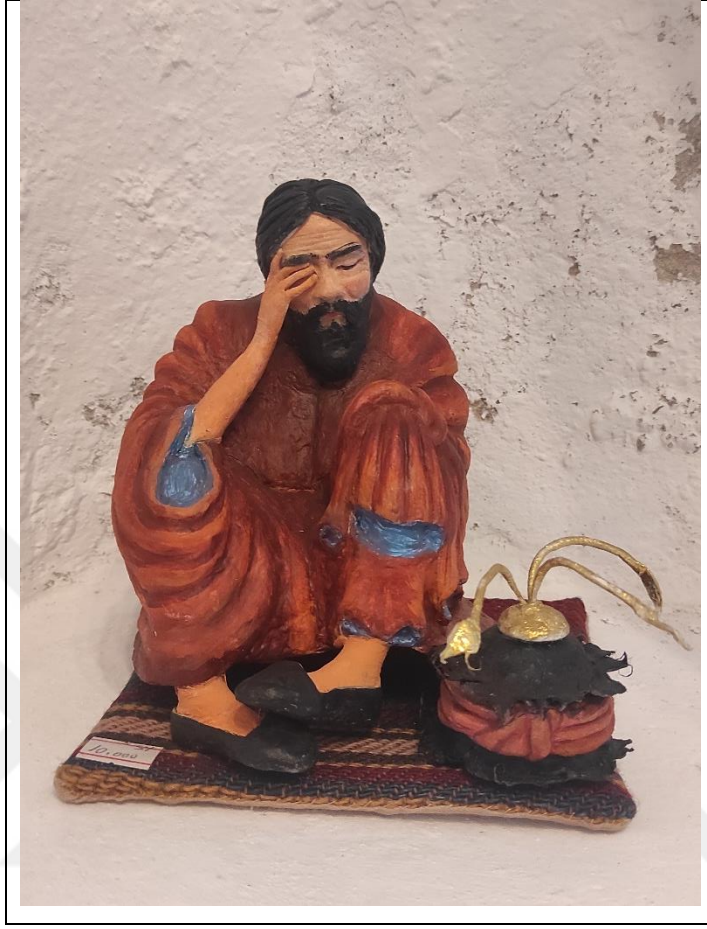
Örnek No	: 09
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2003
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 33 cm.
Ait olduğu Yöre	: Karadeniz Kızı (Akçaabat)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, şiş, tığ
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Elbise, yün çorap, yelek, baş bağlama, önlük, don
- Süsleme Tekniği** : Su taşı, iğne ve boncuk oyası
- Kullanılan Renkler** : Sarı, yeliş, bordo, siyah ve beyaz
- Kullanılan Gereçler** : Pamuklu kumaş, Keşan bezi, tülbent bezi, pul, boncuk
- Kompozisyon** : Trabzon Akçaabat yöresi kadın günlük giysisi aslına uygun olarak giydirilen bebeğin başı tülbent ile baş bağlama yapılmıştır. Bebeğin bedenine yakasız gömlek, üzerine sutaşı ile kordon tutturma işli yelek ve basma don giydirilmiştir. Bebe Keşan bezinden kuşağı sarılmıştır. Ayakta yün diz çorabı ve çarık vardır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 10
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2005
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 21 cm.
Ait olduğu Yöre	: Tasarım (Düşünen Adam)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, kağıt havlu, tel, tutkal, guaj boya, ahşap levha
Giyisiyi Oluşturan Parçalar	: Cübbe, kavuk

Süsleme Tekniğı	: -
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, mavi, yıldız, lacivert, siyah
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, guaj boya, kilim, tekstil varağı
Kompozisyon	: Mehmet Siyahkalem'e ait düşünen adam eserinden yola çıkılarak yapılmıştır. Bu bebeğı en kıymetli kılan özelliğı, giydirilmesinde hiç tekstil malzemesi kullanılmamış olmasıdır. Kıyafet ve kavuk dahil her şey kitre pamuk tekniğı ile oluşturulmuştur. Sadece bebeğın üzerine oturduğu zeminde kilim kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 11
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2001
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 26 cm.
Ait olduğu Yöre	: Hacivat Karagöz
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, cetvel
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, keçe, tutkal, boya, ahşap levha
Giyisiyi Oluşturan Parçalar	: Cepken, don, kavuk

Süsleme Tekniği	: İğne oyası, ahşap baskı, makrome tekniği kullanılmıştır.
Kullanılan Renkler	: Mavi, kırmızı, turuncu, yeşil, siyah, bordo
Kullanılan Gereçler	: Pamuklu kumaş, keçe, iğne oyası
Kompozisyon	: Pamuklu cepkenler tahta baskı tekniği ile desenlendirilmiştir. Keçe kavukların tepesi iğne oyası ile desteklenmiştir. Donların paçaları fırça ile su deseni boyanmıştır. Ayakkabılar kitre pamuk ile yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 12
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 1998
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 33 cm.
Ait olduğu Yöre	: Orta Oyuncusu (Pişekar)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, mezura
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, kağıt havlu, tel, tutkal, tiftik, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Kaftan, iç elbise, don, kuşak, kavuk
- Süsleme Tekniği** : Zürafa
- Kullanılan Renkler** : Bordo, krem rengi, kahverengi, kiremit rengi, lacivert, hardal rengi
- Kullanılan Gereçler** : Pamuklu kumaş, dokuma kuşak, antika göynek bezi, kürk, antika tülbent bezi
- Kompozisyon** : Orta oyunu tiplemesi olan Pişekar karakterine, bordo rengi bir don üzerine krem rengi zemine kırmızı çizgili iç elbise giydirilmiştir. Antika kumaştan kuşak bele sarılmıştır. Çoraplar sarı zemin üzerine lacivert ve kırmızı renk ile desenlendirilmiştir. Kenarları açık kahverengi kürklü kahverengi yünlü kumaş kaftan ile giysi tamamlanmıştır. Başındaki kavuğun alt yapısı kitle ile yapılmış hardal rengi boya ile boyanmış, antika el dokuması kumaş ile kavuk sarılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 13
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 1998
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 23 cm.
Ait olduğu Yöre	: Orta Oyuncusu (Kavuklu)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, mezura
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya

Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Kaftan, iç elbise, don, kuşak, kavuk
- Süsleme Tekniği** : İğne oyası (zürafa)
- Kullanılan Renkler** : Kırmızı, yeşil, krem rengi, sarı, siyah
- Kullanılan Gereçler** : Yünlü kumaş, pamuklu kumaş, kürk, antika el dokuma kumaş
- Kompozisyon** : Orta oyunu tiplemesi olan Kavuklu karakterine, yeşil bir don üzerine krem rengi zemine siyah çizgili iç elbise giydirilmiştir. Antika kumaştan kuşak bele sarılmıştır. Çoraplar sarı zemin üzerine yeşil ve kırmızı renk ile desenlendirilmiştir. Kenarları siyah kürklü kırmızı yünlü kumaş kaftan ile giysi tamamlanmıştır. Başındaki kavuğun alt yapısı kitle ile yapılmış kırmızı boya ile boyanmış, antika el dokuması kumaş ile kavuk sarılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 14
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2017
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kittre bebek
Boy	: 25 cm.
Ait olduğu Yöre	: Tasarım (Bremen Mızıkacıları)
Bebek Yapım Tekniği	: Kittre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kittre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha
Bebegin Giysisinde;	
Giysiyi Oluşturan Parçalar	: -

Süsleme Tekniğı	: -
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, sarı, yeşil, beyaz, siyah, turuncu, mavi, kırmızı
Kullanılan Gereçler	: Yün kumaş, boncuk, harç, tiftik, sıırım iplik
Kompozisyon	: Bremen mızıkacıları masalından yola çıkılarak yapılan kompozisyonda, eşek, köpek, horoz ve kedi kitre pamuk tekniğı ile oluşturulmuştur. Eşeğin boynuna bir saz asılmıştır. Eyerinin süslemesinde pamuk ipten püskül kullanılırken, eşeğin alını boncuklarla süslenmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 15
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2022
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 20 cm.
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı Kız Çocuğu
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, modelaj kalemi, tarak, mezura, şiş, tığ
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : İç gömlek, don, cepken, başlık, kemer
- Süsleme Tekniği** : İğne oyası
- Kullanılan Renkler** : Krem rengi mavi, su yeşili, kiremit rengi, sarı, turuncu, koyu yeşil, siyah, beyaz
- Kullanılan Gereçler** : İpek ve pamuklu kumaşlar, tülbent bezi, koton iplik, boncuk
- Kompozisyon** : Su yeşili beyaz çizgili don üzerine iç gömlek ve onun üzerine yarım kollu cepken giydirilmiştir. Başındaki küçük fesin kenarına iğne oyalı tülbent ile süsleme yapılmıştır. Kızın hareketli ve mutlu görüntüsü örülüp sökülerek bukle oluşturulan koton iplikten yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 16
Şekil No	:
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2014
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 34 cm.
Ait olduğu Yöre	: Aydın Efesi
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, mezura

Kullanılan Gereçler : Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, tiftik, boya, ahşap levha

Bebegin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Kısa aydın şalvarı, cepken, kuşak, başlık, mendil, puşi

Süsleme Tekniği : İğne oyası, el nakışı, kordon işi

Kullanılan Renkler : Mavi, kırmızı, siyah, pembe, krem rengi, yeşil

Kullanılan Gereçler : İpek puşi, el dokuma pamuklu kumaşlar, krep kumaş, tülbent bezi, zincir

Kompozisyon : Cepken ve şalvar mavi pamuklu kumaştan dikilmiştir. Belinde el dokuması kumaştan kuşak vardır. Bu kuşağın üzerinde el nakışı işlemeli kırmızı bir mendil ve pirinçten yapılmış bir kama deri silahlık ile kullanılmıştır. Boynunda has ipek dokuma puşi, başında iğne oyaları ile süslenmiş aydın başlığı bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu

Doğum Tarihi : 1961

Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 17
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2018
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 29 cm.
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı Saray Terzisi
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, modelaj kalemi, tarak, mezura, şiş, tığ
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, tiftik, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Kaftan, iç gömlek, başlık
- Süsleme Tekniği** : Goblen Özbek işi, zürafa, el nakışı
- Kullanılan Renkler** : Kahverengi, turuncu, yeşil, krem rengi, siyah, kırmızı, su yeşili, yaprak yeşili, bordo, mavi, yaldız
- Kullanılan Gereçler** : İpek ve pamuklu kumaşlar, tekstil varağı, hazır harç
- Kompozisyon** : Bu kompozisyon, İngiltere British Museum’da sergilenen bir gravürden esinlenilerek yapılmıştır. Kaftanda kullanılan kumaş Japonya’dan gelmiş ipek dokuma kumaştır. Başlık has ipek krep kumaşlardan yapılmıştır. Başlık alt yapısı kitre pamuk ile yapılmış, tekstil varak ile renklendirilmiştir. Başlıkta hazır harç kullanılmıştır. Altın zincire boncuklu küpe kullanılarak süsleme tamamlanmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 18
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2015
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitle bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 30 cm.
Ait olduğu Yöre	: Yörük Kadını
Bebek Yapım Tekniği	: Kitle pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, mezura,
Kullanılan Gereçler	: Kitle, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha
Bebegin Giysisinde;	

Giysiyi Oluşturan Parçalar	: İç elbise, don, üç etek, önlük, başlık, çarık
Süsleme Tekniği	: Boncuklu iğne oyası
Kullanılan Renkler	: Krem rengi, lacivert, kırmızı, kahverengi, siyah, sarı, beyaz, turuncu, yeşil
Kullanılan Gereçler	: İpek ve pamuklu kumaşlar, tülbent bezi, kurdele, pul, boncuk, altın para, kilim parçası
Kompozisyon	: Tavuklarını beslerken betimlenen Yörük kadını kompozisyonunda, kitre pamuk tekniği ile üç tane tavuk çalışılmıştır. İç gömlek ve donunda pamuklu el dokuma kumaş kullanılmıştır. Üç etek yapımında geleneksel çizgili ipek el dokuma kumaş kullanılmıştır. Üç eteği kol uçlarında ve başında pullu oya ile süsleme yapılmıştır. Kadının başında iğne oyalari ile bezenmiş tülbent bezi ile baş bağlama yapılmıştır. Boynunda kurdeleye geçirilmiş altınlar ile kompozisyon tamamlanmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 18
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2010
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 26-31 cm.
Ait olduğu Yöre	: Bursa Kılıç Kalkan Ekibi Cenk Sahnesi
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, mezura
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, tiftik, boya, ahşap levha
Bebegin Giysisinde;	

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Kısa şalvar, cepken, gömlek, çorap, başlık, kuşak, çarık, kılıç, kalkan
- Süsleme Tekniği** : El nakışı
- Kullanılan Renkler** : Lacivert, sarı, beyaz, kırmızı, siyah, kiremit rengi, krem rengi
- Kullanılan Gereçler** : Yünlü kumaş, pamuklu kumaş ipekli kumaş,
- Kompozisyon** : Yünlü kumaştan şalvar ve cepken dikilmiş, el nakışı ile cepken süslenmiştir. Cepken içine sarı beyaz çizgili pamuklu kumaştan göynek dikilmiştir. Hazır pamuklu çoraptan tozluk yapılmış ve kırmızı ipe bağlanmıştır. İpekli kumaştan kuşak sarılmıştır, başlık keçeden yapılmış, üzerine ipek kumaştan sargı sarılmıştır. Elinde tuttuğu kılıç ve kalkan kuyumculuk atölyesinde pirinçten dövülerek yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 19
Şekil No	:
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2011
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 23 cm.
Ait olduğu Yöre	: Minyatürcü
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, mezura

Kullanılan Gereçler : Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Kaftan, iç gömlek, kuşak, başlık, çarık

Süsleme Tekniği : Zürafa

Kullanılan Renkler : Siyah, krem rengi, yeşil, turuncu, mor, güllurusu rengi, bordo, yağ yeşili, sarı

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, ipekli kumaş, nakış ipi, kürk, ince kuzu derisi

Kompozisyon : Yakası kürklü kaftan içine el dokuma antika pamuklu kumaştan gömlek dikilmiştir. Gömlek kenarları pamuk ipe zürafa tekniği ile süslenmiş, pamuk ipliği ile düğmeler yapılmıştır. Beline yeşil renkli ipek kumaşla kuşak sarılmıştır. Turuncu ipek kumaşla fes yapılmış üzeri ipek kumaşla sarık şekli verilmiştir. Sarı renkli boya ile zemini yapılan çoraplar kırmızı ve yeşil renklerle desenlendirilmiştir. Gözüne telden gözlük takılmış, çarıkları ise bordo renkli kuzu derisi ile yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu

Doğum Tarihi : 1961

Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 21
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2022
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 21 cm.
Ait olduğu Yöre	: Trakya (örgü ören babaanne)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, mezura, şiş, tığ
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, tiftik, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Elbise, yelek, don, iç gömlek, tülbent, çetik (patik)

Süsleme Tekniği : Zürafa

Kullanılan Renkler : Lacivert, kırmızı, krem rengi, yeşil, bordo, gri

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, koton iplik, yün iplik, tiftik, boncuk

Kompozisyon : Pamuklu basma kumaştan elbise içine antika el dokuması pamuklu kırmızı çizgili kumaştan don ve iç gömlek yapılmıştır. Üzerine el örgüsü yelek giydirilmiştir. Boynunda boncuk oyalı yağ yeşili tülbent bulunmaktadır. Ayağında yün ipten el örgüsü çetik (patik) giydirilmiştir. Elinde ki örgü koton ipten tığ işi sık iğne tekniği ile oluşturulmuştur. Babaanne minder üzerinde otururken tasvir edilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu

Doğum Tarihi : 1961

Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 23
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 1999
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 24 cm.
Ait olduğu Yöre	: Kudümcü
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça,
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, davul derisi, ahşap levha
Bebegin Giysisinde;	

Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Şalvar, yelek, fes, çarık, yağlık, kuşak
Süsleme Tekniği	: Zürafa
Kullanılan Renkler	: Krem rengi, yeşil, siyah, altın rengi, bordo, kırmızı, siyah
Kullanılan Gereçler	: Pamuklu ve yünlü kumaşlar, ipekli kumaş. önce kuzu derisi, koton iplik
Kompozisyon	: Yeşil renk yünlü kumaştan yapılmış şalvarın üzerine kenarları altın renkli sim harç ile süslenmiş siyah bir yelek giydirilmiştir. Gömlek antika el dokuması kumaştan yapılmış, kol ucu ve yakası zürafa tekniği ile kapatılmıştır. Belinde ipek kumaştan kuşak bulunmaktadır. Başında karton kalıpla şekillendirilmiş bordo renkli fes bulunmaktadır. Boynunda tül bent bezinden yağlık bulunmaktadır. Çarıkları kırmızı meşinden yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

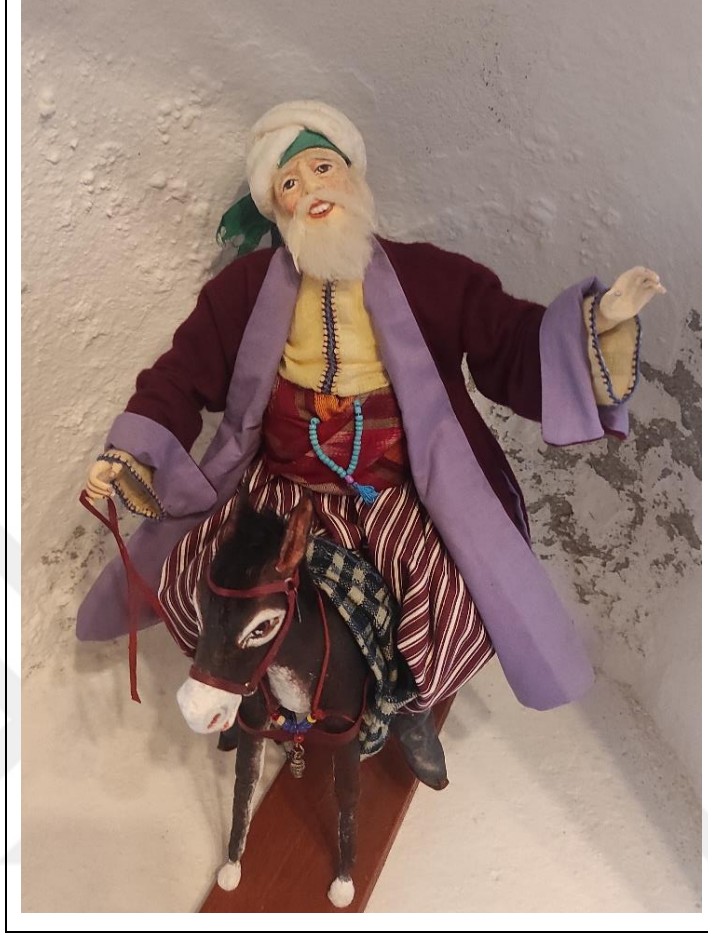
Örnek No	: 24
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2022
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 33 cm.
Ait olduğu Yöre	: Semazen
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, tiftik, boya, ahşap levha
Bebegin Giysisinde;	

Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Tennure, gömlek, sikke, mest
Süsleme Tekniği	: Zürafa
Kullanılan Renkler	: Beyaz, siyah, kahve rengi, krem rengi, altın rengi, bordo
Kullanılan Gereçler	: Patiska kumaş, antika pamuklu kumaş, yünlü kumaş, ince kuzu derisi, koton iplik
Kompozisyon	: Patiskadan yapılan tennurenin içine giydirilen iç gömlekte antika el dokuma kullanılmıştır. Gömleğin kol uçları zürafa tekniği ile kapatılmıştır. Belinde yünlü kumaştan kuşak bulunmaktadır. Başındaki sikke karton ile şekillendirilip yünlü kumaş ile kaplanmıştır. Sikkenin alın üzerine denk gelen yerine tekstil varağı ile ışık efekti vermek için ince çizgiler kullanılmıştır. Ayağındaki mestler siyah kuzu derisi ile yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 26
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2022
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 30 cm.
Ait olduğu Yöre	: Nasrettin Hoca
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, tiftik, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Cübbe, şalvar, gömlek, kuşak, kavuk, çarık, tespih

Süsleme Tekniği : Zürafa

Kullanılan Renkler : Bordo, eflatun, krem rengi, yeşil, beyaz, siyah, kahverengi, mor, kiremit rengi, mavi, sarı

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, ipekli kumaş, boncuk, koton iplik, tiftik

Kompozisyon : Dışı bordo iç astarı eflatun renkli cübbenin içinde antika el dokuması pamuklu kumaştan gömlek bulunmaktadır. Gömleğin önü ve kol uçları koton ipe zürafa tekniği kullanılarak süslenmiştir. Kırmızı bordo çizgili pamuklu kumaştan yapılmış şalvarın üzerine ipek kumaştan kuşak bağlanmıştır. Kuşağın içinden mavi bir tespih sarmaktadır. Başlığı zemini ve sırtı tamamen kiremit pamuk ile şekillendirilerek yapılmış ve boyanmıştır. Hocanın üzerine oturduğu eşek ise tamamen kiremit pamuk tekniği ile oluşturulmuş sadece başının üzerindeki tüyleri oluşturmak için siyah kürk kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu

Doğum Tarihi : 1961

Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 27
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2000
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 16 cm.
Ait olduğu Yöre	: Aslan
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça,
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, kürk, boya, ahşap levha
Bebeğin Giysisinde;	

Giysiyi Oluşturan Parçalar : -
Süsleme Tekniği : -
Kullanılan Renkler : Kahverengi, krem rengi, siyah, beyaz
Kullanılan Gereçler : Kürk
Kompozisyon : Aslanın tamamı kitre pamuk tekniği ile oluşturulmuştur. Üzeri boya ile renklendirilmiş, yelelerini oluşturmak için kürk kullanılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi : 1961
Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 28
Şekil No	:
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2021
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 25 cm.
Ait olduğu Yöre	: Semazen
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça,
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, çerçeve

Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Sikke, kol kumaşı
- Süsleme Tekniği** : -
- Kullanılan Renkler** : Beyaz, kahverengi, altın rengi
- Kullanılan Gereçler** : Kitre, pamuk, patiska, kadife
- Kompozisyon** : Çerçeve içine sadece baş ve yarım kol çalışması olarak tasarlanan semazenin sikkesi kitre pamukla oluşturulmuş ve boya ile renklendirilmiştir. Işıltı vermek üzere ön kısmına tekstil varağı kullanılmıştır. Eller omuzda birleşmiş şekilde konumlanmıştır. Baş ve kollar gövde olmadan ölçüye uygun şekilde kadife kumaş üzerine monte edilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Selma Kadriye Yurtlu
- Doğum Tarihi** : 1961
- Öğrenim Durumu** : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 29
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2017
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 25 cm.
Ait olduğu Yöre	: Levni'nin çalgıcı kızları
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça,
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, çerçeve
Bebeğin Giysisinde;	

Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Başlık, mendil
Süsleme Tekniği	: İğne oyası
Kullanılan Renkler	: Narçiçeği, yeşil, krem rengi, sarı, kırmızı, turuncu
Kullanılan Gereçler	: İpek ve pamuklu kumaş, boncuk, pul, simli ip
Kompozisyon	: Çerçeve içine sadece baş ve el olarak tasarlanan kızın başında ipek kumaştan eşarp kullanılmıştır. Eşarbin üzerine pul boncuk kullanılarak iğne oyası süslemesi oluşturulmuş bir tülbent sarılmıştır. Kınalı olarak tasarlanan ellerinde üflediği bir çalgı bulunmaktadır. Baş ve eller gövde olmadan ölçüye uygun şekilde kadife kumaş üzerine monte edilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 30
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2017
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kithre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 25 cm.
Ait olduğu Yöre	: Neyzen
Bebek Yapım Tekniği	: Kithre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, modelaj kalemi, tarak, mezura, şiş, tığ
Kullanılan Gereçler	: Kithre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, çerçeve

Bebeğin Giysisinde;**Giysiyi Oluşturan Parçalar :** Sikke**Süsleme Tekniği :** -**Kullanılan Renkler :** Kahverengi**Kullanılan Gereçler :** Kitre, pamuk

Kompozisyon : Çerçeve içine sadece baş ve el çalışması olarak tasarlanan neyzenin sikkesi kitre pamukla oluşturulmuş ve boya ile renklendirilmiştir. Işıltı vermek üzere ön kısmına tekstil varağı kullanılmıştır. Ney üflerken resmedilen semazenin neyi ise kitre pamuktan oluşturulmuştur. Baş ve eller gövde olmadan ölçüye uygun şekilde kadife kumaş üzerine monte edilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi**Adı Soyadı :** Selma Kadriye Yurtlu**Doğum Tarihi :** 1961**Öğrenim Durumu :** Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 31
Şekil No	:
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2022
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 25 cm.
Ait olduğu Yöre	: Levni'nin camdaki kızı
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça, modelaj kalemi, tarak, mezura, şiş, tığ

Kullanılan Gereçler : Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, çerçeve

Bebğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Mendil, başlık

Süsleme Tekniğı : İğne oyası

Kullanılan Renkler : Pembe, yeşil, sarı, mavi, mor, krem rengi, kahverengi

Kullanılan Gereçler : İpek ve pamuklu kumaşlar, boncuk

Kompozisyon : Çerçeve içine sadece baş ve el olarak tasarlanan kızın başında ipek kumaştan eşarp kullanılmıştır. Eşarbin üzerine boncuk kullanılarak iğne oyası süslemesi oluşturulmuş bir tül bent sarılmıştır. Kımalı olarak tasarlanan elinde bir mendil bulunmaktadır. Baş ve eller gövde olmadan ölçüye uygun şekilde kadife kumaş üzerine monte edilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu

Doğum Tarihi : 1961

Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 32
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2017
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 25 cm.
Ait olduğu Yöre	: Pişekar kavuklu temalı Zurnacı
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, çerçeve
Bebeğin Giysisinde;	

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Fes, sarık
Süsleme Tekniği : İğne oyası
Kullanılan Renkler : Yeşil, bordo, krem rengi, kırmızı, lacivert, siyah
Kullanılan Gereçler : El dokuma antika kumaş, tülbent bezi
Kompozisyon : Çerçeve içine sadece baş ve kollar olarak tasarlanan pişekarın başında fes ve pamuklu kumaştan iğne oyalı tülbent kullanılmıştır. Biri el diğeri kol olarak planlanan bebeğin elinde bir çalgı bulunmaktadır. Baş ve eller gövde olmadan ölçüye uygun şekilde kadife kumaş üzerine monte edilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi : 1961
Öğrenim Durumu : Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 33
İnceleme Tarihi	: 03.08.2023
Yapım Tarihi	: 2022
Bulunduğu Yer	: İstanbul Sanatları Çarşısı
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Selma Kadriye Yurtlu
Ürünün Boyu	: 25 cm.
Ait olduğu Yöre	: Levni'nin Çalgıcı Kızları Serisi (def çalan kız)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça,
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, kağıt havlu, tutkal, boya, çerçeve
Bebeğin Giysisinde;	

Giysiyi Oluşturan Parçalar	: Başlık
Süsleme Tekniği	: İğne oyası
Kullanılan Renkler	: Pembe, yeşil, mavi, sarı, krem rengi
Kullanılan Gereçler	: İpek ve pamuklu kumaş, davul derisi, iğne oyası
Kompozisyon	: Çerçeve içine sadece baş ve el olarak tasarlanan kızın başında ipek kumaştan eşarp kullanılmıştır. Eşarbin üzerine pul boncuk kullanılarak iğne oyası süslemesi oluşturulmuş bir tülbent sarılmıştır. Kınalı olarak tasarlanan ellerinde birr def bulunmaktadır. Baş ve eller gövde olmadan ölçüye uygun şekilde kadife kumaş üzerine monte edilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı	: Selma Kadriye Yurtlu
Doğum Tarihi	: 1961
Öğrenim Durumu	: Lise

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 34
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2017
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 45 cm
Ait olduğu Yöre	: -
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, alüminyum folyo, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Elbise, don, yakalı, şapka, ayakkabı, çorap

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Pembe tonları, beyaz, mavi, gri, eflatun

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaşlar, dantel, pelüş, kurdele, kağıt çiçek, penye kumaş

Kompozisyon : Pamuklu kumaşlar ile fırfırlı elbise dikilmiş yaka ve kol uçları dantel ile süslenmiştir. Penye çizgili kumaştan uzun çorap yapılmış, ayağına kurdeler ile ayakkabı yapılmıştır. Yakasında dantel yakalık bulunmaktadır. Başında pelüş kumaştan şapka kağıt çiçek ve kurdelerle süslemiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 35
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2017
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 45 cm
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı saray sultanı
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, alüminyum folyo, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Kaftan, don, çarık, başlık

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Narçiçeği, altın sarısı, beyaz, kırmızı, yeşil, kahverengi

Kullanılan Gereçler : İpekli kumaş, eva, takı aksesuarı, kuzu derisi

Kompozisyon : Kendinden desenli kumaş ile üç etek kalıplı kaftan inci düğmelerle süslenmiştir. Eva malzemesi ile alt yapısı oluşturulan başlığa ipek eşarp takılmış ve metal bir takı ile baş süslemesi tamamlanmıştır. Ayağında kahverengi kuzu derisi çarık bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 36
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2018
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 46 cm
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı saray sultanı
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, alüminyum folyo, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Kaftan, don, çarık, iç gömlek, kemer, başlık

Süsleme Tekniği : Firkete

Kullanılan Renkler : Narçiçeği, altın sarısı, mavi, mor

Kullanılan Gereçler : İpekli kumaş, pamuklu kumaş, dantel, tüy, eva, takı aksesuarı, firkete oya, koton iplik

Kompozisyon : Mavi ipek kumaşla kaftan dikilmiş içine kendinden desenli kumaş ile iç elbise yapılmıştır. Kaftana, koton iplikle düğme yapılmıştır. Belinde makine nakışlı altın rengi kemer bulunmaktadır. Eva malzemesi ile alt yapısı oluşturulan başlığa altın rengi ipek kumaşla kaplama yapılmış, eşarp takılmış ve metal bir takı ile baş süslemesi tamamlanmıştır. Ayağında altın rengi ipek kumaşla yapılmış çarık bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 37
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2020
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 42 cm
Ait olduğu Yöre	: Yunus Emre
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Cübbe, şalvar, çarık, iç gömlek, sarık, heybe, kuşak

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Mavi, kahverengi, krem rengi, vizon

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, tülbent bezi, keçe, koton iplik, yün iplik, kuzu derisi

Kompozisyon : Mavi müslin kumaştan cübbe içinde iç gömlek bulunmaktadır. Şalvarı pamuklu kumaştan yapılmıştır. İç gömleğin üzerine antika el dokuması pamuklu kumaştan kuşak sarılmıştır. Kahverengi keçe yünü ile geleneksel tepme keçe usulüyle sikke yapılmış, tülbent beziyle sarık sarılmıştır. El dokuması kumaşla yapılan heybenin sapı yün ipe oluşturulmuştur. Çarıkları kahverengi kuzu derisidir. Ayakta tasvir edilen bebeğin elinde gül ağacı dalından bir sopa bulunmaktadır.

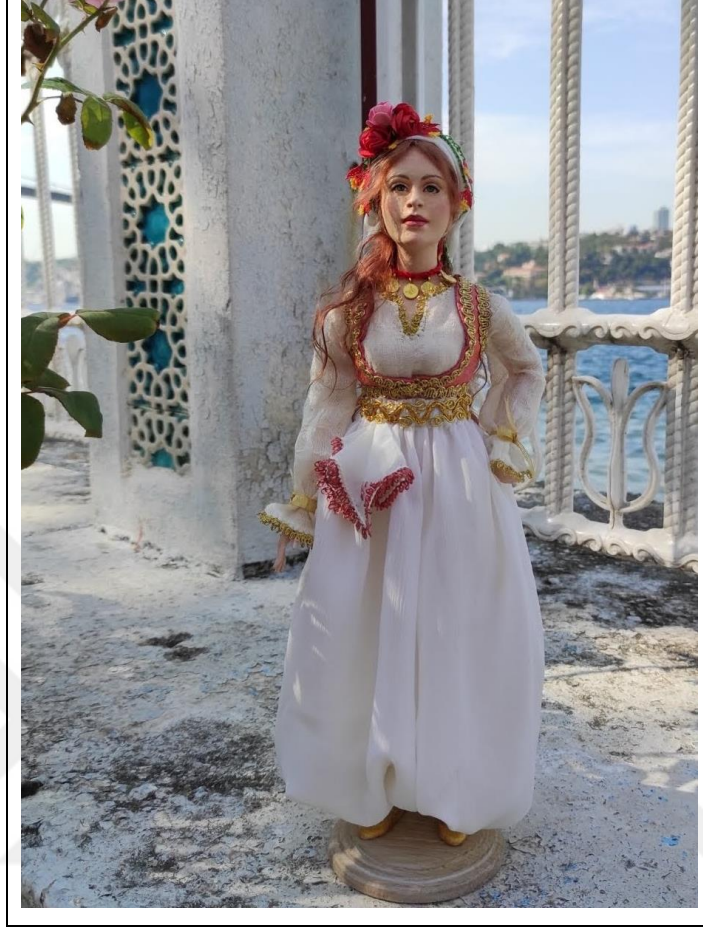
Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 38
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2020
Bulunduğu Yer	: -
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 37 cm
Ait olduğu Yöre	: Trakya
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, gömlek, yelek, eşarp, kemer, beşi bir yerde altın takı, mendil, çarık

Süsleme Tekniği : İğne oyası, kordon tutturma

Kullanılan Renkler : Krem rengi, yavruağzı, pembe, kırmızı, altın rengi

Kullanılan Gereçler : El dokuması pamuklu kumaş, ipek kumaş, koton ip, harçlar, metal para, kurdele, sim ip

Kompozisyon : Arnavut usulü kalıpla ipek kumaştan şalvar yapılmıştır. El dokuması kumaşla gömlek yapılmış kol uçları ve yakası simli ipe iğne oyası tekniği ile süslenmiştir. Belinde altın rengi harçtan yapılmıştır kemer ve iğne oyası ile kenar süslemesi yapılmış ipek bir mendil bulunmaktadır. Yeleği, kordon tutturma tekniği ile süslenmiştir. Kenar süslemesi koton ipe iğne oyası olarak hazırlanan eşarabı Trakya yöresine uygun olarak bağlanmış ve üzerine güller takılmıştır. Çarıkları kitre pamuk tekniği ile yapılmış ve altın rengi ile renklendirilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 39
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2016
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 18 cm
Ait olduğu Yöre	: Trakya
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça

Kullanılan Gereçler : Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, kağıt havlu, boya, ahşap levha, tiftik, strafor, alçı, alüminyum folyo, asetat

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Elbise, don, yelek, eşarp

Süsleme Tekniği : İğne oyası

Kullanılan Renkler : Siyah, beyaz, yeşil, pembe, kırmızı, sarı

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, koton iplik, tülbent bezi, yün iplik, altın takılar

Kompozisyon : Güllü desenli pamuklu kumaştan elbisesi üzerinde elde yün iple örülmüş yeleği bulunmaktadır. Başına özel anlam içeren (kayınvalidemle aram iyi değil) biber oyası olarak bilinen iğne oyalı bir eşarp bağlanmıştır. Yeni gelin simgesi olarak parmakları kınalı ve kolları altın bileziklidir ve boynunda altın takısı bulunmaktadır. Trakya'da kullanılan pöti kare desenli kumaştan sofraya bezi üzerinde hamur kararken tasvir edilen bebeğin bulunduğu ortamda mutfak canlandırması yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 40
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2018
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 35 cm
Ait olduğu Yöre	: Trakya kadın
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, tiftik kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Elbise, don, terlik, eşarp

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Lacivert, yeşil, kırmızı, yavruağzı, beyaz, su yeşili, siyah, mor

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, polyester kumaş, sıcak silikon, tiftik

Kompozisyon : Elbisesi, yörede 1970 li yıllarda kullanılmış eski polyester elbise kumaşından, donu ise giysi olarak kullanılmış ve sonrasında minder olarak değerlendirilmiş pamuklu eski bir kumaştan dikilmiştir. Başında kalın tülbent bezinden yapılmış yörede gölgelik olarak adlandırılan bir eşarp vardır. Ayağındaki terlikler dönemin naylon terliklerini yansıtmaları için sıcak silikonla oluşturulmuş ve akrilik boya ile renklendirilmiştir. Tarlaya giden kadın temasını güçlendirmek için elinde minyatür toprak su testisi taşımaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 41
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2017
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 32 cm
Ait olduğu Yöre	: Trakya (Güllü Nene)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, tiftik kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Şalvar, gömlek, yelek, tülbent, namazlık
- Süsleme Tekniği** : İğne oyası
- Kullanılan Renkler** : Mavi, bordo, gri, beyaz, gülkurusu
- Kullanılan Gereçler** : Pamuklu kumaş, tülbent bezi, yün iplik, tiftik
- Kompozisyon** : Divitin kumaştan şalvar üzerine desenli vizkon pamuk kumaş ile gömlek dikilmiştir. Yeleği yün ip ile elde örülmüştür. Başında yörede bürme baş olarak geçen bir baş bağlama yapılmış ve üzerine namazlık olarak adlandırılan iğne oyası büyükçe örtü örtülmüştür. Güllü nene yayık döverken tasvir edildiği için iç mekanda çoraplı olarak kilim üzerine basar olarak ayakta konumlandırılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Naciye Ürün
- Doğum Tarihi** : 1981
- Öğrenim Durumu** : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 42
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2018
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 35 cm
Ait olduğu Yöre	: Karadeniz günümüz erkeği
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, tiftik kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Pantolon, gömlek, süveter, ayakkabı
- Süsleme Tekniği** : Şiş örgüsü
- Kullanılan Renkler** : Yağ yeşili, krem rengi, hardal, kahverengi
- Kullanılan Gereçler** : Polyester kumaş, pamuklu kumaş, yün iplik
- Kompozisyon** : En büyük burunlu insan olarak Guinness Rekorlar Kitabına giren Artvinli Mehmet Özyürek'e atfeten yapılan bebek günümüz kıyafetlerine uygun olarak giydirilmiştir. Pantolonu polyester kumaştan yapılmıştır. Erkek gömlek kumaşından gömlek dikilmiştir. Üzerindeki süveteri yün iple el örgüsü olarak hazırlanmıştır. Ayağında kuzu derisinden yapılmış ayakkabılar bulunmaktadır. Karadeniz'e gönderme yapmak üzere kompozisyonda bebek, kahvehane masasında oturmuş çay içmektedir.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Naciye Ürün
- Doğum Tarihi** : 1981
- Öğrenim Durumu** : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 43
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2020
Bulunduğu Yer	: Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 53 cm
Ait olduğu Yöre	: Anadolu çobanı
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, tiftik kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, gömlek, aba, çarık, başlık, kuşak, yün çorap, nazarlık

Süsleme Tekniği : Şiş örgüsü

Kullanılan Renkler : Krem rengi, hardal, kahverengi, pembe, mavi, sarı, kırmızı

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, yün iplik, keçe yünü, tahta boncuk, püskül, düğme

Kompozisyon : Pamuklu kumaş ile yapılmış şalvar üzerinde gömlek bulunmaktadır. Belinde el dokuması kumaştan bir kuşak vardır. Abası geleneksel tepme keçe usulüyle yapılmış ve nazarlık olarak kullanılan püsküllü boncuklu bir süsleme ile tamamlanmıştır. Başında yün ipliğinden elde örülmüş bir başlığı vardır. Ayağındaki çoraplar beş şişle örülmüş, çarıklar ise geleneksel çarık kalıbına uygun olarak yapılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 44
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2016
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 23 cm
Ait olduğu Yöre	: Trakya (süpürgeci)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, tiftik kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, gömlek, önlük, ayakkabı, fes

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Yağ yeşili, krem rengi, siyah, bordo

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, keçe yünü, kuzu derisi

Kompozisyon : Yerde diz çökmüş olarak planlanan bebeğin ayağında kullanılmış eski kumaştan şalvar bulunmaktadır. Yine kullanılmış eski kumaştan gömlek ve önlük dikilmiştir. Başındaki fes geleneksel tepme keçe yöntemiyle yapılmış ve pamuklu bir kumaşla sarık sarılmıştır. Ayağında siyah kuzu derisinden ayakkabı bulunmaktadır

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 45
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2018
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 15 cm
Ait olduğu Yöre	: Boğa
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, tutkal, tiftik kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;**Giysiyi Oluşturan Parçalar :** -**Süsleme Tekniği :** -**Kullanılan Renkler :** Siyah, kahverengi, vizon, beyaz**Kullanılan Gereçler :** Tiftik**Kompozisyon :** Tel iskelet üzeri havlu kağıt ile sarılarak alt yapısı oluşturulan boğa kitre pamuk tekniği ile yapılmış ve boya ile renklendirilmiştir. Kuyruğunda tiftik kullanılmıştır.**Kaynak Kişi Künyesi****Adı Soyadı :** Naciye Ürün**Doğum Tarihi :** 1981**Öğrenim Durumu :** Lisans**BİLGİ FORMU**

Örnek No	: 46
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2016
Bulunduğu Yer	: Gaziantep Oyuncak Müzesi
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 28 cm
Ait olduğu Yöre	: Osmanlı (bıçak bileycisi)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tutkal, tiftik kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, gömlek, önlük, fes, ayakkabı

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Krem rengi, kahverengi, siyah, beyaz, bordo

Kullanılan Gereçler : Kaşe kumaş, pamuklu kumaş, keçe yünü, tülbent bezi, kuzu derisi

Kompozisyon : Ayakta bıçak bileylerken tasvir edilen bebeğin şalvarı ve yakasız gömleği pamuklu kumaştan yapılmıştır. Yeleği yünlü kaşe kumaştan dikilmiştir. Fesi geleneksel tepme keçe usulüyle yapılmış ve ince tülbent bezinden sarık sarılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 47
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2020
Bulunduğu Yer	: Portakal Çiçeği UPSK
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 27 cm
Ait olduğu Yöre	: Çocuk
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, tutkal, kağıt havlu, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;**Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Elbise, çorap**Süsleme Tekniği** : -**Kullanılan Renkler** : Eflatun, pembe, mavi, kahverengi, mor**Kullanılan Gereçler** : Pamuklu kumaş, harçlar

Kompozisyon : Pandemi sürecine atfeten yapılan kompozisyonda üzerini giymiş sokağa çıkmak isteyen bir çocuk tasvir edildiğinden çoraplı olarak planlanmıştır. Bebeğin elbisesi pamuklu kumaştan tekstil tutkalı kullanılarak dikişsiz olarak yapılmıştır. Üzeri pamuklu harçlarla süslenmiştir. Bebeğin saçları kitre pamuktan yapılmış ve boya ile renklendirilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi**Adı Soyadı** : Naciye Ürün**Doğum Tarihi** : 1981**Öğrenim Durumu** : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 48
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2020
Bulunduğu Yer	: Naciye Ürün Koleksiyon
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 40 cm
Ait olduğu Yöre	: Melek
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, tutkal, tiftik, kağıt havlu, boya,
Bebegin Giysisinde;	

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Elbise, melek kanatları, çiçekli başlık
- Süsleme Tekniği** : -
- Kullanılan Renkler** : Beyaz, krem rengi, uçuk pembe
- Kullanılan Gereçler** : Polyester kumaş, tül, harçlar, tüy, kağıt çiçekler
- Kompozisyon** : Pandemi sürecinde Rusya’da düzenlenen bebek yarışması için hazırlanan bebek konsept gereği melek olarak tasvir edilmiştir. Beyaz tüylerden kanatları olan bebeğin elbise kumaşı, Naciye Ürün’ün annesinin düğününde kuzeni tarafından giyilen elbiseye aittir. Elbise, tül kumaş, harçlar ve kumaş çiçeklerle süslenmiştir. Başında kağıttan yapılmış güllerle taç oluşturulmuştur.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Naciye Ürün
- Doğum Tarihi** : 1981
- Öğrenim Durumu** : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 49
İnceleme Tarihi	: 28.07.2023
Yapım Tarihi	: 2020
Bulunduğu Yer	: Rahmi Koç Bebek Koleksiyonu
Ürün Türü	: Kitre bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Naciye Ürün
Ürünün Boyu	: 40 cm
Ait olduğu Yöre	: Trakya
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, tutkal, tiftik, kağıt havlu, boya, ahşap kaide

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, gömlek, önlük, yağlık, eşarp, uçkur

Süsleme Tekniği : İğne oyası

Kullanılan Renkler : Beyaz, krem rengi, uçuk pembe, mor, kırmızı

Kullanılan Gereçler : Ham ipek kumaş, antika nakışlı kumaş, şile bezi, kağıt çiçekler

Kompozisyon : Ham ipek kumaştan şalvar dikilmiş, üzerine şile bezinden yöre kalıbına uygun gömlek dikilmiştir. Gömleğin kol uçları ve yakası iğne oyası ile süslenmiştir. Yağlık uçkur yardımıyla bele bağlanmıştır. Başında iğne oyalı eşarp bağlanmış ve çiçeklerle süslenmiştir. Ayaklarına kitre pamuk tekniği ile çarık formu çalışılmış ve yaldız boya ile boyanmıştır. Hıdrellezi temsilen elinde niyet küpü bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Naciye Ürün

Doğum Tarihi : 1981

Öğrenim Durumu : Lisans

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 50
İnceleme Tarihi	: 05.08.2023
Yapım Tarihi	: 2020
Bulunduğu Yer	: Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü
Ürün Türü	: Kitre Bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Nazlı Kantarcılar
Ürünün Boyu	: 70 cm
Ait olduğu Yöre	: Kahramanmaraş (Aslan Bey)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, seramik şekillendirme kalemleri, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, ceket, başlık, silahlık, çizme

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Siyah, asker yeşili, yeşil, kırmızı

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, kürk, düğme, metal para, tiftik, kuzu derisi

Kompozisyon : Asker pantolonu ve asker ceketini giydirilmiş bebeğin belinde mermilik (silahlık) ve tabanca bulunmaktadır. Kürkten asker kaplağı başlık olarak kullanılmıştır. Ayağında kuzu derisinden çizme bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü

Doğum Tarihi : -

Öğrenim Durumu : -

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 51
İnceleme Tarihi	: 05.08.2023
Yapım Tarihi	: 2019
Bulunduğu Yer	: Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü
Ürün Türü	: Kitle Bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Nazlı Kantarcılar
Ürünün Boyu	: 70 cm
Ait olduğu Yöre	: Kahramanmaraş (Abdal Halil Ağa)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitle pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitle, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, uzun gömlek, cepken, sarık, kuşak, yemeni

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Kırmızı, beyaz, siyah, gri, altın rengi

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, harç, tiftik, kuzu derisi

Kompozisyon : Şalvar üzerine uzun gömlek giydirilmiş ve beline kuşak bağlanmıştır. Gömlek üzerine kırmızı cepken giydirilmiştir. Başına pamuklu kumaştan sarık bağlanmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü

Doğum Tarihi : -

Öğrenim Durumu : -

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 52
İnceleme Tarihi	: 05.08.2023
Yapım Tarihi	: 2019
Bulunduğu Yer	: Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü
Ürün Türü	: Kitre Bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Nazlı Kantarcılar
Ürünün Boyu	: 70 cm
Ait olduğu Yöre	: Kahramanmaraş (Yörük Selim)
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, boya, ahşap levha

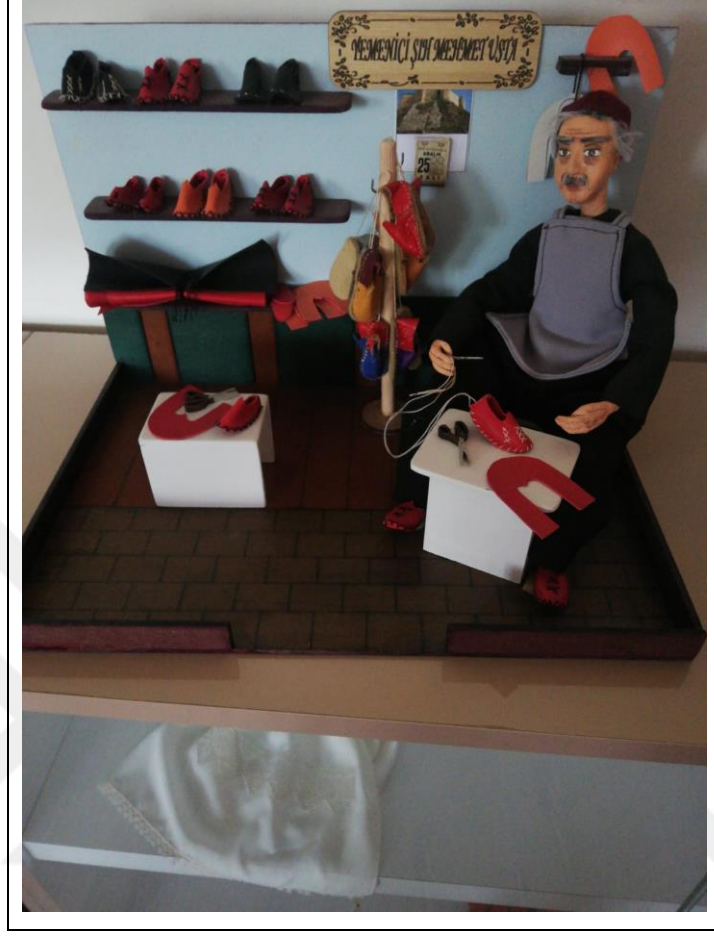
Bebeğin Giysisinde;

- Giysiyi Oluşturan Parçalar** : Pantolon, ceket, başlık, çizme, silahlık
- Süsleme Tekniği** : -
- Kullanılan Renkler** : Siyah, asker yeşili, altın sarısı
- Kullanılan Gereçler** : Pamuklu kumaş, harç, tiftik, kuzu derisi
- Kompozisyon** : Asker pantolonu ve asker ceketini giydirilmiş bebeğin boununda mermilik (silahlık) ve tabanca bulunmaktadır. Kürkten asker kaplağı başlık olarak kullanılmıştır. Ayağında kuzu derisinden çizme bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı Soyadı** : Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü
- Doğum Tarihi** : -
- Öğrenim Durumu** : -

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 53
İnceleme Tarihi	: 05.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: Gaziantep Olgunlaşma Enstitüsü
Ürün Türü	: Kitre Bebek
Ürünü Yapan Kişi	: -
Ürünün Boyu	: 17 cm
Ait olduğu Yöre	: Gaziantep
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, gömlek, önlük, fes

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Siyah, kahverengi, gri, bordo

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, harç, tiftik, kuzu derisi, keçe

Kompozisyon : Şalvar üzerine gömlek giydirilmiş bebeğin önünde önlük bulunmaktadır. Başında keçeden yapılmış bir fes vardır. Keçe ustası bebek bir kompozisyon içinde yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Gaziantep Olgunlaşma Enstitüsü

Doğum Tarihi : -

Öğrenim Durumu : -

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 54
İnceleme Tarihi	: 05.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: Gaziantep Olgunlaşma Enstitüsü
Ürün Türü	: Kitre Bebek
Ürünü Yapan Kişi	: -
Boy	: 17 cm
Ait olduğu Yöre	: Gaziantep
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, gömlek, yelek, eşarp

Süsleme Tekniği : Boncuk oyası

Kullanılan Renkler : Siyah, kahverengi, bordo, turuncu, beyaz, yeşil, kırmızı

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, yün iplik, tiftik, tülbent bezi, divitin kumaş

Kompozisyon : Şalvar üzerine gömlek giydirilmiş bebeğin üzerinde el örgüsü yelek bulunmaktadır. Başına boncuk oyalı eşarp örtülmüştür. Antep işi nakış yapan kadınlar olarak kompozisyonu olarak düzenlenmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Gaziantep Olgunlaşma Enstitüsü

Doğum Tarihi : -

Öğrenim Durumu : -

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 55
İnceleme Tarihi	: 05.08.2023
Yapım Tarihi	: -
Bulunduğu Yer	: Bursa Olgunlaşma Enstitüsü
Ürün Türü	: Kitre Bebek
Ürünü Yapan Kişi	: Ebru Kılıç
Boy	: 25 cm
Ait olduğu Yöre	: Bursa
Bebek Yapım Tekniği	: Kitre pamuk tekniği
Kullanılan Araçlar	: Makas, kalem, cetvel, iğne, pense, fırça
Kullanılan Gereçler	: Kitre, pamuk, tel, amerikan bezi, tiftik, tutkal, boya, ahşap levha

Bebeğin Giysisinde;

Giysiyi Oluşturan Parçalar : Şalvar, cübbe, iç gömlek, sarık

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler : Siyah, kahverengi, beyaz, yeşil

Kullanılan Gereçler : Pamuklu kumaş, yünlü kumaş, tiftik, tülbent bezi

Kompozisyon : Şalvar üzerine iç gömlek giydirilmiş ve üzerinde cübbe bulunmaktadır. Bebeklerin başlarına keçe sikkeler yapılmış ve sarık ile sarılmıştır. Süleyman Çelebi'nin mevlid okurken canlandırıldığı kompozisyonda, kilim kaplı odada sedir üzerinde otururken canlandırılmıştır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : Bursa Olgunlaşma Enstitüsü

Doğum Tarihi : -

Öğrenim Durumu : -

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı Adı : ÜRÜN Naciye

Uyruğu : T.C.

Eğitim Bilgileri

Eğitim	Eğitim Birimi	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	AHBV Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	2023
Lisans	Anadolu Üniversitesi	2019
	Sosyoloji Bölümü	
Lisans	Gazi Üniversitesi	2002
	Mesleki Eğitim Fakültesi	
Lise	Hayrabolu İhsan Korkmaz	1998
	Kız Meslek Lisesi	

le.ahbv.edu.tr